

GOSPODARSKI NAČRT ZA LETO 1978 SO TEMELJNE ORGANIZACIJE PO PREDPISANEM POSTOPKU OBLIKOVALE, RAZPRAVLJALE, USKLAJEVALE IN SPREJELE NA DELAVSKIH SVETIH. OBRAVNAVALI IN USKLADILI SO GA NA VSEH DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIH IN POTRDILI NA DELAVSKEM SVETU DELOVNE ORGANIZACIJE TZ LITOSTROJ DNE 28. 12. 1977.

Naloge v letu 1978

Letošnje leto je odločilno za uresničevanje nalog, ki smo jih sprejeli s srednjeročnim načrtom 1976—1980. Gospodarski načrt delovne organizacije Litostroj predvideva povečano količinsko in vrednostno proizvodnjo, ki naj bi jo dosegli z boljšo organizacijo, s sodobnejšo tehnologijo, z delitvijo dela, z večjo proizvodnostjo in s povečanim številom delavcev v neposredni proizvodnji za izpolnitev druge izmene.

Za dosego postavljenih ciljev smo se v letu 1977 samoupravno reorganizirali v take zaokrožene celote, katere nam bodo dale še večje rezultate kot do sedaj. S temi statističnimi spremembami želimo doseči večje in učinkovitejše sodelovanje vseh zaposlenih pri izvrševanju sprejetih nalog in boljše izkoriščanje zmogljivosti delovne organizacije.

Delovna organizacija Litostroj je s svojimi temeljnimi organizacijami združenega dela na podlagi možnosti razvoja v razdobju 1976—1980 predvidela realne stopnje rasti in razmerja, ki jih je v proizvodnji možno in potrebno doseči. Pod vplivom naraščajoče ravni cen so kazalci, v katerih se poslovna gibanja dejansko izražajo, ustrezno višji. Pri tem pa je za ustvarjanje pogojev za uravnotežen ekonomski razvoj vendarle bistvenega pomena, da v tekočih gibanjih obravnavamo razmerja na podlagi projekcije predvidevanj in ne porušimo realnih razmerij med proizvodnjo, menjavo in porabo ter razmerij v delitvi skupnega dohodka.

Med osnovne naloge razvojne politike sodi izvajanje ustreznih materialnih in samoupravnih pogojev, ob katerih mora priti do izraza dejavnik dela in znanja. V tem letu more biti odločujoča produktivnost, ustvarjalnost in strokovna usposobljenost delavcev. Ti kvalitetni dejavniki so pogojeni ne samo z ustrezno sposobno politiko delitve osebnih dohodkov, temveč hkrati s solidarnim zagotavljanjem in razvijanjem vseh drugih pogojev dela in življenja delovnih ljudi v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih.

Da bi dosegli vse te cilje, moramo boljše opremiti delovna mesta, posodobiti tehnologijo, avtomatizirati proizvodne postopke in učinkovito organizirati delo ter hkrati izboljšati kvalifikacijski sestav zaposlenih.

Večjo skrb kot doslej moramo posvetiti strokovnemu izobraževanju, ki je doslej močno zaostajalo za potrebami proizvodnje. Pomanjkanje surovin in repromateriala v preteklem razdobju je zaviralo našo realizacijo in vplivalo na povečanje stroškov, zato je pri izbiri materialov za posamezne objekte treba nujno povečati udeležbo domačih proizvajalcev.

Pri pridobivanju novih naročil se moramo usmerjati v izdelavo in gradnjo kompletnih objektov, za kar so velike možnosti uvrstitve v dežele tretjega sveta.

Delovna organizacija Litostroj obsega 13 temeljnih organizacij in 2 delovni skupnosti. Gospodarski načrt za leto 1978 je izdelan za vsako posebej in za delovno organizacijo v celoti.

Posamezni načrti obsegajo: pridobivanje, razporejanje in delitev dohodka, količinski načrt kadrov in njihovo povečanje, viri in razporejanje amortizacijskih sredstev, načrt pridobivanja naročil za zunanjo realizacijo, načrt režijskih stroškov, dinamične načrte količine, norma ur, polizdelkov, fakturiranja in prilivov.

Gospodarski načrt za leto 1978 nam kaže, da predvidevamo za 2.855 t večjo skupno proizvodnjo ali za 14,4 % več, kot smo jo dosegli v preteklem letu. Celotni prihodek povečujemo za 19,3 %, dohodek za 17,3 %, čisti dohodek za 18,6 %, sredstva za osebne dohodke za 18,0 %, skupno porabo za 42,9 %, zaposlenost za 4 % in povprečne osebne dohodke na 5.840 din na delavca.

V skupnih proizvodih sodelujejo vse temeljne organizacije, razen ZSE in IC, ki poslujeta samostojno s svojim obračunom. TOZD Nabava dosega svoj prihodek s prodajo materiala v delovni organizaciji. Delovni skupnosti ustvarjajo svoj dohodek s svobodno menjavo dela z delavci temeljnih organizacij, za katere opravljata dela skupnega pomena.

TOZD Prodaja pridobiva nova naročila v dogovoru s posameznimi temeljnimi organizacijami v pogledu roka in vrednosti. Z ozirom na tržne razmere naroča v TOZD IRRP ponudbe za naročila, ki jih obračunavajo po dogovorjeni ceni v okviru predvidenega celotnega prihodka v temeljni organizaciji.

Količinski obseg proizvodnje smo že objavili v posebni izdaji našega časopisa v mesecu decembru.

V spodnji tabeli je prikazano pridobivanje, razporejanje in delitev dohodka po tozdi, delov-

17. septembra 1977 so ob prisotnosti najvišjih predstavnikov republike slovesno predali v obratovanje novo veliko cementarno v Anhovem. Med slavnostjo je predsednik delavskega sveta Salonit — Anhovo prebral tudi osebno pozdravno pismo predsednika Tita anhovskim cementarjem, v katerem jim je čestital k veliki delovni zmagi.

Naš prispevek k tej delovni zmagi sta bili — poleg ostale opreme — dve mlinici cementa, v katerih zmehčajo vsako uro 140 ton najkvalitetnejšega cementa. Po zmogljivosti in velikosti spadata ti dve mlinici med največje na svetu in sta ostalim investitorjem dokaz, da za precejšnji del opreme cementarn ne bo treba več dragocenih deviz.

Od cementarne Salonit — Anhovo smo prejeli pismono priznanje.

J. Stražišar

Delavski svet
delovne organizacije
SALONIT ANHOVO
je na svoji seji
dne 15.9.1977
sprejel sklep,
da podeli

PODJETJU
LITOSTROJ
LJUBLJANA

PRIZNANJE
za izredno
prizadevno
sodelovanje pri
izgradnji
nove cementarne

nih skupnostih in delovni organizaciji.

Kadre bomo povečali predvsem zato, da bomo zapolnili drugo izmeno v proizvodnji, nekaj pa jih potrebujemo tudi za opravljanje novih dejavnosti, ki so potrebne po statističnih spre-

membah v delovni organizaciji.

Prikazan načrt uporabe amortizacijskih sredstev je v skladu s »Samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za investicijska vlaganja v letih 1977

(Nadaljevanje na 2. strani)

Leto kongresov

Z novim letom smo stopili v leto partijskih kongresov in splošnih volitev, v katerem bodo politično življenje označevali dogodki, ki za jugoslovansko in slovensko družbo pomenijo oceno dosežene razvojne stopnje socialističnih samoupravnih odnosov ter sprejemanje programov in akcij za nadaljnje dograjevanje političnega sistema.

Tako kot vsi dosedanja kongresi bodo tudi letošnji zvezni in republiški kongresi Zveze komunistov Jugoslavije, Slovenije, vseh drugih republik in obeh pokrajin osrednji politični dogodek za Zvezo komunistov, za vse delovne ljudi ter narode in narodnosti Jugoslavije. Tako se bodo po letu 1919 enajstič sestali jugoslovanski komunisti in osmič po letu 1937 slovenski komunisti.

Za razliko od vseh dosedanjih partijskih kongresov, na katerih so jugoslovanski in slovenski komunisti opozarjali na ključna protislovja pri graditvi samoupravnih socialističnih odnosov in s svojo avantgardno idejnopolično vlogo v družbi brzdali negativne družbene pojave v posameznih obdobjih (informbiro, delavsko upravljanje, djilasovščina, gospodarska reforma, rankovičevstvo, tehnokratsko-liberalistične in nacionalistične deformacije), lahko ugotovimo, da se v pripravi na 11. in 8. kongres ZKJ oziroma ZKS nobeno družbeno vprašanje ne kaže v zaostreni obliki in da bodo kongresi potekali v relativno stabilnih družbenih razmerah. Temeljito bomo lahko ocenili, do kam smo prišli pri uveljavljanju ustave in zakona o združenem delu, pri spreminjanju družbenoekonomskega položaja delovnega človeka in občana v temeljni organizaciji združenega dela in v krajevni skupno-

sti ter na podlagi te ocene sprejeli naloge za pokongresno obdobje, hkrati pa izpolnjevali politični sistem v smereh, k jih nakazuje študija tovariša Edvarda Kardelja.

Vzporedno in v tesni zvezi s pripravi na kongres ZKJ in ZKS tečejo priprave na splošne volitve, ki bodo tudi v tem letu. Čeprav je evidentiranje možnih kandidatov že opravljeno, nas poglavitno delo še čaka. Zavedati se moramo, da so volitve le sklepno dejanje nekega trajnejšega družbenopolitičnega in samoupravnega dela, pri katerem delavci in občani aktivno uresničujejo svojo državljansko dolžnost s tem, da s povečano družbeno zavestjo pregledamo, kaj smo v obdobju med volitvami dosegli na vseh področjih družbenega ustvarjanja, ter da samokritično ocenimo svoje delo in ugotovimo, ali smo izpolnili svojo samoupravljaljsko dolžnost kot komunisti, člani socialistične zveze, sindikata, mladine in drugih družbenopolitičnih organizacij.

Polnoštevilna udeležba na volitvah in potrditev predlaganih kandidatov je le malenkost v primerjavi s tistim, kar mora naš delegatski in skupščinski sistem uresničiti s tem, da uveljavi delegate oziroma delegacije in s tem voljo in interese delovnih ljudi in občanov. V pripravi na volitve moramo odločno zavriniti trditve, da je delegatski sistem le druga medalja predstavnškega sistema, samoupravne interesne skupnosti, gole institucije in svobodna menjava dela cilj, ne pa sredstvo, ker so tisti, ki ne razumejo njihovega pomena in delovanja pasivni opazovalci našega družbenega razvoja oziroma odkriti nasprotniki. Zato moramo v vseh sredinah, organih in organizacijah na vso moč prijeti za delo, da potrdimo, kar je dobrega in popravimo, kar ni dobro. Samo tako bomo uresničili bistvo volilne pravice in dolžnosti. Za to je še dovolj časa do volitev.

V. Ž.

ODLOČITEV
PRIPADA NAM:
NOVI DAVEK
0,5 %?

(Berite na 3. strani)

PRIDOBIVANJE, RAZPOREJANJE IN DELITEV DOHODKA

	v 000 din							
	PROD	IRRP	NAB	PUM	PZO	OB	MONT	TVN
Celotni prihodek	48.851	50.567	406.500	282.600	157.735	276.589	154.446	80.081
Porabljena sredstva	16.449	5.004	386.686	173.054	103.254	127.062	79.286	63.849
Dohodek	32.402	45.563	19.814	109.545	54.481	149.526	75.160	16.232
Obveznosti iz dohodka	9.079	6.423	6.046	22.108	16.593	49.607	20.971	6.397
Oseb.dohodki in prejem.	17.397	33.906	11.000	69.447	27.719	78.234	39.302	6.102
Za stanovanj. izgrad.	1.079	2.102	838	4.306	1.718	4.850	2.467	378
Za skupno porabo	861	1.660	580	5.634	3.847	1.540	3.380	648
Poslovni sklad:								
- posojilo nerazvitim	189	393	150	1.704	640	2.592	1.800	240
- posoj.po sam.sporaz.	120	252	200	4.234	925	3.957	2.500	280
- del, ki ostane TOZD	2.979	447	800	-	1.942	5.896	3.000	1.707
Rezervni sklad	698	380	200	2.112	1.097	2.850	1.740	480
ČISTI DOHODEK	23.323	39.140	13.768	87.437	37.888	99.919	54.189	9.835
CELOTNI PRIHODEK	48.851	50.567	406.500	282.600	157.735	276.589	154.446	80.081
	PPO	SE	IVET	SSP	FPR	ZSE	IC	D O
Celotni prihodek	101.442	35.000	99.435	40.150	15.473	39.985	20.241	1.809.095
Porabljena sredstva	80.721	17.738	52.507	16.610	4.100	23.215	7.449	1.156.986
Dohodek	20.721	17.261	46.928	23.540	11.373	16.769	12.792	652.109
Obveznosti iz dohodka	8.785	3.585	10.486	1.146	549	1.232	2.099	165.108
Oseb.dohodki in prejem.	8.747	9.230	31.260	19.640	9.566	13.660	10.118	385.330
Za stanovanj. izgrad.	700	572	1.938	1.510	985	847	350	24.640
Za skupno porabo	893	1.267	2.078	1.188	262	610	200	24.647
Poslovni sklad:								
- posojilo nerazvitim	400	366	440	56	11	95	-	9.075
- posoj.po sam.sporaz.	250	516	576	-	-	69	-	13.879
- del, ki ostane TOZD	522	1.315	-	-	-	214	-	18.823
Rezervni sklad	424	410	150	-	-	42	25	10.607
ČISTI DOHODEK	11.936	13.676	36.442	22.394	10.824	15.537	10.693	487.001
CELOTNI PRIHODEK	101.442	35.000	99.435	40.150	15.473	39.985	20.241	1.809.095

NAČRT REŽIJSKIH STROŠKOV

	v 000 din							
	PROD	IRRP	NAB	PUM	PZO	OB	MONT.	TVN
Porablj.surov. in mat.	547	816	175	53.016	15.804	2.496	1.506	114
Porabljena energija	51	35	180	7.443	720	2.000	1.000	20
Transportne storitve	1.352	79	2.000	1.453	1.811	2.342	868	56
Stroš.vzdrž. del.sred.	459	310	1.500	10.611	2.538	7.840	2.166	140
Druge proizv.storitve	2.839	2.560	3.050	48.223	31.651	30.280	4.508	278
Odpis drob.inventarja	22	323	110	1.825	1.476	8.070	278	54
Reklama in reprezent.	3.860	45	30	170	90	15	15	6
Drugi mat. stroški	61	95	40	24	5	16	6	2
Nepr.stor.in avtor.hon.	683	1.537	315	70	300	908	578	96
Dnevnice in ter.dodat.	448	260	130	1.200	60	30	60	6
Druga povrač.stroškov	861	496	344	906	355	606	508	28
Amortizacija	494	2.800	884	11.000	5.526	48.357	5.809	809
Vkalkul.davki in pris.p.	3.751	2.418	1.642	6.310	3.013	5.800	7.162	2.542
Vkalkul.drugi del doh.	2.393	899	3.960	1.190	1.758	8.100	2.730	898
Vkalkul.osebni dohod.	17.398	33.906	11.000	69.447	27.719	78.234	39.302	6.102
S k u p a j :	35.219	46.579	25.360	212.888	92.826	195.094	66.496	11.151
	PPO	SE	IVET	SSP	FPR	ZSE	IC	D O
Porablj.surov.in mat.	95	284	9.407	897	281	19.117	3.310	107.866
Porabljena energija	36	40	17.219	67	4	253	240	29.309
Transportne storitve	103	65	186	1.905	16	36	23	12.295
Stroš.vzdrž.del.sred.	90	2.961	2.132	635	107	597	520	32.606
Druge proizv.storitve	588	729	3.973	1.409	792	332	613	131.825
Odpis drob.inventarja	13	188	369	26	5	91	125	12.974
Reklama in reprezent.	58	5	4	714	27	7	8	5.054
Drugi mat. stroški	135	4	30	180	101	32	708	1.439
Nepr.stor.in avtor.hon.	63	130	394	2.630	2.512	584	304	11.104
Dnevnice in ter.dodatki	40	12	118	84	4	22	61	2.534
Druga povrač.stroškov	75	58	191	7.802	91	357	224	12.901
Amortizacija	649	866	4.639	484	300	1.787	1.314	85.717
Vkalkul.davki in pris.p.	897	902	5.888	636	223	1.058	1.974	44.216
Vkalkul.drugi del doh.	3.463	684	3.512	251	157	121	125	30.241
Vkalkul.osebni dohod.	8.747	9.230	31.260	19.640	9.566	13.660	10.118	385.330
S k u p a j :	15.052	16.158	79.323	37.360	14.186	38.054	19.666	905.411

(Nadaljevanje s 1. strani)

do 1982«. Amortizacija nad minimalno stopnjo se obračunava iz obveznosti dohodka, medtem ko se minimalna amortizacija obračunava v materialnih stroških.

V tabeli prikazujemo režijske

stroške, ki so jih temeljne organizacije predvidele za pridobitev celotnega prihodka. Biti morajo vedno v skladu z ustvarjeno proizvodnjo.

To je le nekaj najbolj pomembnih podatkov, ki nam pri-

kazujejo obseg nalog v letu 1978. Že same sprejete obveze po tozdih kažejo, da se je treba dosledno in odgovorno držati planiranih količin in okvirov preko celega leta in ne smemo dovoliti odstopanj. Če bomo od januarja

NAČRT KORIŠČENJA AMORTIZACIJSKIH SREDSTEV

	/v 000 din/								
	TOZD PROD	TOZD IRRP	TOZD NAB	TOZD PUM	TOZD PZO	TOZD OB	TOZD MONT	TOZD TVN	
1. Amort.po minimal. stopnji	266	1.095	476	8.401	1.854	27.160	3.474	484	
2. Amort. nad minimal. stopnjo	228	1.705	408	2.599	3.672	21.196	2.335	324	
3. Skupna amortizacija	494	2.800	884	11.000	5.526	48.356	5.809	808	
4. Tekoča obratna sredstva	99	566	177	2.200	1.105	9.671	1.018	162	
5. ZPS-10% od amort.po minimal.stop.	26	109	48	840	185	2.716	347	48	
6. Odplačevanje kreditov	-	617	164	2.167	22	6.332	-	-	
7. Skupaj že angažir. amortizacija	125	1.292	389	5.207	1.312	18.719	1.365	210	
8. Prosta amortizacija	369	1.508	495	5.793	4.214	29.637	4.444	598	
9. Za tekoča nadomest. osnov.sred.	369	808	495	2.493	1.714	8.387	3.144	598	
10. Za združev. v nove invest.-lastne	-	350	-	-	-	4.150	-	-	
11. Za združev. v nove invest.-drug.TOZD	-	350	-	3.300	2.500	17.100	1.300	-	
	TOZD PPO	Skup.OB, TVN, PPO	TOZD SE	TOZD IVET	DS SSP	DS FPR	TOZD ZSE	TOZD IC	DO
1. Amort.po minimal.stop.	384	31.502	693	3.967	261	160	1.787	1.314	51.776
2. Amort.nad minimal. stop.	264	24.119	173	672	223	140	-	-	33.939
3. Skupna amortizacija	648	55.621	866	4.639	484	300	1.787	1.314	85.715
4. Tekoča obratna sredstva	130	10.981	173	927	97	60	357	-	16.742
5. ZPS-10% od amort.po min.stop.	39	3.151	69	397	26	16	179	131	51177
6. Odplačevanje kreditov	73	6.405	35	113	-	-	-	-	9.523
7. Skupaj že angaž.amort.	242	20.536	277	1.438	123	76	536	131	31.442
8. Prosta amortizacija	407	35.086	589	3.201	361	224	1.251	1.182	54.273
9. Za tekoča nadom. osnov.sred.	407	12.536	589	3.201	361	224	1.251	1.182	25.223
10. Za združ. v nove invest.-lastne	-	4.150	-	-	-	-	-	-	4.500
11. Za združ. v nove inv.-drug.TOZD	-	18.400	-	-	-	-	-	-	24.550

DRUŽBENOEKONOMSKE POSTAVKE NADALJNJE GRADITVE
POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA.

Smeri razvoja
samoupravljanja

Kot osnovo političnega sistema tovariš Kardelj poudarja neposredno ekonomsko zvezo delavcev v združenem delu z njihovim minulim delom ter njihovo odvisnost od rezultatov celotne družbene reprodukcije, to je od upravljanja in gospodarjenja ne samo z živim delom, temveč predvsem s podaljšanim minulim delom. Delavec preko samoupravnih delegatskih institucij dobiva možnost za ekonomsko in politično kontrolo nad sredstvi, pogoji in sadovi svojega dela na vseh področjih družbenega dela.

Celoten dohodek združenega dela se pridobiva v temeljni organizaciji združenega dela, vendar je le-ta podvržen osnovnim zakonitostim blagovne proizvodnje in delovanju trga. V pogojih delovanja demokratičnega samoupravnega mehanizma ekonomskih odnosov delavec odloča o celotnem dohodku in ga ob ustreznem družbenem planskem usmerjanju in ob ustrezni materialni in moralni stimulaciji ponovno združuje v delovni organizaciji, SIS, poslovnih skupnostih in v drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

Presežno delo kot družbenoekonomska kategorija, ki pomeni mezdni položaj delavcev in ki je element odnosa med ljudmi, preneha obstajati, saj z njim kot delom celotne vrednosti razpolagajo delavci sami. Presežno delo se spremeni v ekonomsko materialno kategorijo, v akumulacijo.

Spreminja pa se tudi narava delitve po delu in oblikovanje osebnih dohodkov. Osební dohodek ni odvisen samo od produktivnosti in od rezultatov tekočega dela delavcev, temveč tudi od gospodarjenja s podružbljenim minulim delom — družbenim kapitalom, kakor pravi tovariš Kardelj, s katerim razpolagajo in ga upravljajo delavci v organizacijah združenega dela. Delavec postaja življenjsko in delovno zainteresiran za prostovoljno, demokratično in samopravno združevanje dela in sredstev, za doseganje višje splošne in posamične produktivnosti dela in sploh za večji dohodek.

Vse te in druge spremembe v samoupravnih proizvodnih odnosih so okrepile samoupravni in demokratični položaj delavca, delovnega človeka in občana, razširile demokratične pravice in s tem prispevale k osvobajanju miselnosti meznega delavca ter pripomogle k zmanjševanju nasprotij med fizičnim in umskim delom. Kajti brž ko delavec odloča o razširjeni reprodukciji, o svobodni menjavi dela itd., njegovo delo ni več samo fizično, temveč tudi umsko.

Dohodkovni odnosi, formulirani in institucionalizirani v ustavi in zakonu o združenem delu, dosledno in jasno izražajo družbeno lastnino kot sistem odnosov med ljudmi. Družbena lastnina je razredna lastnina, zato ne more imeti nad njo monopola nihče, niti država, niti delovni kolektiv.

Delavec odloča in ima kontrolo nad usodo določenega dohodka, s tem pa vzpostavlja tudi neposreden odnos med delavci v posredni proizvodnji — v materialni proizvodnji in med delavci iz družbenih dejavnosti. Na tem načelu temelji tudi svobodna menjava dela oziroma koncept samoupravnih interesnih skupnosti. Država in njeni organi na tem področju se spreminjajo v instrument združenega dela, čeprav posreduje le tedaj, če do samoupravnega sporazumevanja, ki je instrument teh odnosov, ne more priti, s stališča družbenih interesov pa je nujno, da pride do odločitve.

Družbenoekonomske postavke, ki so zelo zgoščeno poudarjene v platformi XI. kongresa ZKJ in ki smo jih v kratkem opredelili, obravnavajo torej nov družbenoekonomski položaj delavca in delovnega človeka, novo vsebino človekovih pravic ter svoboščin, ki so iz političnih spremenjene v neposredne človekove — ekonomske pravice. Osnovne tovrstne pravice so pravica do samoupravljanja in pravica do dela z družbenimi sredstvi.

(nadaljevanje)

J. E.

do decembra vestno opravljali vsak svoje delo, tako delavci v proizvodnji in vzdrževanju kot delavci v delovnih skupnostih, bomo dosegli predvidene rezultate.

Zaradi izrednega pomena doslednega uresničevanja dohodkovnih odnosov v Litostroju prehajamo z letošnjim letom v tozdi in delovnih skupnostih v novo kvaliteto družbenoekonomskih odnosov v delitev sredstev za osebene dohodke po delu in rezultatih dela.

Samoupravno sporazumevanje bo tudi v prihodnje temelj-

na metoda medsebojnega sporazumevanja, ki mora omogočiti skladno rast realnih osebnih dohodkov z rasto produktivnosti dela in zagotoviti tudi krepitev akumulativne sposobnosti delovne organizacije.

S postopno kadrovsko zapolnitvijo druge izmene, z zmanjšanjem zamud pri sklenjenih pogodbah in s tem z zmanjšanjem nedovršene proizvodnje bomo dosegli boljše poslovne rezultate tako v temeljnih organizacijah združenega dela kot tudi v delovni organizaciji kot celoti.

Boris Tertnik, ing.

NAČRT KADROV IN POVEČANJE

	Zasedba 1.10. 1977	Načrt za leto 1978			Od tega povečanje
TOZD-DS		Proizv.	Režij.	Skupaj	
TOZD-PROD	152	10	150	160	8
-IRRP	261	269	7	276	15
-NAB	111	36	84	120	9
-PUM	680	523	179	699	19
-PZO	279	216	70	286	7
-OB	718	549	219	768	50
-MONT	339	237	145	382	43
-TVN	44	39	22	61	17
-PPO	79	66	20	86	7
-SE	68	58	15	73	5
-IVET	318	256	61	317	-
DS -SSP	175	-	185	185	10
-FPR	81	-	97	97	16
TOZD-ZSE	167	135	49	184	17
-IC	89	-	91	91	2
Skupaj DO:	3.561	2.394	1.394	3.785	225

Sprejeli smo skupne osnove in merila

Določbe tega zakona o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev se uporabljajo najpozneje od 1. januarja 1978 (662. člen zakona o združenem delu).

Če delavci v temeljni organizaciji ne določijo osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke, prejemajo le z zakonom zajamčeni osebni dohodek (127. člen ZZD).

S kombinacijo teh dveh določb je zakon o združenem delu pospešil uresničevanje svojih načel o družbenoekonomskih odnosih delavcev v združenem delu. Ker pa je delitev dohodka in osebnih dohodkov dokaj zapletena naloga, če hočemo dejansko uresničiti načelo nagrajevanja po delu, je bilo leto pre-

1. Samoupravni sporazum o razmerjih pri ustvarjanju skupnega prihodka med TOZD;

2. Samoupravni sporazum o organiziranju in delovanju ljudske obrambe in družbene samozastite;

3. Samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka, sred-

Naslednjega dne 29. 12. 1977 pa smo tudi tretji sporazum potrdili še na referendumu, kot to zahteva zakon o združenem delu. Samo nekaj statističnih podatkov dovolj nazorno pokaže, s kakšno resnostjo in odgovornostjo smo delavci Litostroja začeli izvajati osebno izjavljanje neodtujljivih pravic, ki nam jih zagotavlja zakon o združenem delu.

Volilna udeležba je bila zelo dobra, posebno če upoštevamo, da je bil referendum tik pred prazniki, ko je bilo precej delavcev na dopustu. Povprečna volilna udeležba za vse TOZD je bila 81,63 %.

Referendum je v vseh TOZD in v obeh delovnih skupnostih uspel. Od oddanih glasovnic je imela ogromna večina obkrožena »za«. Najvišji odstotek glasov »za« so dosegli DS PFSR — 98,48 % in v TOZD Prodaja — 98,40 %. Tudi v TOZD Servis ni nihče glasoval »proti«, vendar rezultat ni stoddosten, ker sta bili dve glasovnici neveljavni.

Vendar pa ti odstotki niso odločilnega pomena, saj se rezultat referendumu računa od vseh vpisanih v volilni imenik, glede na to, ali so prišli glasovati ali ne. Zato je ta rezultat seveda nekoliko nižji, a je še vedno zelo visok. Najvišji odstotek je bil dosežen v TOZD PZO, in sicer 91,57 %.

Seveda pa s tem, ko smo sprejemali skupne osnove in merila, delo še ni opravljeno. Delavci uresničujejo svoje pravice in obveznosti na podlagi samoupravnih splošnih aktov v temeljni organizaciji oziroma DS, medtem ko je bil to sporazum med TOZD oziroma DS. Vsaka TOZD oziroma DS bo morala izdelati svoj pravilnik o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov, ki pa bo moral biti seveda v skladu z že sprejetimi skupnimi osnovami in merili.

Anton Tomažič

NAŠI DELEGATI RAZPRAVLJAJO IN ODLOČAJO

Novi davek iz OD delavcev?

30. januarja 1978 bodo prvič v tem letu sklicane seje vseh zborov občine Ljubljana-Siška.

Na skupnem zasedanju treh zborov bo prav gotovo glavna tema obravnava »Predloga smernic za uresničevanje družbenega plana občine Ljubljana-Siška za obdobje 1978—1980 v letu 1978«. Predlog smernic je drugače povedano celostni načrt življenja in dela družbenopolitične skupnosti občine Šiška za leto 1978. Iz gradiva, o katerem bodo delegati razpravljali in odločali v tej točki dnevnega reda je razvidno, da so elementi kot so rast družbenega proizvoda, produktivnost in drugi, v primerjavi z republiškimi, dokaj visoko postavljeni. Zato bo njihova uresničitev terjala skrajne napore delovnih ljudi v gospodarski sferi občine Šiška.

Iz dnevnega reda zbora združenega dela pa lahko med drugim razberemo tudi dve dokaj »vroči« temi. Prva se nanaša na sklepanje zbora združenega dela v katerem naj bi dal soglasje k novim cenam v vzgojnovarstvenih zavodih občine Šiška. S tem soglasjem k novim stroškovnim cenam pa bomo seveda morali mnogi starši poseči globlje v žep, za oskrbo svojih otrok v letu 1978. V vrtcih namreč ugotavljajo dokaj visok porast cen prehranbenim artiklom kot tudi drugim uslugam, sem pa so seveda prišle tudi amortizacija in sredstva za osebne dohodke delavcev v VVZ. Le-ti naj bi se gibal v skladu z družbenimi dogovori. Naši delegati bodo pri dokončni odločitvi morali prav gotovo upoštevati tudi te nujne elemente podražitve.

Druga in osrednja tema seje zbora pa bo razprava o »Osnutku dopolnitve odloka o davkih občanov«, kjer predvidevajo uvedbo posebnega davka občanov v višini 0,5 % iz osebnega dohodka delavcev in občanov.

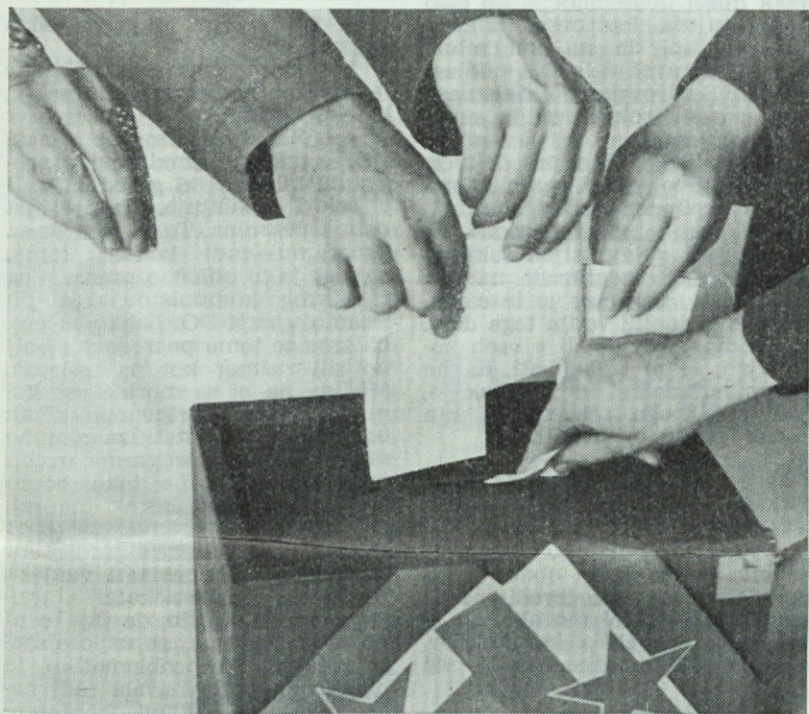
Osnove za uvedbo takega davka izhajajo iz osnutka resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije, kjer je razvidno oblikovanje splošne porabe v občinah v skladu z naraščanjem dohodka in potrebami pokrivanja družbenih potreb. Sredstva, zbrana na podlagi tega odloka, bodo namenjena financiranju nekaterih pomembnih, že dogovorjenih zadev, na področju občine Šiška in mesta Ljubljane. To pa so predvsem:

- dokončna izvedba programa izgradnje objektov iz I. samoprispevka
- komunalna ureditev objektov iz I. in II. samoprispevka
- sofinanciranje izgradnje »Poti spominov in tovarištva«
- prispevek pri razvijanju nadaljnjih prostorskih in urbanističnih planov mesta
- zagotovitev financiranja rednih občinskih proračunskih zadev
- in za financiranje še mnogih drugih zadev posebnega družbenega pomena s področij občine Šiška in mesta Ljubljane.

S tem je pred naše delegate postavljena prav gotovo težka odločitev. Praviloma bi se morali delegati pred končno odločitvijo za sprejem takega odloka dogovoriti in posvetovati s samoupravnimi organi in delavci v tozidih in DS ter izoblikovati in oceniti umestnost in primernost takega odloka v danem trenutku.

Prav gotovo si vsi želimo, da bi pri tej pomembni odločitvi upoštevali oboje: tako možnosti gospodarstva kot tudi nujnost družbenih potreb. Do odločitve pa moramo priti na podlagi temeljitih ocen.

K. Gornik

kratko in je bilo treba v zadnjih mesecih usmeriti v iskanje in izdelavo meril in osnov za takšno nagrajevanje vse razpoložljive moči.

Tako kot v drugih organizacijah združenega dela smo tudi v Litostroju uspeli šele v zadnjih dneh decembra sprejeti samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka, sredstev za osebne dohodke, skupno porabo in nadomestilo delavcem na račun materialnih stroškov. Žal pa zaradi stiske ni bilo mogoče sporazuma sprejeti v popolnosti po postopku, ki bi delavcem omogočil več časa za proučitev, dajanje pripomb, usklajevanje itd.

Priznati moramo, da bo treba v bodoče bolj upoštevati načela zakona o združenem delu. Tako bo npr. potrebno zagotoviti dovolj časa, da se pripombe, ki so bile dane v javni razpravi upoštevajo oziroma obravnavajo in da se nato naredi čisto, s katerim bodo delavci ponovno seznanjeni. Le tako bodo točno vedeli, za kakšno obliko aktov glasujejo.

Hkrati pa ugotavljamo, da delavci pri zadnjem sporazumu v decembru res niso imeli dovolj časa za bolj poglobljeno obravnavanje, pa bi težko komu očitali zakasnitev, saj je bila v zamudi pravzaprav celotna družba. Tako je npr. izšla sindikalna lista oziroma stališča sindikatov za leto 1978 šele 26. decembra 1977, naše tehnične zmogljivosti razmnoževanja gradiva pa kljub veliki požrtvovalnosti terjajo nekaj dni za izdelavo in razdelitev gradiva vsem delavcem.

28. 12. 1977 smo na zborih sprejeli pomembne samoupravne sporazume, in sicer:

stev za osebne dohodke, skupno porabo in nadomestilo delavcem na račun materialnih stroškov.

Delimo stanovanja

V mesecu novembru smo končno razpisali natečaj za razdelitev 88 stanovanj v bloku na Đakovičevi cesti. Natečaj je bil objavljen 21. 11. 1977 in je trajal do vključno 5. 12. 1977. Razmeroma kratek rok za prijavo je razumljiv, če vemo, da smo že dve leti prej zbirali prošnje in potrebno dokumentacijo. Ne glede na to pa so imeli vsi delavci, ki v natečajnem roku niso uspeli zbrati in dostaviti potrebnih dokazil, še možnost, da v naknadnem 7-dnevnem roku svoje vloge dopolnijo. Po poteku natečajnega roka je strokovna služba ugotovila, da se je na natečaj odzvalo skupaj 314 prosilcev, čeprav je bilo že število prošenj, ki smo jih zbrali pred objavo natečaja, znatno večje. Del prosilcev se je namreč odločil za nakup stanovanja, nekateri pa so od svoje vloge odstopili, saj z razpoložljivimi stanovanji ne morejo ustrezno reševati svojih stanovanjskih potreb.

Po opravljeni analizi natečaja smo ugotovili, da le 181 prosilcev izpolnjuje pogoje za dodelitev stanovanja. Od tega 73 prosilcev dokončno rešuje svoje stanovanjsko vprašanje; med njimi je razumljivo precej samostojnih delavcev. Z nižjimi osebnimi dohodki se je na natečaj prijavilo 54 upravičenih prosilcev, prav toliko pa je prosilcev, ki jih uvrščamo med mlade družine.

V skladu s samoupravnim sporazumom o razdeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil se stanovanja delijo na posamezne tozde in delovno skupnost na podlagi razdelilnika, ki ga upravni odbor delovne organizacije posreduje delavskim svetom tozdom in delovne skupnosti v potrditev. Ker novi tozdi

še nimajo izvoljenih ustreznih samoupravnih organov, je strokovna služba pripravila razdelilnik še po starih tozidih. Pri sestavi razdelilnika smo skladno s sporazumom o razdeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil upoštevali naslednja merila:

1. Število upravičenih prosilcev;
2. Število upravičenih prosilcev z nizkimi OD;
3. Število upravičenih prosilcev, ki so dalj časa v DO

(Glede na to, da je povprečna delovna doba prosilca v naši delovni organizaciji 8 let, smo upoštevali kot prosilce z daljšim stažem tiste delavce, ki so več kot 8 let zaposleni v Litostroju);

Ker smo za stanovanjske potrebe deficitarnih kadrov izločili 10 stanovanj, pri sestavi razdelilnika nismo upoštevali po-

manjkanja ustreznih strokovnjakov v tozdu. Upoštevali smo šteta merila je strokovna služba predložila tak razdelilnik:

TOZD	ml. druž.	nižji OD	dokončno	skupaj	od tega garso, in	en. st.
IRRP	3	2	2	7	4	3
SE	1	0	0	1	—	1
ZSE	1	2	2	5	3	2
IC	1	1	1	3	1	2
PI	8	10	9	27	15	12
FI	9	6	9	24	13	11
IVET	2	2	3	7	3	4
SSP	3	4	7	14	6	8
SKUPAJ	28	27	33	88	45	43

Predlog razdelilnika je že obravnavala stanovanjska komisija pri delavskem svetu DO 26. decembra 1977 ter ga potrdila. Proti predlogu je glasoval le en delegat. Razdelitev stanovanj po tozidih bo dokončna, ko bodo predlog razdelilnika potrdili še delavski sveti tozdom in delovne skupnosti.

Poročilo o rezultatu natečaja za posamezne tozde in delovno skupnost so prejeli poleg stanovanjskih komisij še delavski sveti, pa tudi vodstva tozdom in delovne skupnosti ter družbenopolitične organizacije. V poročilu je natančen pregled prosilcev,

ki izpolnjujejo pogoje natečaja, kakor tudi obrazložitev za vsakega prosilca, ki pogojev natečaja ne izpolnjuje. Pred ocenjevanjem stanovanjskih razmer morajo stanovanjske komisije dobiti oceno prizadevnosti posameznega prosilca pri delu ter njegove aktivnosti na področju samoupravljanja in družbenopolitičnega dela. Pričakujemo, da bodo dokončne ocenitve vlog opravljene do konca januarja ter bodo prednostne lestvice za dodelitev stanovanja dane v javno razpravo v prvih dneh februarja.

H. C.

Pogovor z novimi sekretarji OO ZK

MILAN LAZIČ, sekretar v OO ZK TOZD SE

— Ti si kot sekretar ZK še zelo mlad. Glede na to, da za pomembnejše funkcije običajno izberemo malo starejše ljudi, me zanima, zakaj so člani naše OO izvolili prav tebe?

Značilno za naš TOZD je, da nas je zaposlenih veliko mladih. Taka je tudi sestava članstva v vrstah ZK v naši osnovni organizaciji, saj nas je polovica mladincev. Sam sem bil tudi že pred tem precej družbenopolitično aktiven: bil sem sekretar aktiva mladih komunistov, sekretar OO ZSMS, namestnik predsednika delavskega sveta, aktivno pa sem deloval tudi na drugih področjih. Tako sem si pridobil določeno znanje in prakso pa tudi zaupanje sodelavcev, ki so ga ponovno izrazili sedaj, ko so me izvolili za sekretarja, kar je za me veliko priznanje in čast.

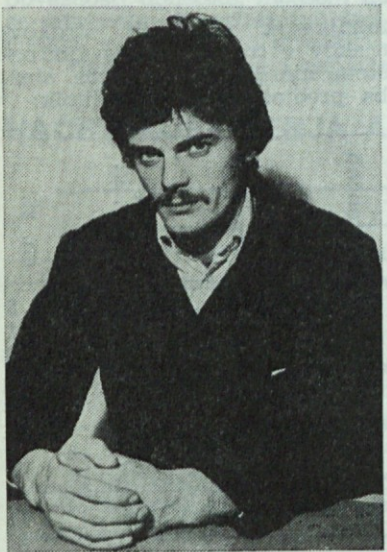
— Koliko časa si že v Litostroju?

Nekaj časa sem bil tu zaposlen že pred služenjem vojaškega roka, ponovno pa sem se zaposlil po povratku leta 1974. V vrste ZK sem bil sprejet leta 1975. Tečaje iz marksističnega izobraževanja sem sicer obiskoval že med služenjem vojaškega roka, ker pa je bilo to le malo pred odhodom iz JLA, so me za sprejem predlagali šele v naši OO v Litostroju.

— Kako v vaši temeljni organizaciji sprejemate člane v vrste ZK?

Ni pomembno, koliko novih članov letno sprejememo, pomembno je, kakšni ti člani so. Gotovo je, da moramo širiti naše vrste, vendar ne za vsako ceno. Pri kandidatih upoštevamo njihovo družbenopolitično angažiranost pa tudi njihovo obnašanje na delovnih mestih, saj mora biti član ZK kot osebnost za vzor vsem ostalim. Bodoče člane navadno sprejememo na predlog katerega izmed starih članov, nekaj časa spremljamo njegovo delo in ga včasih tudi že pred sprejemom povabimo na naše sestanke, vendar le kot opazovalca. Temu pa nato sledi formalen sprejem v naše vrste.

— Kakšno je bilo dosedanje delo vaše OO in kakšne cilje ste si zastavili za vnaprejš?

Tako kot vsi ostali, smo spremljali in sodelovali pri sprejemanju pomembnih samoupravnih sporazumov. Seznanjali smo se tudi z ostalimi problemi, ki so se pojavljali v delovni organizaciji, posebnih težav pa pri svojem delu nismo imeli.

Pri dosedanjem delu mi je precej pomagala moja predhodnica tovarišica Škoflekova, ki je že stara Litostrojčanka. Ona je tudi že vpeljala določen sistem v delovanju OO, ki ga bom skušal še naprej izpopolnjevati, saj je področje našega delovanja široko in pestro. Še naprej bo potrebno spremljati vse družbe-

nopolitične spremembe in tokove v naši družbi in posvetiti veliko pozornost družbenopolitičnemu izobraževanju. S tem namenom smo že v preteklosti na naših sestankih prebirali zakon o združenem delu in razpravljali o njem, sedaj pa se podrobneje seznanjamo z nedavno izdano knjigo Edvarda Kardelja. Značilno za naš TOZD je, da nas je malo, zato se člani ZK dobro zavedamo, da moramo biti v vsem našem delu vzor ostalim sodelavcem. To skušamo uresničevati predvsem v svoji osnovni organizaciji, kot tudi z delom na nivoju celotne delovne organizacije. Menim, da smo pri tem dosegli že zelo veliko, vendar to ne pomeni, da je s tem naše delo končano.

IVAN BOKAL, sekretar v OO ZK Obdelava

— Koliko časa ste član ZK? V vrste ZK sem bil sprejet leta 1950, že prej pa sem kot mladinec sodeloval v SKOJ, kjer sem bil tudi precej aktiven.

Kaj vam pomeni ta funkcija in kako sprejemate to zaupno vam odgovornost?

Glede na to, da sem v Litostroju že celih trideset let, niti ni nenavadno, da to funkcijo sedaj opravljam že drugič. Prvič sem bil sekretar že leta 1960, zato to delo poznam, pridobil pa sem si že tudi nekaj izkušenj. Moram reči, da razlike obstajajo. Najbolj vidne so pravzaprav v družbenopolitični osveščenosti sedanjega članstva ZK ter v njihovem kreativnejšem in tudi strokovnejšem pristopu pri reševanju določenih problemov. Prav tako je ZK danes tudi številčno veliko močnejša, saj nas je bilo na začetku veliko manj. Seveda so tudi nekatere razlike v sami problematiki, ki jo obravnavajo in razrešujejo člani ZK danes. V začetnem obdobju smo zaradi splošnih potreb v glavnem bolj reševali probleme, ki so se pojavljali v proizvodnji, obravnavali smo planske načrte, njihovo izpolnjevanje ter podobno. Danes pa obravnavamo probleme, ki so pomembni tako na gospodarskem, kot tudi na širšem družbenem področju in tako postajamo resnični samoupravljalci, ki rešujejo celotno družbeno problematiko.

Ne glede na to, da sem to funkcijo že opravljal, mi ponovna izvolitev za sekretarja pomeni veliko zaupanje. Sedaj sem precej družbenopolitično angažiran, saj ob tej funkciji opravljam še vrsto drugih. Največ časa mi med njimi gotovo vzame funkcija predsednika konference delegacije SIS, s skorajšnjim iztekom te funkcije pa mi bo ostalo dosti več časa za boljše opravljanje vloge sekretarja OO ZK.

— S katerimi problemi se pri svojem delu največ srečujete?

Ob obilici dela se seveda pojavlja tudi nekaj problemov, vendar mislim, da jih pri nas ni prav dosti, vsaj bistvenih ne.

— Kakšno je delo vaše OO?

Veliko pozornost bomo posvetili idejnopolitičnemu izobraževanju, ki naj bi ga organizirali tako v naši OO, kot tudi na nivoju celotne delovne organizacije ter v povezavi z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Eden izmed ciljev, ki smo si jih zastavili, je povezava med sekretarji posameznih OO ZK. To je potrebno, saj se v osnovnih organizacijah pogosto pojavljajo enaki problemi, ki jih bomo tako lahko usklajeno reševali. Prav tako nam bo v veliko pomoč tudi pri posameznih akcijah, saj bodo posamezniki porabili veliko manj energije, ker bo delo bolj porazdeljeno. Že

sedaj dobro deluje naša politična koordinacija na nivoju tozda, kjer skupno rešujemo nekatere probleme, pomembne za nas vse.

Ob tem se seveda ukvarjamo tudi s kadrovsko problematiko (spremljanje dela posameznih članov, evidentiranje in sprejem novih članov). Menim, da ni nujno, da je vsak, ki je družbenopolitično aktiven v kakšni organizaciji ali na kakšnem izmed interesnih področij, obenem tudi član ZK. V prvi vrsti si mora sam želeči postati član ZK.

Glavno težišče sprejema v naši OO je na mladih, ki jih tudi največ sprejemamo. Sprejemamo pa tudi starejše, ki so se pri svojem delu in s svojo aktivnostjo izkazali ter si želijo vstopiti v naše vrste.

Delo naše OO še ni čisto tako, kot bi moralo biti. Doslej smo posvečali veliko pozornost nekaterim samoupravnim spremembam v naši delovni organizaciji, sprejemanju samoupravnih aktov, nekoliko pa nas je prizadelo formiranje novih tozdov, saj smo pri tem »izgubili« nekaj prizadevnih članov. Ker nas je sedaj v naši OO manj, menim, da bo lahko naše delo kmalu postalo še globlje in zavzetejš.

MARJAN SIGULIN, sekretar v OO ZK IVET

— Kaj ti pomeni ta funkcija in kako sprejemaš to odgovornost?

Rad bi posebej poudaril, da predstavlja izvolitev za sekretarja določeno zaupanje komunistov. Vsem izvoljenim pomeni tudi veliko odgovornost, vendar upam, da bom opravičil funkcijo, ki so mi jo zaupali v naši OO.

V sedanjem trenutku zahteva ta funkcija veliko dela in časa. Dogodki se hitro vrstijo, nalog je veliko in če želimo, da bo naše delo rodilo določene sadove, jih moramo brezkompromisno reševati. Tu bi rad posebej poudaril pomen pravočasnih informacij in usklajenega dela, saj mora sistem družbenega informiranja SFRJ tudi pri nas v svoji specifični obliki dobiti svojo veljavo. Vse dokler ne bomo informacije pravočasne, ne moremo poglobljeno razpravljati o določenih problemih, temveč lahko dogodke obravnavamo le površno in na hitro, brez nekih konkretnih ukrepov in stališč. Menim, da bi bila poglobljena razprava koristna in učinkovita tudi pri delu organov samoupravljanja, sindikata in mladine, to pa je kot sem že rekel, možno le, če ne prihaja do časovne stiske ter ob zgoščenem, jedrnatem in razumljivem materialu.

— Kakšen nagib te je vodil, da si vstopil v vrste ZK?

S sprejemom v ZK prevzamem nove in večje obveznosti in

odgovornosti. Komunist mora biti prisoten povsod, kjer so problemi. Človek si pri takem delu pridobi novo kvaliteto, svojo oporo pa išče v osnovni organizaciji. Seveda pa tega nikakor ne sme zlorabljati. Izhajajoč iz teh stališč bi rad poudaril, da sem bil sam sprejet v ZK na podlagi mojega prejšnjega delovanja, kar sem s še večjo mero odgovornosti do dela potrjeval tudi naprej. Tudi v bodoče bom zagovarjal stališča, da sprejemamo v vrste ZK le tiste, ki se bodo s svojim delom in s svojimi načeli izkazali že prej ter to stalno potrjevali. Pa tudi tega si ne želim, da bi zaradi formalnega sprejemanja novih članov razvednotili omenjene kriterije. Seveda so prisotni še mnogi dodatni kriteriji, med njimi cilji, ki jih postavlja program in statut ZKJ.

— Ti si dokaj mlad sekretar. Kako bo to vplivalo na delo v tvoji OO?

Res je, da sem še mlad. Možeče je problematično postavljati premladega sekretarja. Tako stališča so še v veliki meri prisotna. Vendar menim, da je taka misel neutemeljena ali celo nasprotujoča kadrovski politiki ZK. Mislim, da ni pomembna starost, temveč delo. Na podlagi dela in kadrovske politike naše OO sem se izobraževal in se še izobražujem.

Najboljše vodilo pri delu je prav gotovo združevanje teoretičnih predpostavk in prakse. V specifičnem okolju se mora delo odvijati v komisijah sekretariata in se razdeljevati na vse komuniste. Sekretar je le usklajevalc in idejni vodja tega dela. Če bomo torej delali v vseh komisijah, se ni treba bati, da ne bi zmogli nalog, ki nas čakajo, pa tudi vlogo sekretarja bom lahko vedno opravičil?

— Kako ocenjuješ delo tvoje OO in delo komunistov na nivoju DO?

Delo komunistov v naši DO je bilo v preteklem obdobju zadovoljivo, saj smo izvedli nekaj uspešnih akcij. V teh akcijah je bilo zajetih veliko komunistov, vendar lahko trdim, da se vsi

komunisti le niso vključevali v polni meri. Zato bomo morali v prihodnje dosti bolj poudariti odgovornost posameznih članov. Nova organiziranost in nove spremembe, boljše rečeno dopolnitve statuta, ki jih bo uzakonil XI. kongres ZKJ, bodo brez dvoma prispevale k še uspešnejšim akcijam. Tako bo tudi konferenca s komitejem na nivoju DO imela večje pristojnosti in

bo lahko hitreje ter v večjem krogu ljudi izvajala in vodila akcije. Osnovna organizacija je v zadnjem mandatnem obdobju izpeljala nekaj zelo uspešnih akcij. Posebej bi lahko poudaril dobro sodelovanje in povezanost z organi samoupravljanja, sindikatom in mladino, premike na področju kadrovske politike ter samodisciplino članov. Vendar nas tudi tu čaka še veliko nalog. Spremljati in politično oceniti bomo morali vsakega posameznika, pospešiti obliko in metodo dela v komisijah, da ne govorim o AMK, ki v preteklem obdobju skoraj ni delal.

— Kako je s sprejemanjem novih članov?

Glavne smernice sem pravzaprav že nakazal. Dodal bi še to, da je potrebno na novo sprejete člane tudi idejnopolitično usposabljanje, kar velja tudi za kandidate za sprejem. Vse to vtisne človeku poseben pečat in ga usmeri za lažje opravljanje nalog. Dodal bi tudi, da sem velik nasprotnik sprejemanja za vsako ceno in sprejemanja takih članov, ki jih vodijo osebni interesi.

— Kakšna je idejnopolitična dejavnost?

Idejnpolitično usposabljanje je ena najpomembnejših nalog, ki mora biti stalno prisotna v vrstah ZK. Izobraževanje v naši DO je načrtno, predvsem v programu mladine, ki ga edina tudi v celoti izpolnjuje. Najprej pa ostaja praznina. Tu in tam je na programu tudi kakšna tema, vendar je to odločno premalo za tak krog komunistov, kot jih imamo v naši DO. Lahko rečem, da smo te teme posredovali bolj po sili razmer kot pa načrtno. Mislim, da bi se morale vse komisije pri družbenopolitičnih organizacijah sestati za skupno mizo, uskladiti programe in jih tudi uresničiti. Le tako bomo lahko napravili korak naprej. Zavedati se moramo, da brez nadaljnega usposabljanja ni znanja in ne more biti vidnega napredka, čeprav nekateri starejši komunisti trdijo, da jim to ni potrebno, češ, naj se usposablja mlajši. To problematiko je natančneje obravnavala tudi naša proramskovolična konferenca ter sklenila, da je potrebno skupaj z ostalimi OO organizirati ustrezno izobraževanje.

— Katere so pomembnejše naloge, s katerimi se bo spoprijela tvoja OO?

Pred nami stojijo pomembne naloge. Do konca moramo izpeljati uresničevanje ZSD in posvetiti veliko pozornost odnosom med temeljnimi organizacijami. Posebno skrb moramo posvetiti tudi planiranju, saj je to temeljna oblika samoupravne odločitve. V OO cilje pogosto konkretno opredelimo, vendar jih kljub temu ne izpeljemo do konca. S takšnim delom izgubljamo čas, majhne opravljene naloge pa ob stalnih problemih zvedenijo.

Na koncu pa lahko ob teh globalnih problemih in nalogah poudarim še stalno prisotnost komunistov v temeljnih organizacijah, ki morajo delovati na vseh nivojih. Z našo politiko moramo biti stalno prisotni med delovnimi ljudmi, da jo bodo ti sprejeli za svojo. Pogoji pa je, da smo enotni predvsem najprej sami. Komunisti smo lahko le taki prisotni povsod kjer so problemi, iskati pa moramo dolgoročne in celovite rešitve.

Drugi o nas

Industrie
anzeiger

V novembru preteklega leta je evropsko znani zahodnonemški specializirani industrijski tehnični časopis INDUSTRIE-ANZEIGER, ki izhaja vsakih štirinajst dni v nakladi 25.000 izvodov, objavil podatke in udeležbo Litostroja na zahodnih tržiščih, predvsem s proizvodnjo opreme za preoblikovalno tehniko. Tako si naši proizvajalci utirajo pot tudi v najbolj razvite države zahodne Evrope.

Žgoči problemi tovarniških glasil

POROČILO S PRVEGA SREČANJA ORGANIZATORJEV OBVEŠČANJA, UREDNIKOV, NOVINARJEV IN SODELAVCEV GLASIL V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA, KJER SO SE MNENJA VSEH PRISOTNIH IZOBlikovala V OBLIKI PAROLE: »IZ OBJEKTA INFORMIRANJA MORA DELAVEC POSTATI SUBJEKT«.

24. decembra se je na Bledu začelo prvo srečanje organizatorjev obveščanja, urednikov, novinarjev in sodelavcev glasil v organizacijah združenega dela, ki je trajalo tri dni, udeležilo pa se ga je čez sto slušateljev iz cele Slovenije. Najprej smo si v tovarni verig v Lescah ogledali razstavo tovarniških glasil, ki izhajajo v Sloveniji. Razstavo je slovesno odprl predsednik sindikatov Slovenije Janez Barbo-rič in podelil priznanja glasilom, ki izhajajo že trideset let in več.

Srečanje samo je imelo dvojni namen: da se organiza-torji obveščanja v združenem delu med seboj bolje spoznajo in navežejo stike, se seznanijo z najaktualnejšimi nalogami družbenopolitičnega trenutka, ki ga živimo, in najdejo svoje me-sto v njem, poleg tega je imelo srečanje še afirmativno nalogo.

Prvi dan srečanja na Bledu je bil namenjen predavanju to-variša Toda Kurtoviča o infor-miranju v socialistični samoup-ravni družbi. Pogovoru, ki je sle-dil, je kot osnova služila preda-vateljeva knjiga, ki je prav te dni izšla v slovenskem prevodu tudi pri nas. Drugi dan srečanja se je začel z obiskom organiza-cij združenega dela Elan in Ve-zenina, kjer smo se udeleženci srečanja pogovarjali s predstavi-niki obeh tovarn o sistemu ob-veščanja pri njih, popoldne pa se je po pogovorih z Boro Pet-kovskim, sekretarjem sveta ZSJ, Lenartom Šetincem, članom iz-vršnega odbora RK SZDL, Mir-kom Čepičem, sekretarjem za in-formacije v IS skupščine SR Slo-venije in Božom Kovačem, pred-sednikom Društva novinarjev Slovenije, razvila živahna razpra-va po skupinah.

V okviru te, pa tudi drugih razprav se je izkristalizirala na-slednja problematika:

Novinar v združenem delu je še vedno politični subjekt, samo-stojen v okviru sindikalne orga-nizacije, sicer pa je tisk v zdu-ženem delu kljub veliki nakladi nemočen. Moč se seveda meri po vplivu na razvoj samoupravnih odnosov, kajti samo obveščanje brez razrednih stališč nima svo-jega razrednega poslanstva. Prav zaradi vloge in moči, ki jo ima polna informacija, so ponekod izrazite tehnokratske in birokrat-ske strukture, ki se nočejo odre-či samostojnemu odločanju in manipuliranju z ljudmi, zato si prizadevajo vlogo organizatorjev obveščanja zmanjševati na najra-zličnejše načine.

V Sloveniji imamo 500 or-ganizatorjev obveščanja in to-varniških novinarjev, ki v or-ganizacijah združenega dela po svoji politični zadolžitvi in po delovni nalogi skrbijo za obveščenost delovnih ljudi. Kljub zelo veliki nakladi — 800 tisoč izvodov na številko pa je tisk v združenem delu še vedno nemočen.

Eden izmed teh načinov je v informiranju oz. neinformiranju organizatorjev obveščanja samih. Marsikje vodilne strukture v de-lovnih organizacijah zapirajo do-stop do informacij in sekajo ko-munikacijske kanale, saj bi med 110 udeleženci seminarja lahko na prste ene roke prešteli tiste, ki so vabljeni na kolegije direk-torjev ali na vse seje organiza-cije združenega dela. Res je tež-ko obveščati, če sam organizator obveščanja ni informiran o do-gajanjih v organizaciji in zunaj nje, glasila z nelakirano vsebino pa včasih zaradi zaprek in cen-zur izhajajo neredno ali so celo ukinjena. Takšni ali podobni pri-

meri kot so bili v Mehanotehni-ki, Jeklotehni, Kartonažni tovar-ni in letališču Brnik se ne sme-jo več ponoviti.

Ob tem se postavlja tudi pro-blem objektivnosti organizator-jev obveščanja, ki delujejo prav-zaprav v dvojni vlogi: kot zago-vorniki polnega, resničnega in objektivnega pisanja in kot de-lavci delovne organizacije, ki mo-razo kljub temu razkrivati žgo-če in značilne probleme svoje de-lovne sredine. S tem postavljajo na kocko ugled svoje delovne or-ganizacije ali pa ne izpolnjuje-jo osnovnega poslanstva svojega poklica ali funkcije. Marsikdaj pa so podvrženi tudi takšnim ali drugačnim sankcijam.

Ob problematiki, ki se nana-ša na informiranje v delovnih organizacijah, pa so se izrazila tudi nasprotja, ki obstajajo v stališčih in odnosih novinarjev v združenem delu do novinarjev sredstev javnega obveščanja. Le-ti so pogosto v boljšem položa-ju od prvih, saj jim ni potreb-no razkrivati »svojih« proble-mov, po mnenju udeležencev pa imajo tudi večjo družbenopoli-tično pomoč. Obenem jim je omogočen tudi dostop na seje ali pomembnejše sestanke, ki bi vse-kakor zanimali tudi tovarniške novinarje, vendar tja niso vablje-ni. Zato smo se udeleženci tega seminarja dogovorili, da se bo kongresa ZKS udeležilo tudi ne-kaj novinarjev organizacij zdu-ženega dela, ki bodo spremljali dogodke in jih posredovali ured-ništvom delovnih organizacij.

To so bile nekatere osnovne ugotovitve srečanja na Bledu, ki naj bi vzpodbudile tako družbe-nopolitične organizacije in samo-upravne organe v delovnih orga-nizacijah kot tudi organe širše družbene skupnosti, da bi glob-je in politično dosledneje začeli reševati te probleme. Le tako bo postal tudi tisk v združenem de-lu močan ter bo izražal resnič-na mnenja in hotenja delavcev in reševal pereče družbene pro-bleme.

M. H.

Delovni spori v letu 1977

V lanskim aprilski številki »LITOSTROJA« smo v članku o naših sporih pred sodiščem združenega dela objavili pre-gled delovnih sporov med Litostrojem in litostrojskimi de-lavci v letu 1976 ter obljubili tudi prikaz delovnih sporov v letu 1977.

Medtem ko je v letu 1976 skup-no 7 delavcev menilo, da v po-stopku znotraj TOZD niso bile sprejete za njih ustrezne rešitve, je bilo v letu 1977 8 takih delav-cev. Od tega sta bila po dva de-lavca iz TOZD ZSE ter iz delov-ne skupnosti SSP, po eden pa iz TOZ DPI, FI, IRRP in IVET.

Zanimivo je, da niti v letu 1976 niti v letu 1977 pred sodi-

ščem združenega dela ni bilo no-benega spora, ki bi ga sprožil Litostroj, temveč so v vseh pri-merih spore sprožili delavci Li-tostroja.

VZROKI DELOVNIH SPOROV

Trije delovni spori so bili sproženi zaradi izrečenih disci-

Kratke novice

• V zadnjem mesecu sta bili dve seji upravnega odbora. Na prvi, ki je bila 6. decembra so delegati razpravljali o predlogih samoup-ravnih sporazumov in pravilnikov o katerih so razpravljali še de-lavski sveti tozdov in DS in smo jih pozneje potrdili na zborih de-lavcev ter na referendumu. Med drugim so člani obravnavali še predlog o najetju posojila pri Jugobanki za manjkajoča sredstva pri izgradnji nove obratne ambulante. Na drugi seji, ki je bila 13. decembra pa so razpravljali o najetju posojila za razširitev proiz-vodnje transportnih vozil in naprav, o razvoju naše informativne službe ter o spremembah določil statuta Jugobanke in Ljubljanske banke glede delegatov v njihove organe upravljanja.

• Konferenca osnovnih organizacij sindikata je na 22. redni se-ji, ki je bila 14. decembra obravnavala kot glavno točko dnevnega reda problematiko toplih obrokov. Tozdu ZSE je posredovala pred-log v obliki 16 točk, ki naj bi s svojo uresničitvijo pomenil konec negodovanja vseh zaposlenih v naši delovni organizaciji zaradi ma-lie.

• 8. in 22. decembra sta bila prva dva zbora stanovalcev sam-skega doma. Na prvem sestanku so obravnavali možnosti športnega udejstvovanja v okviru obstoječih dejavnosti, ki jih organizira sin-dikat ter o sedanjem in bodočem delu mladinske organizacije Li-tostroj, ki vključuje tudi mlade v samskih domovih. Ker obstaja možnost organiziranja mladinskih aktivov tudi v samskih domovih, ga bodo najprej ustanovili v samskem domu v Stegnah ter na pod-lagi tukajšnjih rezultatov in izkušenj tudi v ostalih domovih. Na sestanku so izvolili tudi svet stanovalcev in disciplinske komisije pri svetu stanovalcev. Na drugem sestanku so ob prisotnosti direk-torja TOZD ZSE tovariša Kriliča obravnavali problematiko v sam-skih domovih kot je ogrevanje domov, topla voda, čiščenje, disci-plina itd.

• Delegati DS TOZD FI so na 39. redni seji, ki je bila 15. de-cembra potrdili samoupravni sporazum o osnovah plana za leto 1978, pravilnik o amortizaciji osnovnih sredstev v temeljni organi-zaciji ter pravilnik o knjigovodstvu. Na naslednji seji, ki je bila 26. decembra pa so od osmih predlaganih sporazumov razpravljali in potrdili le dva, stališča o ostalih pa bodo zavzeli šele potem, ko bo-do ustrezne službe na ravni DO pripravile finančne pokazatelje o višini financiranja posameznih SIS. Na zadnji seji, ki je bila 5. ja-nuarja pa so razpravljali in potrdili pregled količinske realizacije za december 1977 ter potrdili izvršene in planirane ure za decem-ber 1977 in januar 1978.

• 27. decembra je bila ustanovna seja DS TOZD OB na kateri je predsednik IO OOS tovariš Božo Milenkovič poročal o volitvah v delavski svete. Za predsednika je bil izvoljen tovariš Jure Vulkan, za namestnika pa tovariš Jože Pečar. Na seji so obravnavali tudi dva sporazuma in potrdili gospodarski načrt za leto 1978.

M. H.

Priznanje petim glasilom

Prejela so jih: glasilo »Hmeljar« delovne organizacije Hmezd iz Zalca, ki izhaja že od leta 1929, »Nova proga«, glasilo železničarjev Slovenije in Istre, ki je prav tako iz-hajal že pred vojno, »Obzornik«, strokovno informativno glasilo Zavarovalne skupnosti Triglav, »PTT Novice«, gla-silo združenih PTT organizacij Slovenije in jeseniški »Že-lezar«, ki izhaja že od leta 1937.

plinskih ukrepov v TOZD (zara-di kršitev delovnih obveznosti).

V prvem primeru je bil delav-cu izrečen javni opomin zaradi nerednega prihajanja na delo ter ponarejanja oziroma nepravilne-ga žigosanja kartic. Delavec je zaradi izrečenega ukrepa zahte-val varstvo pravic pri sodišču, ker je bil mnenja, da ni bil kriv povzročene kršitve. Sodišče je po izvedeni obravnavi ugotovilo, da je delavec dejansko kršil delov-ne obveznosti ter da v postopku v delovni organizaciji niso bile storjene kršitve, ki bi lahko vpli-vale na potek postopka, zato predlagateljevemu zahtevku ni ugodilo in je sklep samouprav-nega organa obdržalo v veljavi.

V drugem in tretjem prime-ru sta zahtevala varstvo pravic delavca, ki jima je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega raz-merja (zaradi prekoračitve po-oblastil) oziroma prenehanje de-čas enega leta (zaradi pretepa-nja na delu. Oba postopka sta še v teku.

lovnega razmerja pogojno za štirje delavci so zahtevali var-stvo svojih pravic zato, ker so menili, da so z razporeditvijo v razporeditveni razred kršene nji-hove pravice.

Eden od teh postopkov se je končal z umikom predloga, dva postopka sta še v teku, četrti pa je pravnomočno končan s sodno

odločbo, s katero je sodišče od-ločilo, da se razporeditev pred-lagatelja v razporeditveni razred kot jo je določil OMRD, obdrži v veljavi ter se ne ugoti predla-gateljevi zahtevi po višji razpo-reditvi. Podlaga takega sklepa je bila ugotovitev sodišča, da niso podani razlogi za razveljavitev sklepa OMRD o razporeditvi v razporeditveni razred.

Osmi delovni spor je sprožil delavec v zvezi z objavo prostega delovnega mesta — tudi ta po-stopek je še v teku.

Sklepi o razporeditvi v raz-poreditveni razred ter sklepi o izreku ukrepov zaradi kršitev delovnih obveznosti so torej ti-sti, s katerimi delavci najpogo-steje niso zadovoljni in pri so-dišču združenega dela zahtevajo presojo sklepa samoupravnega organa. Ob taki presoji se po-kažejo napake, ki so bile mor-da storjene v postopku v TOZD. Vendar lahko rečemo, da teh napak ni veliko, saj v večini pri-merov sodišče ugotovi pravilnost sklepa samoupravnega organa in ta sklep z odločbo potrdi ozi-ro-ma obdrži v veljavi.

To pa mora biti vodilo vsem samoupravnim organom v te-melnjih organizacijah, da bodo sprejeti sklepi v skladu z načeli, za katera smo se dogovorili s samoupravnimi splošnimi akti.

IZKLJUČITVE V LETU 1977

Najtežji ukrep, ki se delavcu lahko izreče le zaradi hu-jše kršitve delovnih obveznosti, je ukrep prenehanja delov-nega razmerja. OMRD, ki je pristojni organ za izvedbo po-stopka in izrekanje ukrepov zaradi kršitev delovnih obvez-nosti, se običajno odloči za izrek takega ukrepa šele po-tem, ko je bilo delavcu izrečenih več milderjih ukrepov.

Kljub temu je v lanskem letu kar 17 delavcem preneha-lo delovno razmerje zaradi izreka takega ukrepa, in sicer sta bila po 2 iz TOZD FI in DS SSP, eden iz TOZD IVET, štirje iz TOZD ZSE ter osem iz TOZD PI.

Med vzroki, enako kot prejšnja leta, močno vodita dve vrsti kršitev: neopravičeni izostanki z dela ter vinjenost na delovnem mestu.

Jana Khalil

MARSIKJE JE MOČ BOLJE PROIZVAJATI

V prihodnjem obdobju ne moremo več kar tako pričakovati hitre rasti produktivnosti, saj ne dohitevamo več niti tiste, ki smo jo pričakovali, pa čeprav je celih 15 let poprej zadovoljivo naraščala. Bila je celo živahnejša kot v marsikateri razviti državi.

Za zadnje srednjeročno obdobje, zlasti pa zadnji dve leti je značilno, da stabilizacijski dejavnik vse bolj peša. Sodelavec mi je enkrat zastavil vprašanje, kdaj bomo obravnavali stabilizacijske ukrepe, ki smo jih sprejeli v letu 1975? Vendar — mar jih ne obravnavamo vsak mesec?! Naše stabilizacijske ukrepe, opredeljene v letnih planih, obravnavamo vsak mesec na sestankih delavskega sveta in DPO, prav tako obravnavamo tudi obračun uspeha, količinsko izvršitev plana, bolezenske izostanke, poškodbe, sprejemamo ukrepe itn. Morali pa bi se vprašati tudi, kakšna je sploh naša storilnost pri delu! Vse preveč zane-marjamo tudi vprašanje proizvodnih stroškov, izkoriščanje zmogljivosti, delovno organiziranost, racionalnost poslovanja in podobno.

Mnogi menijo, da je vzrok za ostajanje v produktivnosti v pomankljivi in zastareli tehnični opremljenosti, sam pa menim nasprotno — da smo tehnično zelo dobro opremljeni. Zato tudi stopamo na pot novih investicijskih vlaganj. Res pa marsikdaj nezadostno izkoriščamo svoje zmogljivosti, smo slabo delovno organizirani in se prehitro zadovoljimo z obstoječim. Blago povedano, samo z bolj smotno organizacijo bi lahko stopnjo izkoriščanja zmogljivosti povečali za 10 %.

Koliko bi to lahko pomenilo za posamezni TOZD, DO in družbeno skupnost! Ob uvajanju sodobnejše tehnike, tehnologije in smotnejše delovne organiziranosti je možna še veliko višja proizvodna rast. Vendar ali se mi tako obnašamo? Zato je prav, da že na začetku leta pregledamo vse dobre in slabe strani našega gospodarjenja in spoznamo, da je marsikje moč bolje proizvajati.

Vrste med delom

Vsi vemo, da se vsak dan izgubi precejšen del delovnega časa, ker delavci zapuščamo delovna mesta in klepetamo ob avtomatih za napitke, opravljamo svoje zadeve v zdravstvenih in socialnih ustanovah oziroma povsod, kjer prihajamo kot stranke. Vsi si želimo višji življenjski standard, iščemo poti, kako priti najlažje do potrebnega dohodka, ob tem opravljamo svoje delo dosti manj časa, kot smo plačani zanj.

S statutom opredeljen delovni čas se začne ob 6. uri zjutraj, toda koliko je delavcev, ki dejansko začne delati tedaj? Mnogi stojijo v vrstah za malico že ob 9. uri in 15 minut, medtem ko se mnogi niti ob 10. uri še niso čisto zbudili ali pa že premišljujejo, kaj bodo delali popoldne. Seveda pa ne moremo tudi mimo predčasnih odhodov z delovnih mest in še in še.

Kaj pričakujemo od novih samoupravnih aktov v temeljni organizaciji in delovni organizaciji?

Predvsem spremembe odnosov tako vodstvenih in vodilnih delavcev, kot tudi neposrednih proizvajalcev. Če se vodstveni ali vodilni delavec ne obnaša tako kot bi se moral, ali ima pravico od delavca zahtevati, da se obnaša drugače? In kaj lahko storimo? Če ne bomo uresničili odnosov, kakor smo si jih zastavili, bo to pomenilo, da je potrebno nekaj spremeniti ali celo zamenjati. Navajeni smo že kratkoročnih in kratkotrajnih reševanj problemov, vendar morajo postati naši dogovori trdnejši, do

njih se moramo ravnati tudi dosti bolj odgovorno. Doseči moramo visoko stopnjo humanizacije dela in sredstev, to pa bo terjalo še velike spremembe naše samoupravne zavesti. Probleme lahko začnemo reševati že na sestanku svoje sindikalne ali samoupravne skupine, ne pa za različnimi vogali, saj nam to ne bo nič pomagalo pri odpravljanju napak. Prav tako tudi ne smemo taktizirati in opravičevati slabih rezultatov, katerih vzrok naj bi bili samo delavci. Sedaj je ravno pravi trenutek, da pregledamo vse slabosti in jih odpravimo, saj bomo s tem povečali našo produktivnost, bolje izkoriščali delovni čas v delovnega standarda vseh nas.

Priznanje delavcem

Na pobudo izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD TZO je komisija za pohvale in odlikovanja pripravila predlog, da zaslužni delavci, ki so sodelovali pri izdelavi polarnega dvigala za Sovjetsko zvezo, prejmejo pismena priznanja DS TOZD PI in vodstva. V obrazložitvi je poudarjeno:

»Pred delavce TOZD TZO je bila postavljena izredno odgovorna naloga, da je s kontinuiranim delom potrebno čimprej izpolniti sklenjeno obveznost za izdelavo polarnega dvigala, doslej največjega, kar smo jih izdelali v Litostroju. Velika mera odgovornosti, samoodpovedovanja v času dopusta ter volje so pripeljali do zaželenih rezultatov. Glavni nosilci in ogroditelji mačkov so bili narejeni v treh mesecih. Za tak uspeh pa je bila potrebna velika strokovnost, ki je bila vezana na zelo kratek rok.

Naj omenim, da nam je na tem področju primanjkovalo izkušenj, saj je bil to naš prvi tako velik zvarjenec, vendar nam je kljub kasnitvi tehnične dokumentacije in kasnitvi dobave pločevine uspelo izdelati zvarjenec v rekordnem času. Za to pa so zaslužni predvsem naslednji delavci:

varilci:

Štefan Vinkovič,
Ekrem Melkić,
Stefan Kopriva,
Elija Crepulja.

ključavničarji:

Milivoj Marković,
Peter Vidaković,
Albin Fabjan,
Triven Djukelić.

zarisovalec:

Ivan Debevc

plamenski rezalec:

Rade Vunjak

brusilec:

Jože Kužnik
in

peskar:

Anton Gradistanec.

Skromna, toda prisrčna priznanja so vzpodbuda našemu nadaljnjemu delu, kajti z veliko strokovnostjo in z izrednimi naporji bo potrebno izdelati še štiri take velike. Pri izdelavi teh pa si bomo prizadevali odstraniti še vse tiste ovire, ki so hromile naše dosedanje delo.

Količinski plan izpolnjen v novembru

Malokateri tozdi je tako kot novoustanovljen TOZD PZO (proizvodnja zvarjencev in od-

kovkov) stopil v novo leto s tako zaokroženimi idejami in načrti. V letu 1977 nas je spremljala cela vrsta težav, od nepravilne izdelave tehnične dokumentacije, pa tja do kasnitve materialnih pokritij. Celo leto smo bili med »mlinskima kamnom«, zato menimo, da bo tu potrebno nekaj spremeniti. Predvsem bomo morali takoj začeti z uresničevanjem sprejetih dogovorov, saj bodo nosilci odgovornosti tisti posamezni tozdi, ki se bodo držali dogovorov. Odpravi bomo morali kasnitve dokumentacije, to pa bo posameznim tozdom omogočilo tudi pravočasno zagotavljanje potrebnega materiala. Proizvodnja pa bo lahko na podlagi tega stekla po dogovorjenih rokih. Težave in kasnitve niso značilne le za TOZD PZO, temveč se prav tako pojavljajo tudi pri ulitkih, kjer se ne da nadoknaditi zamujenega, zato tudi ne moremo pričakovati, da bomo pri izdelavi polizdelkov lahko delali čudeže.

Od planiranih 3400 ton zvarjencev smo v novembru z izvršitvijo 302 tone od planiranih 270 ton realizirali količinski načrt proizvodnje za leto 1977. Dosegli smo skupaj 3551 ton ali 885 ton več kot v istem obdobju preteklega leta, ali v indeksnem razmerju 131,7 %. Kot kažejo doseženi rezultati, smo dosegli v novembru lani količinski plan s 104,5, kar pomeni tudi boljši finančni uspeh.

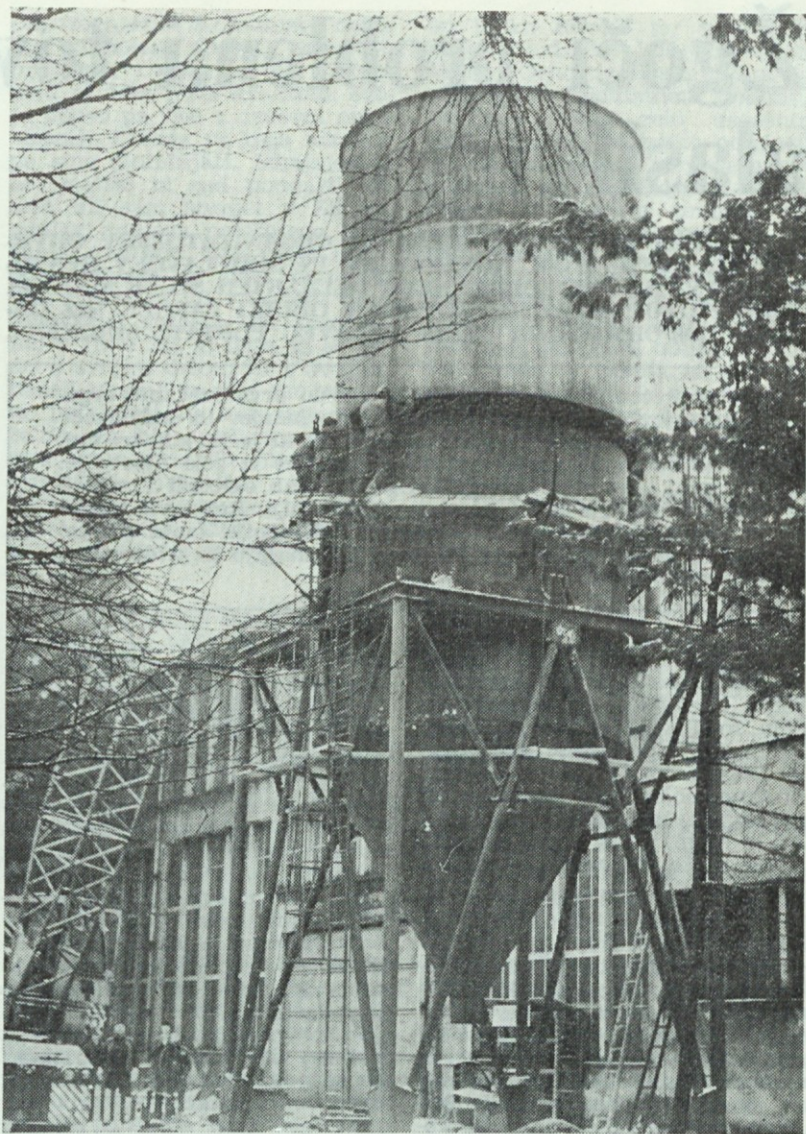
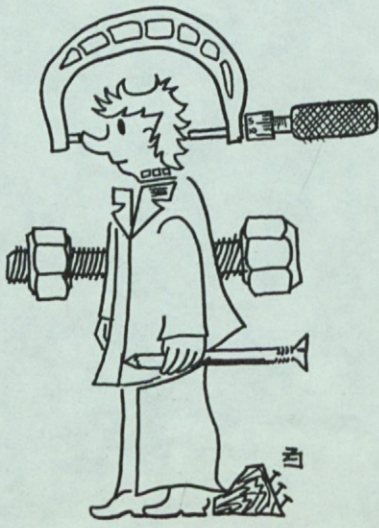
Tudi sodelavci v kovačiji niso dosti zaostajali, kljub vrsti težav, ki so jih spremljale vse leto. Od planiranih 400 ton v letu 1977 so v kovačiji realizirali plan že v novembru in v količinski proizvodnji dosegli 401,8 tone ali 100,5 %. Od skupne realizacije TOZD PZO lahko ugotovimo, da smo od planiranih 3800 ton izvršili 3.935,8 tone ali 103,6 %.

Ob teh uspehih pa se že ukvarjamo z mislijo, kako bomo realizirali povečan plan za leto 1978. Dela je dovolj, vendar je materiala premalo, tehnična dokumentacija kasni, nova organiziranost pa nam tudi še zadaja težave. Novi razvojni načrti, ki sem jih že omenil, bodo posodobili naš proizvodni proces ter tako izboljšali rezultate in pogoje našega dela. Vse to nas obvezuje, da bomo morali delavcu posvetiti več pozornosti, saj je v interesu tozda, da ga funkcionalno usposablja za višjo stopnjo dela. Zato moramo poskrbeti, da bo naš delavec zdrav, razgledan, kulturno dejaven in fizično usposobljen za delo.

Pri delu pa je potreben tudi naš pravilen odnos do družbene lastnine in socialistične samoupravne družbe. Naj poudarim, da za delavca, ki se ne bo obnašal samoupravno in družbeno pravilno, med nami ni mesta, pa čeprav se ima za strokovnjaka na svojem področju.

Ob vstopu v novo leto želim, da na osnovi trdnih dogovorov in sprejetih planskih obvez uresničimo zadane naloge: posodobimo del proizvodnega procesa in izboljšamo pogoje za varno delo delavcev.

I. Sabol

Montaža največjega vrečastega filtra v Litostroju z zmogljivostjo 50.000 m³/h, ki bo imel odločilno vlogo pri prečiščevanju onesnaženega zraka v čistilnici ulitkov livarne sive litine. Filter je montiral GP — Gradis.

Boljši delovni pogoji v TOZD PUM

Znano je, da se delovni pogoji v naših livarnah zaradi specifičnosti dela zelo razlikujejo od pogojev dela v ostalih obratih. Transport in priprava livarskega peska, taljenje kovine, ulivanje in čiščenje odlitkov v precejšnji meri povzročajo večje onesnaževanje zraka.

Da to onesnaževanje ne bi prekorajilo dovoljene meje, smo v teh obratih do sedaj v glavnem uporabljali naravno ventilacijo. Tak način preprečevanja je sicer po eni strani koristen, ker odvaja onesnažen zrak iz notranjosti na prosto, po drugi strani pa je škodljiv, ker povzroča prepih. Ko se bliža zimsko obdobje, je nemogoče uporabljati naravno ventilacijo tudi zaradi velikih toplotnih izgub v posameznih obratih. Zato prihaja v tem obdobju do znatno poslabšane situacije delovnega ozračja.

Da bi na teh področjih izboljšali delovne pogoje do take mere, da ne bi bili več škodljivi zdravju, je bilo potrebno najprej napraviti študijo, kako, kje in na kakšen način postopno odstranjevati vse navedene škodljive pojave. Razumljivo je, da z enostavnim načinom, to je npr. odsesavanjem prahu v obratu ter pošiljanjem tega na prosto nismo rešili nič, ampak smo onesnaženje le razširili na večje področje in s tem prizadeli le še širšo okolico. Tak način odsesavanja je torej nedopusten. Edina možna izvedba v takih primerih je filtriranje onesnaženega zraka, kar pomeni, da se materialni delci v filtru izločijo, na prosto pa uhaja le čisti zrak.

Katero področje dela v našem TOZD PUM je najbolj ogroženo z onesnaženim zrakom? To sta na prvem mestu obe čistilnici odlitkov, temu sledi priprava peska in ostale dejavnosti v livarni.

Reševanje oziroma izboljšava delovnih pogojev po tehnični strani ni vedno lahka in tudi ne poceni. Zato smo se v našem podjetju odločili, da bomo problematiko s področja onesnaževanja zraka reševali postopoma, s pogojem, da odstranimo najprej žarišča onesnaževanja na-

še čistilnice odlitkov. S tem predlogom so soglašale tudi vse naše družbenopolitične organizacije in samoupravni organi, ta usmeritev je bila potrjena tudi na zboru delovnih ljudi.

Za izvajalca teh del smo izbrali specializirano podjetje za livarsko opremo Gostol iz Nove Gorice, katero je bilo zadolženo za izvedbo odsesavanja z vseh brusilnih mest v čistilnici sive litarne.

Odsesalno napravo sedaj že montirajo pred čistilnico livarne sive litine.

Vrečasti cilindrični filter bo v eni uri prečistil 50.000 m³ zraka. Ta zrak bo v poletnih mesecih izstopal iz filtra na prosto, v hladnem vremenu, ko bo zrak v čistilnici ogrevan, pa se bo vračal prečiščen nazaj v čistilnico, tako da bo čim manj toplotnih izgub v objektu. Pretok zraka bo reguliran tako, da njegova hitrost ne bo prekorajevala dovoljene meje v delovnih prostorih.

S to sesalno napravo bo izboljšano brušenje in čiščenje vseh manjših in srednjetežkih odlitkov. Za največje odlitke iz sive litine, katere je nemogoče uvrstiti v sedanji sistem odpršavanja, pripravljamo prikaz posebnih ročnih brusov z neposrednim odsesavanjem.

Da bi povečali kapaciteto zaprtih čistilnih komor za odlitke iz sive litine in specialne litine, smo nabavili pri podjetju Gostol čistilni stroj z oznako VK 5, ki bo povečal zmogljivost čistilnice livarne sive litine. Ker ima stroj lastne odsesalne in filtrirne naprave ne bo povzročil nobenega onesnaževanja zraka v čistilnici.

Z upanjem torej pričakujemo, da bo leto 1978 prineslo boljše delovne pogoje v naših metalurških obratih.

J. Dvorák

HE Formin pred obratovanjem

Zoprna megla je silila iz trzinskih močvirij in nas spremljala skoraj vso pot, tisto jutro, ko smo se vozili proti Štajerski. Šele nekje sredi Ptujkega polja je moten sij januarskega sonca razširil pogled, da je pokrajina zaživela v prijaznejši podobi. Namenjeni smo bili v HE Formin ali SD II, kot jo z delovnim naslovom imenujemo v Litostroju.

Naš obisk je veljal dogovorom o koordinaciji pri preskusih in potrebnih montažnih delih pred prvo zavrtitvijo agregata. Povedati je treba, da je bilo poskusno vrtenje prvega agregata predvideno že za konec lanskega leta, vendar kljub izredni zagnanosti montažne ekipe kot tudi strokovnjakov-projektantov tega ni bilo mogoče doseči.

Glavni razlog za manjšo premanjitev postavljenega roka je odgovornost za največjo mogočo varnost obratovanja ob delno improviziranih rešitvah, brez katerih v tej fazi nikdar ne gre.

Tako so torej po krajšem novoletnem oddihu monterji za-

čeli odpravljati doslej ugotovljene manjše pomanjkljivosti in se z novo voljo zagrizli v delo. Ne glede na to, ali bo njihovo delo že takoj ob prvem poskusu kro-nano s popolnim uspehom ali pa bo nanj treba še malo počakati, velja zapisati, da izgradnja HE FORMIN predstavlja izreden primer koordinacije med izdelovalci opreme, gradbeniki in investitorjem. Rezultat te koordinacije je zgrajen objekt, ki se more meriti s katerikoli podobnim objektom v svetu. Zapisana trditev velja še posebej za montažo opreme, ki s svojimi dosedanjimi rezultati presega vse tovrstne rekorde.

Ob obisku zaman iščemo človeka v stanovanjski baraki nedaleč od gradbišča. V strojnici so od zore do mraka — nemalokrat tudi čez noč. Nove metode dela, rešitve in prijemi tam v tistem prepihanem, mrzlem betonskem gradu postajajo meso in kri, ustvarjajoč s tem delovni zagon, ki prinaša čez vse dragocene sado-ve. Dragocene izkušnje starih gadov, nabrane na številnih gradbiščih doma in na tujem, se tu srečujejo z inventivnostjo in elanom mladih ter povezujejo v uspešno zmaganje težav.

Od 8 km oddaljenega jezua v Markovcih se do strojnice vedno višje nad poljem vije dovodni kanal, poln do zdaj še mirujoče energije. Še malo in sproščene bodo speče sile »ukročene trmoglavke« na zadnji stopnici njene-ega potovanja po Slovenskem — sproščene za delo človeku — ustvarjalcu. Divjad se še ne bo privadila na pregrado, postavljeno povprek čez njena v stoletju uhojena pota, ko bo človek že spet naprej snoval, kopal, vrtal in si ustvarjal pogoje za svetlejši dan. Taka je pač pot napredka, ukaz življenja.

Prvi agregat SD II je pred rednim obratovanjem — še en agregat je tu! Prevelike so potrebe po virih energije, da bi si mogli privoščiti vmes kaj počitka — tudi ta mora v obratovanje že ob polletju, pred dopusti. Treba bo še dobršne mere truda in prizadevanj.

Dokazali smo, da znamo delati. Zdaj pa, ko gremo novim odnosom nasproti, je toliko bolj potrebno, da nas vodi trdna odločnost delati boljše, hitrejše, bolj odgovorno. Ciljev ne manjka — eden od njih je gotovo tudi HE FORMIN.

A. Novak

ETO

NOVICE IZ TOZD PRODAJA

V TOZD Prodaja smo v zadnjem času podpisali nekaj novih pogodb, ki nam zagotavljajo delo in zaslužek.

V oddelku Industrijski transport domači trg smo s tovarno »OLT« iz Osijeka podpisali pomembno pogodbo za izdelavo in montažo pet električnih mostovnih dvigal z močjo dviganja 5 Mp v skupni teži 191.000 kp in vilično dvigalo z nosilnostjo 5 Mp in v izmeri 24,4 x 5 m. Po pogodbi je predviden rok izdelave in montaže do konca leta 1978. Poleg zaključnega naročila z »OLT« iz Osijeka, imamo v izdelavi še naslednje ponudbe: za Metalko iz Ljubljane sedem dvigal, za FENI iz Kavadarcev prav tako sedem dvigal in za železarno Store tri dvigala.

V oddelku črpalnih naprav — domači trg smo v zadnjem času podpisali naslednje pogodbe: re-ni vodnjaki za vodovod Beograd, re-ni vodnjake za vodovod v Novem Sadu, za Sladkorno tovarno v Ormožu, ki bo prva tovrstna tovarna v Sloveniji, pa cel sklop črpalnih naprav in črpalno opremo za TE Obrenovac in rednosti preko šestdeset milijonov dinar-zev in v skupni teži 370 ton.

Iz oddelka za prodajo dieselskih motorjev prihajajo razvese-ljive novice, da je po krajšem za-stoju spet prišlo do pozitivnih premikov in novih naročil. Tako smo sklenili naročilo za šest su-danskih ladij — dobaviti mora-mo osemnajst dieselskih motor-jev tipa T 23 LH v vrednosti pre-ko šest milijard starih dinarjev. Roki dobave so julija in oktobra 1978. Ladje izdelujejo naše znane ladjedelnice »Uljanik« v Puli in »3. maj« na Reki.

Oddelek Izvoz industrijski transport sporoča, da je z že zna-nim kupcem iz SZ, to je z Maši-noimportom iz Moskve podpisal novo pogodbo za izdelavo na-daljšnjih pet metalurških dvigal, vsako bo imelo nosilnost 160 ton in razpon 33,5 in 34 m. Prvi dve dvigali morata biti končani v februarju 1979, nadaljnja dvigala pa moramo odpremiti v aprilu in maju 1979.

Iz izvoza — PPO sporočajo, da so v mesecu novembru podpisali pogodbo za krivilni preoblikoval-nik HKO-1-1000 za Stankoimport iz Moskve v skupni teži 100 ton.

Za isto tvrdko imamo naroče-nih še šestindeset hidravličnih zapogibnikov tipa HKOC-1-250/5000, pa še naročilo za stroje tipa HVO in HVC za naslednje petletno obdobje.

V tem mesecu nas bodo obi-skali predstavniki podjetja MA-KINAIMPORT iz Albanije, ki bi radi zvedeli, če jim lahko izde-lamo stroj za izdelavo umetnih brusov.

HE izvoz je pridobil naročilo za večjo količino rezervnih delov za hidrocentralo v Etiopiji. Za HE OHAU-A smo odpremili zadnje, četrto razbremenilno za-piralo. To je naša zadnja pošilj-ka naročene opreme za to veliko hidroelektrarno v Novi Zelandiji. Izvozni oddelek ima v pripravi več ponudb, ki bodo predvidoma podpisane 3. februarja in 24. fe-bruarja 1978.

Nekaj o procesnih napravah

Posameznim strojem v procesni tehniki so se di-menzije in teže v zadnjih dvajsetih letih tako hitro ve-čale, da jim z našimi izdelovalnimi možnostmi že ni-smo bili več kos. Z načrtovano razširitvijo in posodo-bitvijo strojnega parka pa se nam odpirajo široke mož-nosti razvoja. V članku bomo skušali pokazati, kje smo z razvojem danes in kaj nas čaka v prihodnosti.

SPOŠNO O PROCESNI TEHNIKI

Področje procesne tehnike obsega industrijsko proizvodnjo in predelavo raznih materialov. Celotni proces predelave sestoji običajno iz posameznih delnih procesov kot:

- mehanski;
- termični;
- kemijski;
- elektrokemijski;
- biološki in drugi procesi.

Če se tu omejimo najprej na celoten proces proizvodnje ce-menta, potem zasledimo zlasti mehanske, termične in kemijske procese. Točno razmejitev med posameznimi procesi je precej težko določiti. V cementarni su-rovino najprej drobimo in me-ljemo (mehanski proces), ali po potrebi istočasno sušimo (me-hanski in termični proces), za-tem tako zmleto in z dodatki homogeno premešano surovino sintramo v rotacijskih ali jaška-stih pečeh (kemijski in termični proces), iz peči dobljeni klinker pa z dodatki ponovno drobimo in meljemo (mehanski proces) do zahtevane finosti končnega produkta — cementa.

Za projektanta procesnih na-prav je važna delitev procesov glede na karakteristiko oziroma na potek pogona. Pri tem loči-mo:

- kontinuirne ali nepreki-njene procese;
- diskontinuirne ali občas-ne procese in
- delno kontinuirne ali pre-kinjane procese.

Kontinuirni proces je karak-teriziran s časovno konstantnim dotokom in odtokom materiala ter energije, z drugimi besedami — s konstantnim pretokom ma-teriala in energije.

Tovrstni procesi postavljajo pred projektante izredno ostre

OBISK DELEGACIJE IZ LENINGRADA

V četrtek 12. januarja nas je obiskala štiričlanska delegacija združenja kovinskih delavcev, proizvajalcev turbin (LMZ) iz Leni-grad, ki se je mudila pri nas sedem dni. Delegacijo je vodil Niko-laj Ivanovič Gromov, predsednik sindikatov LMZ, ostali člani pa so bili Vladlen Fedorovič Šibaev, namestnik sekretarja partije LMZ, Tamara Petrovna, delavka v LMZ in Viktor Grigorijevič, vodstveni delavec v LMZ.

Z obiskom leningrajske delegacije se nadaljuje naše tradicional-no prijateljstvo, ki traja že 21 let. V teh letih smo sodelovali tako na strokovnem kot tudi partijskem in sindikalnem področju ter iz-menjavali obiske.

Namen obiska leningrajske delegacije so bili pogovori, v katerih so prisotni člani obeh kolektivov izmenjali izkušnje iz življenja in dela obeh kolektivov. Prvega dne obiska so se gostje pogovarjali z družbenopolitičnimi in vodstvenimi predstavniki Litostroja, popold-ne pa so si ogledali Bled in Bohinj. Soboto in nedeljo so preživeli v Portorožu, Poreču in Puli, v ponedeljek dopoldne pa so si ogle-dali še Ljubljano. Naslednji dan so se pogovarjali z družbenopolitičnimi predstavniki Litostroja, zatem so bili sprejeti na republiškem odboru sindikata, zvečer pa so odpotovali v Beograd. Pred povratkom v Sovjetsko zvezo so si ogledali še naše glavno mesto, obiskali Zvezo sindikatov Jugoslavije in sovjetsko ambasado.

OBISK IZ ZAMBIJE

22. decembra lani nas je po posredovanju »Zavoda SR Slovenije za mednarodno znanstveno, tehnično in prosvetno kulturno sodelo-vanje« obiskal gost iz Zambije Moses Chanre, direktor oddelka za industrijsko participatorno demokracijo pri zambijski vladi.

V pogovoru so sodelovali predstavniki samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij ter predstavnika izobraževalnega cen-tra in skupnih služb podjetja.

Našega gosta je zanimala predvsem naša samoupravna organi-ziranost in njeno izvajanje v praksi ter vse dejavnosti pri združe-vanju delavcev za samoupravno družbenopolitično in delegatsko de-lovanje.

Po končanih pogovorih si je gost ogledal Izobraževalni center Litostroj.

zahteve glede sinhronizacije obratovanja posameznih v pro-cesu sodelujočih strojev, njihove pogonske varnosti in usklajeno-sti.

Kontinuirni procesi so v splošnem precej zapleteni, omo-gočajo pa uporabo avtomatiza-cije in s tem približevanje k op-timalnim pogojem obratovanja, pri čemer individualni vpliv člo-veka na potek procesa odpade. Pri predelavi zdravju škodljivih ali eksplozivnih materialov po-stanejo zaradi zahtevanih var-nostnih ukrepov taki procesi ze-lo zapleteni.

Glavna slabost kontinuirnih procesov je v tem, da z izpadom enega elementa ali stroja izpade iz obratovanja celotni skupek strojev v procesu. Ti procesi za-htevajo tudi več rezervnih delov ali celo strojev v rezervi kot di-skontinuirni procesi.

Pri diskontinuirnih ali šaržnih procesih, kot jih v praksi tudi večkrat imenujemo, si časovno sledijo posamezni delni procesi s spremenljivim pretokom ma-teriala in energije.

Procesi, pri kateri je dozira-nje in odvod nekaterih materia-lov kontinuiren, drugih pa obča-

sen, ali pa, če neki delni proces poteka le nekaj časa kontinuir-no, nato pa ga moramo za dolo-čen čas zaradi čiščenja ali po-dobnega vzroka prekiniti, pa go-vorimo o delno kontinuirnih ali prekinjevalnih procesih.

Za kateri način poteka pro-cesa se odločimo je odvisno v glavnem od zahtev, ki so postav-ljene pred proces, poleg tega pa tudi od ekonomičnosti oziroma rentabilnosti. Tako je na primer cena kontinuirnih procesov v splošnem pri malih kapacitetah večja in pri velikih kapacitetah manjša kot pri ekvivalentnem diskontinuirnem procesu. Sploš-na težnja pri gradnji velikih objektov sili vse bolj k uveljav-ljanju kontinuirnih in čim bolj avtomatiziranih procesov.

Da proces lažje in enostavne-je obravnavamo, si pomagamo z grafičnimi prikazi kot so:

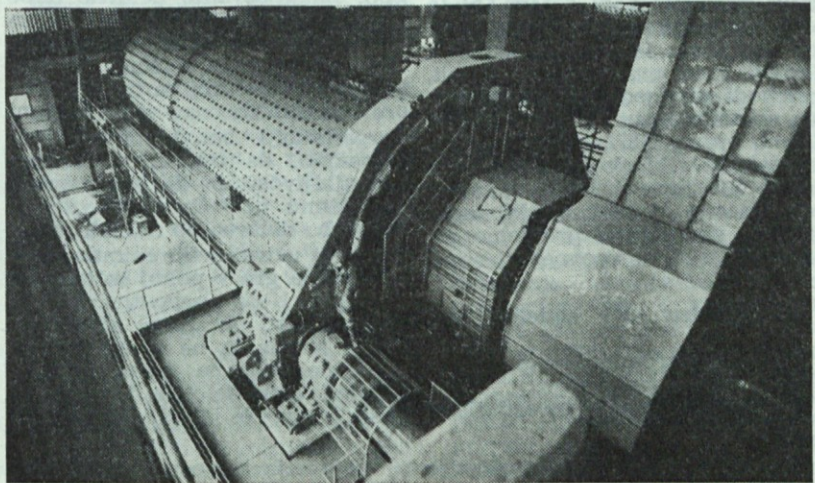
- blok shema procesa;
- shematski prikaz poteka procesa;
- skica procesa;
- tehnološka shema;
- diagram časovnega poteka procesa;
- prikaz pretokov v proce-su.

Če pogledamo sedaj proces proizvodnje cementa, vidimo, da je to kontinuirni proces, ki ga v najnovejšem času preko kom-pletne avtomatike krmili proces-ni računalnik.

V Litostroju se že več kot 20 let ukvarjamo s procesnimi na-pravami, zlasti pri opremi za ce-mentarne. Tu smo se prehodno omejili na mehansko procesno tehniko, pri čemer služijo posa-mezni stroji procesu večanja po-vršin (drobljenje, mletje), pro-cesu razvrščanja po velikosti in obliki (sejanje, separiranje, od-praševanje) in transportu delcev materiala.

Mlinice in zlasti cevni mlin večina Litostrojčanov pozna, saj smo izdelali že blizu 50 cevnih mlinov. Zato smo si prav po-droče mletja v cementarnah iz-brali za prikaz razvoja do da-našnjih velikosti.

(Nadaljevanje)

Pogled na mlin cementa v tovarni Salonit, Anhovo ob zaključku montaže koncem lanskega leta

MEDNARODNA EKONOMSKA ZDRUŽENJA

Kaj je to SEV?

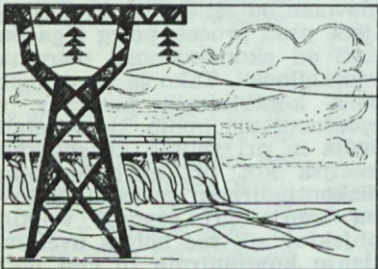
Z razpadom kapitalističnega sistema mednarodne delitve dela, ki je temeljil na politični sili matičnih držav nad kolonialnimi, je nastala po II. svetovni vojni določena dezorganiziranost svetovnega gospodarstva. Kakor hitro pa je bila obnova poveljnega gospodarstva končana, so se začeli regionalni integracijski procesi na novih političnoekonomskih osnovah.

Moderna industrijska proizvodnja ne more ostati zaprta v nacionalne okvire. Toda visoke carinske pregrade, administrativne omejitve, ekskluzivnost in zaprtost integracij do dežel nečlanice, otežujejo in pogosto onemogočajo širše vključevanje držav, posebno držav v razvoju, v mednarodno delitve dela. Vse ekonomske skupnosti so diskriminatorske do držav nečlanice.

Najtežji primer je EGS. Utemeljen je ugovor držav v razvoju, da so regionalne ekonomske skupnosti nova oblika neokolonizma. Pretežni del naše blagovne menjave je vezan na ekonomske regionalne skupnosti. Po vzoru ZDA se porajajo koncepti mnogo nacionalnih podjetij. Te vrste podjetij — koncernov razpolagajo z izrednim finančnim in proizvodnim potencialom in postajajo nosilci nove vrste integracije in ekonomskega osvajanja. Bodoči razvoj se bo gibal prav gotovo v smeri h krepitvi mnogonacionalnih gospodarskih organizacij, ki bodo razvrščene v raznih državah tako s proizvodnimi kot znanstveno-raziskovalnimi institucijami.

Mednarodna ekonomska integracija SEV

Svet za vzajemno pomoč — (v ruščini Sovet ekonomičeskoj vzaimopomošči, na zahodu pa ga imenujejo COMECON — Council for Mutual Economic Assistance) je bil ustanovljen 25. januarja 1949 v Moskvi z namenom, da pospešuje medsebojno trgovino, vzajemno odobrava ekonomsko pomoč in usklajuje skupne interese. Sporazum so tedaj podpisale: Sovjetska zveza, Bolgarija, Romunija, Poljska, ČSSR in Madžarska, medtem ko sta Albanija in DR Nemčija pristopili kasneje.

Jugoslavija je delovala na zasedanjih od 1956 do 1958 kot opazovalec od leta 1964 pa kot pridružen član. Integracija SEV spada po oceni OZN glede na doseženo stopnjo gospodarske rasti med pet najbolj dinamičnih območij sveta.

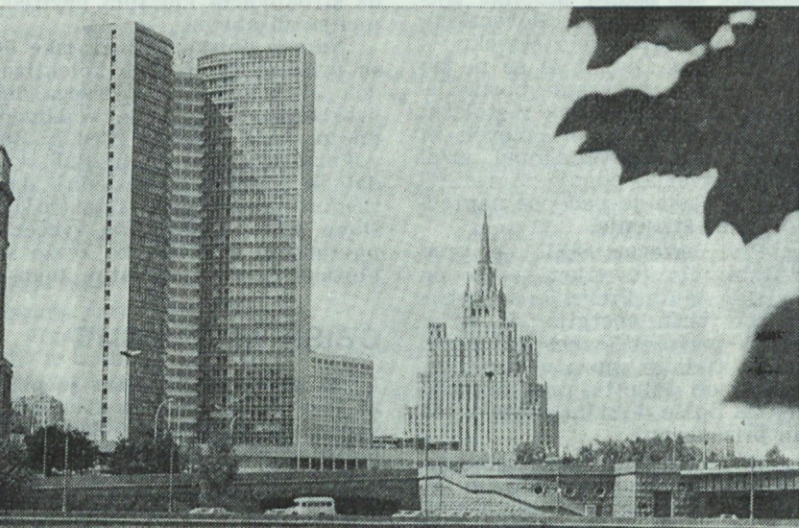
SEV ima 10 % svetovnega prebivalstva, ustvari nad 25 % svetovnega narodnega dohodka in 33 % svetovne industrijske proizvodnje, pokriva 16 % svetovne površine. Povprečna naseljenost je 15 prebivalcev na km² (v Jugoslaviji 85 prebivalcev na km²). Tako tržišče SEV, ki ga zavzema v regionalni strukturi jugoslovanskega izvoza in uvoza blaga in storitev, je izredna komponenta nadaljnjega razvoja jugoslovanskega gospodarstva ter menjave s tujino.

Regionalna razporeditev jugoslovanske zunanje trgovine v %:

Regija	Izvoz 1975	Uvoz 1975
Razvite države	46,8	60,7
Vzhodnoevropske in druge socialistične države	41,8	23,3
Države v razvoju	11,4	16,0

Struktura blaga, ki ga zahteva tržišče SEV, vse bolj ustreza strukturi sodobne proizvodnje. Države — članice SEV imajo razvito motorizacijo, elektroniko, nuklearno tehniko itd. in vse tisto, kar prinaša ta razvoj s seboj.

Sporazum med vlado SFRJ in SEV nudi dovolj možnosti za poudarjanje vseh naših interesov in akcij, ki prispevajo k pospeše-

Palača SEV v Moskvi

vanju in razširjanju ekonomskih stikov.

Cilj ekonomske integracije je dolgoročno reševanje razvoja posameznih področij panog ali proizvodov. Povsem razumljivo je, da se je tudi SEV kot mnogonacionalna organizacija usmerila v to.

Znano je, kakšne ovire se pojavljajo na področju kooperacije in medsebojne delitve dela med posameznimi našimi podjetji, zato lahko že na tej podlagi predpostavljamo, koliko truda in časa je potrebno za njihovo preseganje, zlasti če upoštevamo, da gre za sodelovanje v mednarodnem merilu.

Organizacija SEV

Za uresničevanje nalog in dejavnosti celotnega programa integracijskega procesa držav članic SEV obstajajo naslednji organi:

- skupščina sveta — najvišji organ SEV;
- izvršni odbor — glavni izvršilni organ SEV, sprejema priporočila in sklepe;
- komiteji — sodelujejo na področju planiranja in znanstvenotehničnega sodelovanja;
- stalne komisije — imajo namen na posameznih področjih narodnega gospodarstva organizirati večstransko in znanstveno-tehnično sodelovanje in prispevati k nadaljnjemu razvoju gospodarskih odnosov med včlanjenimi državami (predsedstvo komisije vodi država, ki je bila ob ustanovitvi komisije za to določena. Zasedanja stalnih komisij so praviloma v deželi, ki vodi predsedstvo komisije);
- sekretariat — administrativni organ SEV (sedež sekretariata je v Moskvi);
- instituti (instituti za standardizacijo in mednarodni instituti za ekonomske probleme socialističnega svetovnega sistema).

V okviru SEV sodeluje več institucij:

- mednarodna banka za gospodarsko sodelovanje;
- mednarodna investicijska banka itd.

Gospodarske organizacije SEV

V okviru SEV deluje vrsta gospodarskih organizacij:

— Naftovod »Priateljstvo«

Ta projekt predstavlja del dolgoročnega projekta povezave evropskega sistema naftovodov s tihomorsko obalo prek celotnega sovjetskega ozemlja.

Cena projekta je približno 50 milijard dolarjev, gradnja je po fazah Omsk — Novosibirsk — Irkutsk — Čita Tihi ocean.

— Združeni institut za nuklearne raziskave

Bil je ustanovljen leta 1956 v Dubni pri Moskvi in ima namen z združenimi močmi v čim krajšem času doseči na področju jedrske tehnike kar največji napredek.

— Skupni park vagonov

Preko 85 % menjave v SEV se odvija po železnici in skupni park prispeva k bolj ra-

cionalnemu izkoriščanju vagonov. Prej se je moral vsak vagon vračati po isti trasi v matično državo ali pa jih je lahko država uvoznica v notranjem prometu uporabljala proti plačilu penalov. Sedaj se vagon vrača v domovino po katerikoli trasi.

— Intermetal

Je bil ustanovljen kot mednarodna posredniška organizacija za pospeševanje trgovine z izdelki črne in barvne metalurgije.

V okviru SEV deluje še vrsta gospodarskih organizacij:

Interelektro, Interhim, Agro-maš, Interatominstrument, Mednarodna organizacija za pomorski transport, Intersputnik itd.

Nad vse pa je za nas zanimiva organizacija Interatomenergo, katere člani smo tudi mi. Ta mednarodna organizacija naj bi

BENEFICIRANA DELOVNA DOBA

V Litostroju smo z letošnjim letom zaključili težnje po razširitvi seznama beneficiranih delovnih mest in se bo vsa naša skrb v bodoče usmerila prvenstveno na odstranjevanje škodljivih vplivov in fizično težkih opravil povsod tam, kjer je to možno. Zmanjševanje delovne dobe naj bi ostal le izhod v sili, le za tista opravila, kjer se zdravju škodljivi vplivi resnično ne dajo odpraviti. Delavci na takih delovnih mestih in prav vsi v delovni organizaciji bomo morali bolj stremeti, da odpravimo te pomanjkljivosti in da prvenstveno zaščitimo delavčovo zdravje. Le tako bo delavec ob odhodu v pokoj res užival svoje minulo delo, ne pa da gre v pokoj izčrpan in bolehen. Naša poglobljena skrb bi morala biti ohranitev zdravstvenega stanja in ne zmanjševanje delovne dobe na račun zdravja. Beneficirana delovna doba naj bi ostala torej le izhod v skrajni sili.

Z uveljavitvijo pravic, ki nam jih daje zakon, smo v Litostroju zajeli širok krog delovnih mest v livarnah in čistilnicah, in pri-

BEOGRAJSKA KONFERENCA

V Beogradu od 17. januarja 1978 poteka sklepni del konference o varnosti in sodelovanju v Evropi (KVSE), na kateri sodeluje 33 evropskih držav ter ZDA in Kanada. Namen konference je, da na podlagi sklepa helsinške konference o kontinuiteti konference ugotovi, do kakšne mere so uresničeni sklepni dokumenti iz Helsinkov, kolikšen je napredek med obema konferencama, da predvidi nadaljnji potek uresničevanja helsinških sklepov ter dopolni sklepni dokument z ozirom na sedanje stanje odnosov v Evropi.

V kongresnem centru »SAVA« v Beogradu so se po novoletnem oddihu in prepotrebni posvetih s svojimi vladami znova zbrali delegati KVSE, da bi v zaključnem delu sprejeli končni dokument in s tem dali piko na i dosedanjemu delu, ki traja že od 15. julija 1977.

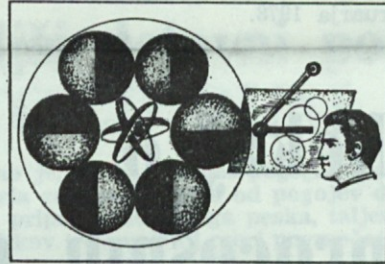
V prvem, pripravljalnem delu konference o varnosti in sodelovanju v Evropi so delegati imeli nalogo, da določijo potek konference, dnevni red in točke, ki naj jih konferenca obravnava, delo po skupinah in pripravo sklepnega dokumenta. Na prvem delu, ki je bil od 15. julija do 5. avgusta 1977 so se uspešno dogovorili o vseh proceduralnih vprašanjih in sprejeli dnevni red, ki ga je predlagala deveterica neuvrščenih, med njimi tudi Jugoslavija.

Drugi del konference se je začel 3. oktobra in je trajal do 22. decembra 1977. Ta del konference je potekal v znamenju govorov šefov delegacij vseh sodelujočih držav, temu pa so sledile plenarne seje za zaprtimi vrati. Obravnavali so v celoti vsa vprašanja, ki jih vsebuje sklepni dokument iz Helsinkov. Značilno za del konference je blokovska obarvanost obravnave posameznih vprašanj, posebej glede popuščanja napetosti, razorožitve in demokratičnih svoboščin. Vendar se je tudi pri teh vprašanjih kazala določena vzdržnost med velesilami, da konferenca ne bi zašla v težave in da s tem ne bi izgubili še tistega, kar je bilo dosedaj doseženo.

Zaključni del sestanka se bo predvidoma končal sredi februarja letos. Ta del konference je odločilen, v njem naj bi se udeležene dogovorile o ukrepih za krepitev varnosti, sodelovanja in drugih spremljajočih pozitivnih procesih in te ukrepe vnesle v sklepni dokument. Da je dosedanja izmenjava mnenj o uresničevanju helsinške listine uspešna in koristna, kaže tudi številčnost danih predlogov in pobud (nad 90) za resnično poglobljanje procesov varnosti in sodelovanja. Z optimizmom lahko pričakujemo, da bodo delegati izoblikovali takšen dokument, ki bo odražal politično težo in pomen beograjskega sestanka, kot ga je v svoji poslanici orisal tovariš Tito ob začetku drugega dela beograjske konference. Z optimizmom lahko pričakujemo, da bodo delegati s polno ustvarjalnostjo, politično voljo in strpnostjo uspešno zaključili beograjsko konferenco o varnosti in sodelovanju v Evropi.

V. Živković

organizirala proizvodnjo opreme za jedrske elektrarne po načelu velike mednarodne kooperacije. Sovjetska zveza je razvila tipski reaktor VVER 440 MW, VVER

1000 MW in RBMK 1000 MW. Prav tako imajo plodni reaktor, ki pa v sedanji fazi še ni zrel za ekonomsko izgradnjo in eksploatacijo. Potrebe po izgradnji jedrskih elektrarn so velike, vendar jih z individualno izgradnjo v posameznih državah članicah SEV brez delitve dela ne bi mogli zgraditi. Posamezna podjetja držav — članic SEV in SFRJ bodo izdelovala določeno opremo elektrarn. Taka delitev dela med članicami bo omogočila ra-

cionalno, cenejšo, hitrejšo in kvalitetnejšo izgradnjo jedrskih elektrarn.

V Sovjetski zvezi pa tudi v ostalih članicah SEV pospešeno gradijo jedrske elektrarne, ker so te za nekatere države edina energetska rešitev. Trenutno ima Litostroj naročilo za izdelavo 5 polarnih dvigal za sovjetske jedrske elektrarne (za reaktor VVER 1000 MW). Litostroj se zelo zanima za proizvodni program opreme v okviru Interatomenerga: izdelovali bi kompletno transportno-tehnoško opremo, polarne žerjave, vse ostale vrste žerjavov, vse vrste črpalk v sekundarnem krogu, dieselske generatorje, specialne armature iz nerjavečega jekla in kondenzatorje.

Ob koncu je treba ugotoviti, da naši ekonomski stiki z državami članicami SEV nenehno naraščajo, kar dokazuje novi petletni blagovni dogovor, prav tako pa tudi programi znotraj SEV, v katerih sodelujejo naša gospodarska združenja in samoupravne interesne skupnosti.

R. Potočki

ničar, žerjavar, voznik viličarja — nakladalca, navedovalca, električar, instalater, delovodja, metalurški tehnik, instruktor, skupinovodja, kontrolor in transportni delavec.

V zgornjem pregledu so zajeta tudi delovna mesta, ki nam jih je kot beneficirana priznalo razsodišče. V arbitražnem postopku so obravnavali ta delovna mesta: glavni delovodja, kontrolor, vodovodni instalater, kovač in instruktor. Beneficirana delovna doba je bila priznana vsem, razen glavnemu delovodji. Upamo, da smo tako zajeli v livarnah in čistilnicah vsa delovna mesta, kjer se škodljivostim ne moremo izogniti in je beneficirana utemeljena.

Ob tej priliki pozivamo vse naše nekdanje sodelavce, ki so delali na delovnih mestih, kjer je priznana beneficirana delovna doba, pa ustreznega potrdila še niso prejeli, naj nam sporoče svoj naslov, da jim ga bomo lahko poslali. Delavce, ki so upokojeni in so delali na navedenih delovnih mestih, beneficirana delovna doba pa jim ob upokojitvi še ni bila upoštevana, pa obveščamo, da lahko zahtevajo ponovno odmero pokojnine z upoštevanjem novih dejstev.

M. K.

Nova Zelandija dežela »tam spodaj«

V predzadnji številki smo začeli objavljati nadaljevanje »Na montažo OHAU-A« v Novi Zelandiji, sedaj pa objavljamo drugo nadaljevanje tega zapisa. V njem bomo spremljali potek del na hidroelektrarni in izvedeli veliko zanimivosti o tej oddaljeni prijateljski deželi.

DELO NA ELEKTRARNI

Montažna dela na elektrarni OHAU-A so začela napredovati vzporedno z gradbenimi deli in so stekla bolj ali manj po planu. Ekipe, ki montira turbine in generatorje, je bogato opremljena z orodjem, s pripomočki za montažo ter kompletno delavnico s stroji za obdelavo, pomagajo pa ji kvalificirani strugarji, rezkarji, varilci, vrtnalci itd. Poleg montažne ekipe je tu še kompletna organizacija, kot npr. priročna konstrukcija, nadzorna služba, terensko računovodstvo in ostala administracija. Takšne organizacije pa si Litostroj sam ne more privoščiti, posebno ne na terenu v tujini. Naša ekipa navadno sestoji iz maloštevilnih monterjev, ki so zadolženi za svoje delo. Ostale administrativne naloge, ki izvirajo iz montaže in organizacije, pa običajno opravlja vodja montažne skupine.

Nova Zelandija je dežela, kjer imajo poleg nekaj zasebnih družb le eno močno družbo za elektrifikacijo dežele. Ta družba — New Zealand Electricity Department s kratko N.Z.E.D. skrbi za izgradnjo elektrarn, prodajo električne energije in zaposluje okoli 5000 ljudi po vsej deželi. Prav gotovo se tako veliki organizaciji izplača imeti svojo montažno skupino, čeprav je v primerjavi z našo skupino draga in manj rentabilna. Vzdrževanje elektrarn pa tudi kasnejši remont s sposobnimi monterji gotovo poplačajo dražjo skupino za časa montaže. Pravzaprav se montažna skupina ukvarja resnično samo z montažo, ker ostala organizacija ureja vse drugo, kar je navadno pri nas na terenu združeno.

Ekipa, ki montira turbine in generatorje v OHAU-A je izkušena ekipa, ki je montirala vse večje, v zadnjem času zgrajene elektrarne na južnem delu južnega otoka. Med drugimi so to HR Manapouri, podzemna elektrarna s sedmimi agregati z močjo po 100 MW, HE Benmore s šestimi agregati po 90 MW in s pravkar končanimi montažnimi deli elektrarna Tekapo B, ki je v sestavi hidrosistema gornjega projekta Waitaki, v katerem je tudi OHAU-A. Zadnja elektrarna ima le dva agregata z močjo po 80 MW in je zgrajena tako, da bo pozneje stala sredi vode, ko bo jezero Pukaki dvignjeno za okrog 30 m, pristop pa po posebnem mostu. Zato je tudi konstrukcija elektrarne zelo visoka. Zamisel je sicer dobra, tveganje pa veliko večje.

V neposredni bližini mesteca Twizel bo v končanem projektu stalo osem elektrarn, v sistemu spodnjega in zgornjega projekta reke Waitaki. To mesto je bilo zgrajeno na pustem in ne naseljenem območju le zaradi izgradnje teh elektrarn, v njem pa živi in dela okoli 6000 ljudi.

Preden pa povem kaj več o ljudeh, ki so se posvetili izgradnji hidroelektrarn, naj vam na kratko predstavim Novo Zelandijo.

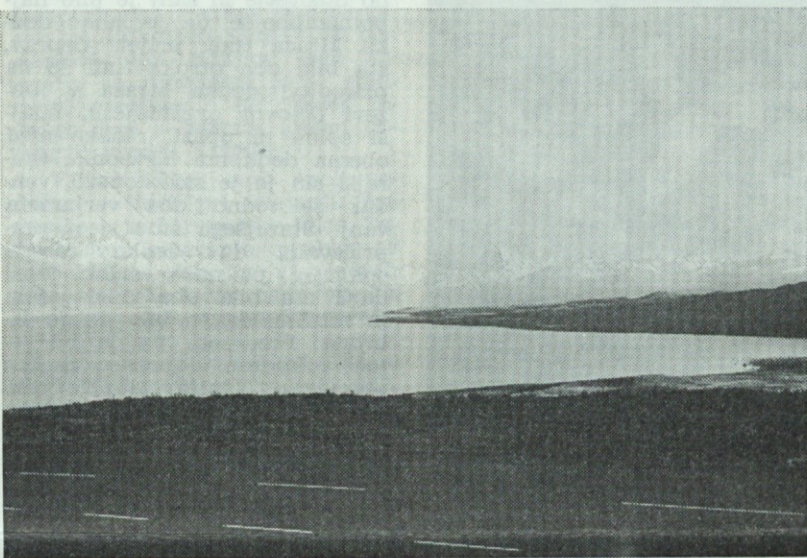
NOVA ZELANDIJA

Nova Zelandija pripada otočju južnega dela Tihega oceana. Nahaja se, kot sami Novozelandci pravijo, čisto tam spodaj, na drugi strani sveta. Sestoji iz dveh večjih (severnega in južnega) in nekaj manjših otokov. Južni otok je precej večji, toda manj naseljen. Za nekaj tisoč kvadratnih kilometrov je Nova Zelandija večja od Jugoslavije, toda za Novozelandčane je najpomembnejše to, da so večji od Velike Britanije.

Večji del dežel je hribovit, saj so tri četrtine nad 200 metri

nadmorske višine. Posebno na prehodu iz nižin v višje lege so značilni hribovi piramidastih oblik, njihova pobočja, porasla s travo, pa so zelo ugodna za vzrejo ovac. Najbolj znani hriboviti predeli so Južno tihoceanske Alpe z največjim vrhom Mt. Cookom 3764 m, pod katerimi leži mestec Twizel.

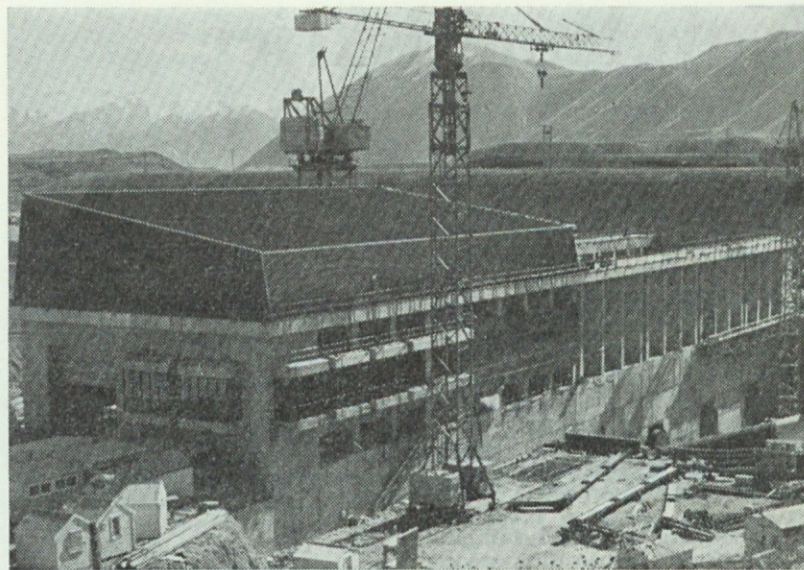
Nova Zelandija je torej večja od Jugoslavije, ima pa le tri milijone prebivalcev. Od njih jih 70 % živi na manjšem — severnem otoku. V petih središčih, kot so Auckland, Wellington in Hamilton na severnem otoku ter

Jezero Pukaki, v ozadju Južnotihoceanske Alpe z Mont Cookom v sredini

Christchurch in Dunedin živi več kot 50 % prebivalstva. Majhna naseljenost vzbuja v ljudeh osamljenost, zaradi tega zelo radi srečajo ljudi iz tujine, posebno iz stare domovine Evrope. Razen nekaj bolj ali manj znanih otočij na severu je najbližja celina Avstralija, oddaljena od Nove Zelandije več kot 2000 km. Zelo daleč je Južna Amerika, na jugu pa je nenaseljena Antarktika, ki jo domačini v poletnem času radi obiskujejo s posebnimi letali kot turistično zanimivost.

Novo Zelandijo je odkril angleški pomorščak James Cook leta 1769, prej pa so tod živeli Maori, ki so iz okoliških polinezijskih otokov pripluli sem v 13. oziroma 14. stoletju. Ob hitrem naseljevanju Nove Zelandije pa so jih Angleži močno iztrebili. Znan je primer velikega pokola Maorov. Danes je glavnina prebi-

Pogled na centralo OHAU-A v izgradnji

valstva angleškega porekla, veliko je tudi Holandcev, poleg Angležev pa so najštevilnejši Maori, ki jih je sedaj okoli 8 %, kar predstavlja okrog 250 tisoč prebivalcev. Sedaj živijo popolno enakopravno življenje z ostalimi in imajo tudi svoje predstavnike v vladi. Zadnje čase je veliko priseljencev tudi iz Daljnega vzhoda, posebno iz Japonske in Tajske. Nekaj je tudi Jugoslovancev (največ iz Dalmacije), ki so naseljeni predvsem na severnem otoku in se ukvarjajo z gojenjem vinske trte. Nova Zelandija še do nedavna ni imela kaj dosti vina, predvsem ne kvalitetnega. V trgovinah seveda lahko kupite kvalitetna evropska vina, tudi jugoslovanska in celo naše žgane pijače.

Glavni dohodek Nove Zelandije daje živinoreja. Na vsakega Novozelandčana pride po 20 ovac, kar pomeni, da imajo skupno več kot 60 milijonov ovac. Goveje živine imajo okoli 13 milijonov glav. Okoli 600 tisoč mlečnih proizvodov izvozi v razne dežele, samo v Anglijo 70 %. Izvažajo pa tudi veliko mesa in volne.

Zadnja leta se močno razvija tudi industrija, ki potrebuje nove vire energije. Dežela mora uvažati vsa goriva, razen premoga, zato se dobro zavedajo pomena izkoriščanja vodne energije, ki je imajo kar precej. Lotili so se velikih projektov na obeh otokih. V projektu Waitaki je tudi OHAU-A. V celoti je namenjena izkoriščanju vodne energije ledeniških jezer Tekapo, Pukaki in OHAU. Zaradi naravnih lepote nekaterih jezer bodo ohranili sedanji nivo vode (na jezeru Ohau). Iz jezera bo odtekala voda v kanal le v količinah, kot že sicer odteka v strugo istoimenske reke Ohau. Druge industrije pa tu ne bo. Alpe z belimi lesketajočimi se vrhovi bodo ostale kristalno čiste, kar je značilnost teh krajev. Twizel je torej mesto pod vrhovi centralnih Alp, zato so tudi pri gradnji načrtovali poznejši turistični razvoj mesta.

ing. Silvan Štokelj

V prihodnji številki boste izvedeli nekaj več o mestu Twizel in turističnih zanimivostih Nove Zelandije.

Na mesta starejših stopajo mlajši

Kadrovska politika je eden najvažnejših dejavnikov v naši samoupravni socialistični družbi. Temelji na najboljšem izvajanju programa po načelih ZKJ, ki je osnova družbene in idejnopolitične aktivnosti organizacij mladih in sodi med bistvene elemente v razvoju sleherne družbe.

Vse razprave v ZSMS in ostalih družbenopolitičnih organizacijah v Litostroju so dale številne pobude ter idejnopolitične osnove za načrtovanje sprememb in izpopolnitve dolgoročne kadrovske politike za kadrovska vprašanja. Pri analizi sedanjega dela mladine v Litostroju smo prišli do zaključka, da je potrebno najprej evidentirati vse mladince, zaposlene v naši delovni organizaciji, ki jih je dobra tretjina. Precejšnja večina teh mladincev je pripravljena delovati na vseh področjih aktivnosti v naši delovni organizaciji.

Naredili smo popis članstva ZSMS ter vnesli vse važne podatke in želje teh mladincev v že vnaprej pripravljeno kartoteko. S to kartoteko smo dosegli preglednost članstva v mladini. Kartoteko mesečno pregledujemo, vpisujemo nove člane in dodajamo vse ostale važne podatke, kot so npr. podatki o končanem šolanju, seminarjih ali pa vidni dosežki na področju dela. Ocenjujemo delo delegatov v družbenopolitičnih organizacijah ter po potrebi predlagamo kandidature mladih delegatov v samoupravne organe, delavske svete in ostale družbenopolitične organizacije.

Kadrovska komisija ZSMS ima nalogo, da spremlja izobraževanje mladih in v sodelovanju z ostalimi komisijami pri koordinacijskemu svetu ZSMS pripravlja seminarje, katerih

namen je dvig moralnih kvalitete mladih samoupravljalcev ter istočasno tudi družbenopolitično izobraževanje. Pri tem delu se komisija srečuje s precejšnjimi težavami na področju dela, kot so po eni strani neobveščenost ali napačna obveščenost, po drugi strani pa so težave pri preobčilih gradiva, ki ga dobi delegat in ga zaradi obsežnosti ne more v kratkem času proučiti. Tudi zato se dostikrat srečujemo z napačnimi informacijami oziroma improvizacijami, tako da delegatski sistemi še vedno ne delajo tako, kot bi morali. V prihodnje bo potrebno organizirati še več seminarjev, da bi dvignili moralno kvaliteto ne samo delegatov, ampak vseh delavcev v združenem delu.

Koordinacijski svet mladine pripravlja v sodelovanju s komisijami dva seminarja za mladino, ki bosta v spomladanskem in jesenskem delu leta 1978. Namen teh dveh seminarjev je, da usposobimo nov kader, ki bo le tako pripravljen lahko sprejel nove dolžnosti.

Pripravljamo se tudi na volitve, za katere je precejšnje zanimanje. Gre namreč za izmenjavo generacije, na mesto starejših stopajo mlajši. Tu čutilo pomanjkljivosti, oziroma napako, ki smo jo zagrešili v preteklosti. Primanjkuje nam rutiniranih mladincev in zato je občutna počasnost pri izvajanju akcij. Na zadnji seji komi-

sije je bil sprejet sklep, da pričnemo evidentirati predčasno in da postavimo pogoje, po katerih bo osnovna organizacija predlagala nove člane v družbenopolitične organizacije. Poleg ostalih dejavnosti pomaga kadrovska politika tudi pri obsež-

O mladinskih delovnih akcijah

Zaradi slabe koordinacije dela z občinskimi konferencami ZSMS, ki organizirajo mladinske delovne akcije, smo se odločili, da ustanovimo svojo komisijo. Delegati koordinacijskega sveta so se odločili, da bo novoustanovljena komisija začela delati najprej kot podkomisija za LO in DS in si tako pridobila ustrezne temelje za svoje bodoče delo. Člani podkomisije za MDA — Anton Anderlič, Petar Ilić, Ivan Lovrek, Zeljko Novosel in Janez Zadnikar pa so že pripravili akcijski program. Predvsem bo potrebno redno in stalno vodenje evidence udeležencev na MDA, evidentiranje možnih kandidatov, ki bi se udeležili mladinskih delovnih in pohodnih brigad, sodelovanje, vključevanje in koordinacija dela s komisijo za LO in DS pri KS ZSMS Litostroj in ZPS. Potrebno bo evidentirati tudi pohodnike pohodne brigade »Franc Leskošek — Luka«, člane vodstva za razne brigade, organizirati lokalne delovne akcije, usposabljanje brigadirje in vodstvo ter družbenopolitično usposabljanje mladince — brigadirje.

nih pripravah v mesecu mladosti — maju, na sprejem Titove štafete, na pohod ob žici okupirane Ljubljane.

V tem mesecu pripravljamo tudi problemsko konferenco, vzporedno z našimi akcijami pa sodelujemo tudi v vseh političnih organizacijah v naši tovarni.

Ivan Seljak

Tudi novoorganizirana komisija bo delovala na delegatskem principu.

O DELU KOMISIJE ZA LO IN DS

Komisija za LO in DS je v lanskem letu izpolnila načrt, ki si ga je zastavila. Organizirali in tudi uspešno smo izpeljali našo osrednjo akcijo pohod »Po poteh spominov in tovarštva« v Kočevski Rog. Sodelovali smo z vojniki enot kapetana Gojiča in poročnika Donka, vendar je prišlo v naših medsebojnih odnosih do zastojev. Zato se bomo v letošnjem letu napotili v vojašnico »Borisa Kidriča« in poizkusili razrešiti nekatera vprašanja sodelovanja.

S temo o problematiki naše komisije se bomo vključili tudi v program seminarja v Bohinju, ki ga organizira IPK. Naša mladinska brigada »Franc Leskošek-Luka« bo sodelovala na pohodu ob žici okupirane Ljubljane, pripravila pa bo tudi že IV. pohod spominov in tovarštva. Mesto pohoda bomo določili v naslednjem obdobju.

F. Jamšek

Novoletne iskrice v otroških očeh

»Ne tako hitro! Ne moremo tako hitro! Vsakemu moram dati košček srca, naj se me otrok spominja!« je dopovedoval dedek Mraz nestrpnim staršem, ko je delil ob koncu predstave.

Vsi otroci naših delavcev, ki še nimajo sedem let, so bili 24. decembra 1977 povabljeni na srečanje z dedkom Mrazom v kino Šiška. Prišli so tudi otroci in njihovi starši iz Ambrusa in Mokronoga in ker niso imeli rednega prevoza, je delovna organizacija poslala zanje dva izredna avtobusa.

Dvorana je bila polna veselega živčava in nestrpnega pričakovanja, saj je bila pred prihodom dedka Mraza napovedana igrice »Kralj v časopisu«. Da so otroci laže pričakali začetek, je vsak dobil pest bonbonov.

Kulise in kostumi so bili tako pisani, da so vse otroke takoj pritegnili, toda igri so, žal, lahko sledili samo večji otroci, saj manjši dogajanja na odru niso razumeli in so se zato dolgočasili. Pa tudi igra sama je bila za to starostno skupino predolga. Po končani predstavi je prišel na oder težko pričakovani dedek Mraz s svojim spremstvom. Vsakega otroka posebej je pozdravil, mu izročil darilo in se slikal z njim, za kaj več pa ni bilo časa. Otrok je bilo veliko in nekateri nestrpni in nedisciplinirani starši so delali nepotrebno gnečo.

Dedek Mraz je sam obdaril okoli 600 otrok, starši ostalih otrok, ki niso mogli priti na predstavu, pa so lahko v naslednjih dneh prevzeli darilo v tovarni.

Pohvaliti je treba vse, ki so se trudili in pripravili praznovanje ob novem letu. Izbrali so za res primeren prostor — kinodvorano, ki je bila kljub svoji velikosti komaj dovolj velika, da je sprejela vse obiskovalce. Prijetno okrašena je pričarala praznično vzdušje, ki bo našim otrokom gotovo ostalo še dolgo v spominu.

O vtisih otrok na novoletnem praznovanju pa so pripovedovali starši:

Ivo JARC — KSS, ki ima štiriinpolletnega sina Primoža.

V primerjavi z lanskim letom je bilo letos praznovanje organizirano zelo dobro. Lahko bi pripomnil le to, da igrice »Kralj v časopisu« ni bila najbolj primerna za vse starostne skupine otrok, saj je bila predvsem za mlajše pretežka. Vendar pa je bil moj sin čisto navdušen, saj me je že naslednji dan poslal po časopis, da bo videl, če je v časopisu kralj. Mnenja sem, da so bila tudi darila dobro izbrana, saj gre tu v glavnem za simboliko, ne pa za vrednost. Moj sin v dedka Mraza še verjame in je bil posebej navdušen nad sliko, kjer je slikan skupaj z njim. Za naslednje leto pa bi predlagal edino to, da bi otroci sami po vrsti hodili po darila, ker so pogosto starši krivi za zmedo, do katere prihaja ob takih priložnostih.

Franjica KOVAČ — FPR, ki ima eno leto starega Kristjana.

Celotna predstava mi je bila zelo všeč, škoda je le to, da je sin še tako majhen, da mi je med predstavo kmalu zaspal. No, tako je bil vsaj zelo priden. Ob koncu predstave sem ga odnesla k dedku Mrazu, ki mu je dal darilo. Ker je bilo to sinovo prvo srečanje z dedkom Mrazom, sem toliko bolj vesela slike, ki smo jo lahko pozneje dobili v sindikatu. Predstava sama pa je bila primernejša za večje otroke, ki so ji lahko sledili. Tudi z darili smo bili vsi zadovoljni, vendar mogoče ne bi bilo slabo, ko bi dobili najmlajši otroci kakšno drugo vrsto igrice, na primer leseni vlak ali podobno. Zelo sem vesela, da je Litostroj omogočil otrokom to prireditve.

Marija BELOPAVLOVIČ — PZO, ki ima sedemletnega sina Janka.

Moram reči, da je bil sin naravnost navdušen. V primerjavi z lanskim letom je bilo praznovanje veliko bolj organizirano. Tudi darila so bila lepa, čeprav menim, da je veliko pomembnejše celotno novoletno vzdušje in prisotnost dedka Mraza med otroki. Moj sin še verjame v dedka Mraza in je na sliko, kjer je slikan skupaj z njim, ves sijoč. To je tudi njegova edina slika, kjer je sli-

Vse leto smo čakali, sedaj pa je dedek Mraz končno prišel

kan z dedkom Mrazom, zato jo seveda tudi vsakemu takoj pokaže. Gotovo pa mu bo tudi še pozneje lep spomin. Mislim, da tudi sinu ni bilo toliko pomembno, kakšna so pravzaprav darila, temveč veliko bolj, da jih je sprejel iz rok dedka Mraza. Na prireditvi sem pripeljala tudi starejšo hčerko, ki je

stara enajst let in tudi njej je igrice zelo ugajala. Vendar se tudi sama pridružujem mnenju, da igrice ni ustrezala vsem kategorijam otrok, kar bi mogoče drugo leto lahko popravili. Vendar pa bi bilo to najbrž povezano z veliko večjimi stroški in bi bilo težko izpeljati.

Marija ANŽUR — Prodaja, ki ima sedemletnega sina Miho in petletno Andrejo.

Obema otrokoma je prireditvi zelo ugajala, vendar sem mnenja, da igrice za najmlajše otroke ni bila najbolj primerna. Sin, ki je starejši, jo je spremljal dosti laže in s pozornostjo, mlajša hčerka pa se je ob njej dolgočasila. Oba sta bila zelo vesela daril, ki so bila posrečeno izbrana, posebno vesela pa sta bila slik. Lepo je bilo predvsem to, da so vsi otroci lahko prišli do dedka Mraza in da jim je darila sam izročil. Tudi organizacija je bila dobra, gnečo ki je nastala ob podeljevanju daril, pa so v glavnem povzročali starši sami.

Bilo pa je neprimerno bolje kot lani, ko je vladala na odru prava panika. Mogoče bi bilo bolje, ko bi naslednje leto razdelili otroke v kategorije po starosti in mlajšim pripravili kakšno lutkovno predstavu, ki bi jih gotovo bolj pritegnila. Darila pa naj ostanejo kar taka, kakršna so bila letos.

POSLOVNE BANKE PO NOVEM

Vsi smo več ali manj bodisi kot delavci v združenem delu ali občani vezani na bančno poslovanje in organizacijo poslovnih bank. Vsakodnevno se srečujemo s problemom financiranja oziroma nakupa od osebnih avtomobilov, pohištva, stanovanja, hiše. V zadnjem času vse več delovnih organizacij izplačuje osebne dohodke preko hranilnih knjižic. Tudi mi smo že v letu 1976 pristopili k takemu načinu izplačevanja. Zaradi takšne povezave z bankami nam ne more in ne sme biti vseeno, kako poteka organizacija poslovnih bank.

V sedanjem času sprejemanja samoupravnih sporazumov v bankah najlažje vplivamo na postopke dela, poslovanje in organiziranje poslovnih bank.

In kako lahko vplivamo na organiziranje? Kot delavci v združenem delu preko zbora ustanoviteljev, kot občani pa v svetu varčevalcev banke.

Verjetno si številni bralci postavljajo vprašanje, zakaj je potrebna reorganizacija in čemu je namenjena. Zakon o združenem delu v 16. členu predpisuje, da se banke ustanove na podlagi samoupravnega sporazuma, ki ga sklenejo samoupravni subjekti za področje družbenoekonomskih odnosov. Ravno tako zakon o temeljnih kreditnega in bančnega sistema predpisuje, izhajajoč iz pravic, obveznosti in odgovornosti, ki jih imajo družbenoekonomski subjekti v procesu združevanja sredstev in dela, da s samoupravnimi sporazumi ustanovijo posebne finančne, interne banke, temeljne banke in združene banke za opravljanje denarnih kreditnih in finančnih razmerij. Iz tega je razvidno, da je transformacija in reorganizacija poslovnih bank prilagoditev zakona o združenem delu in Zakonom o temeljnih kreditnega in bančnega sistema.

Javna razprava o osnutkih in predlogih samoupravnih sporazumov o združevanju v temeljno banko in združeno banko (tako za Jugobanko, Ljubljana kot za Ljubljansko banko, Ljubljana), poteka od septembra letos. Namen javne razprave je dobiti mišljenje čim širše množice in na osnovi pridobljenih pripomb in sugestij izdelati take samoupravne sporazume, ki bodo odraz dejanskega stanja in potrebe družbenoekonomskih subjektov. Samoupravni sporazumi na podlagi zakonov v osnovi spreminjajo družbenoekonomsko bisto bank in celotnega bančnega sistema, ki postaja funkcija samoupravnega združenega dela. Banke in druge finančne investicije postanejo sestavni del in instrument takšnih odnosov v samoupravnem združenem delu, v katerih oblike v procesu reprodukcije in akumulacije pripadajo temeljnim organizacijam združenega dela. Tako bodo celotna združena sredstva zbrana v delovnih organizacijah in od občanov upravljajo združeno delo in razpolagajo s skupnim dohodkom, ki ga bodo banke dosegale s svojim poslovanjem.

Članstvo v banki pridobijo temeljne in druge organizacije združenega dela s podpisom sa-

Prizor iz igrice »Kralj v časopisu«, kjer sta nastopala Korle in Borle, ki sta najbolj zabavala otroke

Marija DOLINAR — PUM, ki ima sedemletnega sina Boštjana in triletnega Uroša.

Starejšemu sinu je bilo pravzaprav zelo všeč vse, mlajšemu, ki ni bil ravno najbolj navdušen nad igrice, pa toliko bolj čisto »pravi« dedek Mraz. To je bilo njegovo prvo tovrstno doživetje in zanj je bilo najpomembnejše, da je lahko dedka Mraza tudi prijel. Čeprav, sta bila oba otroka tudi še na prireditvi dedka Mraza v mo-ževi delovni organizaciji, mlajši sploh ni opazil razlike med obema dedkoma Mrazoma. Starejši sin jo je sicer opazil, vendar še vedno oba verjmeta vanj. Starejšega smo sicer prepričevali, da dedka Mraza sploh ni, pa noče verjeti. Tudi daril sta bila oba zelo vesela in mislim, da so bila dobro izbrana. Predvsem pa je bil letos primeren dopoldanski čas prireditve. Lansko leto je bilo to šele popoldne, nam zaposlenim pa je otroke zelo težko pripeljati že v dveh urah po

koncu službe nazaj, predvsem tistim, ki stanujejo deset in več kilometrov daleč iz Ljubljane.

E. L. in M. H.

POZDRAV VOJAKOV

Tudi ta mesec smo prejeli veliko pisem vojakov, ki služijo vojaški rok. Pošiljajo pozdrave vsem sodelavcem, jim želijo veliko uspehov pri delu, predvsem pa srečno in veselo novo leto. Takrat so se oglasili Brane Hanc, Miran Jeršin, Milan Djulinac, Spasoje Palačkovič, Drago Friščič, Jože Novak, Tone Sušteršič, Jovan Simić, Čedo Borak, Branko Hans, Josip Novak in Ivica Dojder.

Vsem vojakom se prav lepo zahvaljujemo za pozdrave in jim želimo, da bi se čim prej vrnil spet domov. Obenem pa jim tudi želimo v novem letu veliko zdravja in sreče.

Uredništvo časopisa

PREGLED IZDATKOV KONFERENCE SINDIKATA LITOSTROJ ZA DARILA OB NOVEM LETU

Pripravljenih in oddanih je bilo 1120 darilnih paketov za otroke do 7. leta. Šolama iz Ambrusa in Prevol pri Zagradu smo podarili dva radijska aparata s kasetnima magnetofonom. Šoli Hinka Smrekarja smo poklonili 3500 din in krajevni skupnosti Litostroj 2500 din.

Za vsa novoletna darila je konferenca sindikata Litostroj porabila skupaj 32.000 din.

moupravnega sporazuma in z združevanjem zagotovijo sredstva, potrebna za delo banke. S sredstvi za delo banke razumemo sredstva, združena v sklade banke, ki se uporabljajo predvsem za zagotavljanje materialne gotovosti banke oziroma njenih članic, za zagotavljanje tekoče likvidnosti in za izboljšanje materialne podlage.

Članice banke oblikujejo sklad solidarne odgovornosti, rezervni sklad in sklad osnovnih sredstev. Z osnutkom sporazuma je predvideno, da je upravljanje z vsemi bančnimi posli, zlasti pa odločanje o združenih sredstvih, v pristojnosti članic banke, pravica upravljanja pa je enaka za vse članice, ne glede na višino sredstev.

Temeljne banke bi bile sposobne samostojno izvrševati samoupravne in družbene dogovore, ki usmerjajo v banki združena sredstva skladno s plani družbenopolitičnih skupnosti, obveznosti skupne kreditne mandatne politike. Z drugimi bankami se morajo dogovarjati in prevzemati obveznosti o skupni poslovni politiki na področju bančnega poslovanja.

S samoupravnim sporazumom je predvideno, da je upravljanje z vsemi bančnimi posli, zlasti pa odločanja z združenimi sredstvi v pristojnosti članic banke. Pravice upravljanja uresničujejo članice bank preko:

- zbora banke,
- izvršilnega odbora,
- kreditnega odbora,
- poslovnega odbora poslovnih enot,
- odborov in komisij banke.

Občani, ki niso člani banke, uresničujejo svoje pravice

upravljanja preko sveta varčevalcev.

Temeljna banka je tako celovita bančna organizacija za opravljanje vseh bančnih, kreditnih in drugih poslov, ki so jih s samoupravnim sporazumom poverili podpisnice tega samoupravnega sporazuma.

Z novo organiziranostjo naj bi se poslovanje bank še bolj približalo vsem uporabnikom bančnega poslovanja. Od nas samih pa je odvisno sodelovanje z bančnimi organizacijami in to, ali se bodo zapisana načela resnično izvajala tudi v praksi.

Miroslav Brečko

Glasilo delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5500 izvodov. — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Bradeško, dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukosav Živkovič, Leopold Šolc, dipl. inž., Hrabroslav Premelč, Janez Stražišar, dipl. inž., Milan Jurjevčič in uredniki.

Odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Habicht, tehnični urednik Ester Lampič.

Telefon uredništva 556-021 (n. c.) interna 202, 246 — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

KRAJEVNA SKUPNOST LITOSTROJ

KJE IN KAKO ŽIVIMO

Pred več kot tridesetimi leti, ko so gradili tovarno Litostroj, je ob njej in na okoliških poljih začelo rasti stanovanjsko naselje, ki se danes imenuje Krajevna skupnost Litostroj.

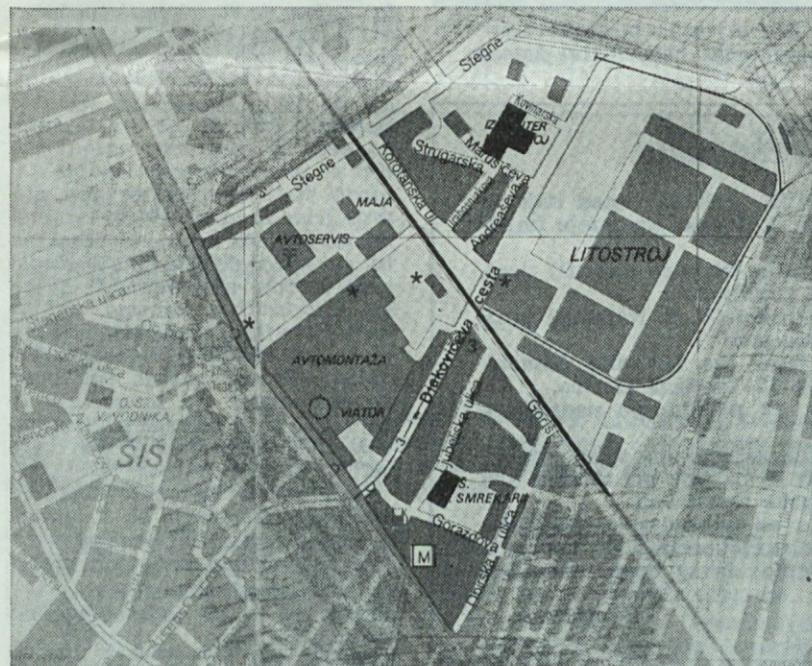
Z razvojem podjetja se je širila in dobivala obliko, kakršno ima danes. Naselje KS Litostroj ima videz urbano urejenega mestnega predela, pa vendar temu ni čisto tako. Marsikaj bo treba v prihodnosti še urediti, da bomo krajanje zadovoljni.

SODELOVANJE KS Z DELOVNIMI ORGANIZACIJAMI IN TOZD

Tu živi 5550 prebivalcev v 1454 gospodinjstvih, iz česar je razvidno, da je to srednje velika KS. Na tem območju je 17 delovnih organizacij in TOZD, med katerimi so največje Litostroj, Viator in Avtomontaža, najplodnejše pa KS sodeluje z Litostrojem.

Z ostalimi sodelujemo le toliko, kolikor je to v interesu enih ali drugih zaradi delegatskega sistema in drugih potreb. V krajevni samoupravi pa aktivno dela okoli 300 občanov, ki so pretežno zaposleni v Litostroju.

V lanskem letu je bilo organizirano posvetovanje med sosednjimi KS in Litostrojem za kar je dal pobudo sindikat Litostroja. Tedaj smo tudi izvolili iniciativni odbor. Tako sodelovanje je nujno, saj si v bodoče ne bomo mogli predstavljati funkcioniranja delegatskega sistema in planiranja brez medsebojnega sodelovanja. Zato pa bomo morali v tej smeri napraviti še kakšen korak.

V zvezi s povezovanjem in sodelovanjem med TOZD in KS na eni ter med sindikati in SZDL na drugi strani, smo že veliko napisali v obliki razprav, priporočil in smernic, vendar rezultati še vedno niso vidni, zato bomo morali v bodoče konkretneje pristopiti k delu.

Primer dobrega sodelovanja je bil postopek evidentiranja delegatov v TOZD koncem leta 1977.

DELOVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA V KS

Delegatski sistem v KS je popolnoma opravičil svoje funkcije in ga kljub nekaterim pomanjkljivostim lahko dobro ocenimo. V začetku mandatnega obdobja so delegacije zaorale le dino navkljub velikim težavam. Materiali so bili dostavljeni nepravočasno, preobširni, slabo razumljivi itd. Delo delegatov je bilo težko, posebno tistim, ki so bili najbolj zavzeti. Vendar pa so še vedno vztrajni in zelo uspešni pri vseh skupščinskih debatah.

V krajevni samoupravi delujeta dve delegaciji: temeljna delegacija KS in splošna delegacija SIS. Poleg teh imamo še zbor delegatov KS, zbor stanovalcev

KS, svet KS, poravnalni svet, svet potrošnikov ter osem komisij.

Idealno bi bilo, če bi celotni sistem deloval v popolnosti, lahko pa rečemo, da področja, ki so zanimiva za krajana, zelo dobro delujejo. Ena takih je komisija za komunalne zadeve. Tu je veliko problemov, ki jih v okviru finančnih možnosti rešujemo zelo uspešno. Pohvale vredno je delo komunalne komisije in ostalih dejavnikov KS pri izvedbi delnega krajevnega samoprispevka za ureditev okolice garaž na Ljubeljski, Goriški in Gorazdovi ulici. Krajanje tega območja so prispevali 50% vrednosti ureditvenih del, poleg tega so tudi z lastnim delom pomagali urediti naselje.

V preteklosti smo imeli podoben primer pri urejanju Andrejeve in Strugarske ulice. Tak način reševanja problemov kraja niso običajni v mestnih KS zato smo lahko zadovoljni z družbeno zavestjo naših krajanov. Pokazalo se je, da so naši ljudje vedno pripravljeni reševati probleme svojega naselja, vendar jim je treba celotno proble-

cija kadrovske dobro sestavljena. Iz te delegacije delegira KS svoje delegate v zbor KS občinske skupščine, zbor občin mestne in republiške skupščine; ima pa tudi delegata v zvezni skupščini.

Delegacija SIS dela od samega začetka dokaj uspešno. Težave so bile včasih zaradi materialov, ki so bili velikokrat preobširni in nerazumljivi. Delegati so se specializirali po področjih, po dvojicah ali trojkah in tako vsak predela le material s svojega področja. Vodja delegacije zagotavlja, da je to najboljši način dela te delegacije.

Zbor stanovalcev KS ne bo mogel opravljati svojega poglavitnega dela, vse dokler ne bo samoupravna stanovanjska skupnost sestavljena po delegatskem sistemu, kar bo verjetno že v naslednji mandatni dobi. To so delegati iz stanovanjskih hiš v družbeni lastnini. Glavna naloga zbora pa bo gospodarjenje s stanovanjskim fondom v družbeni lastnini.

Svet KS ima 9 članov in v njegovem sestavu deluje 8 komisij. Ta organ dokaj dobro deluje pri izvrševanju vseh operativnih nalog KS.

Administracija KS ima stalno zaposlenega tajnika, pogodbeno pa še administratorja, knjigovodjo, čistilko in delavca pri obrambnih pripravah KS.

V ljudsko obrambo in družbeno samozaščito smo prav tako vložili veliko dela. S podružbljanjem vseh obrambnih priprav, so se spremenili zakoni v LO in DSZ, zato smo morali v KS vse dokumente prilagoditi novi zakonodaji in se temu primerno organizirati. Za usposabljanje krajanov v primeru večjih nesreč smo organizirali predavanja, katerih se je udeležilo kar 85% vabljenih. S področja CZ smo organizirali dopolnilna predavanja, tečajne prve pomoči ter se udeležili tekmovanja. Veliko dela pa smo vložili tudi v ustanavljanje enot civilne narodne zaščite.

Na večje težave zadevamo pri organiziranosti hišne CZ in družbene samozaščite. V večjih stanovanjskih hišah imamo le poverjenika, ki je odgovoren za orodje CZ in nič več.

DRUŽBENOPOLITIČNO DELOVANJE

Družbenopolitične organizacije v KS delujejo pod vodstvom konference SZDL. V SZDL so organizirani vsi družbeni dejavniki na terenu, od mladine do borcev NOV, pred kratkim pa smo ustanovili tudi društvo prijateljev mladine.

Predsedstvo krajevnega konference sestavljajo predsednik KK SZDL, predsednik sveta ZK, predsednik OO ZK, predsednik ZSMS, predsednik odbora ZVB NOV, predsednik ZRVS, predsednik zbora delegatov KS, predsednik sveta KS, vodja temeljne delegacije, vodja splošne delegacije SIS, tajnik KK SZDL, predsednik izvršnega odbora SZDL, predstavnik osnovne šole HINKO SMREKAR, predstavnik VVZ »Litostroj«, predsednik kadrovske komisije pri KK SZDL in predsednik zbora stanovalcev KS. Sestav predsedstva nam zagotavlja uspešno delo, saj o vsaki zadevi, predno jo damo na dnevni red, temeljito razpravljamo in zavzemamo jasna stališča. Ker pa imamo na področju družbenopolitične dejavnosti probleme pri organiziranosti naše mladine, bo morala Zveza komunistov poiskati primerne mentorja, ki bo delal z mladimi, širša družbena skupnost pa bo morala poskrbeti za primerne prostore, v katerih bi se mladina sestajala.

S kadrovske politiko se uspešno ukvarja kadrovska komisija pri KK SZDL. Ta sodeluje s kadrovske komisijami pri TOZD našega terena in skrbi za kadre v delegatskih bazah. Skozi to komisijo gredo vsi predlogi v cel-

Srečanje ob tednu upokoencev KS Litostroj, ki je bilo v prostorih DO Slovenija avto

lem predvolilnem postopku, tu se oblikujejo predlogi za priznanja, nagrade in odlikovanja.

NEKAJ PODATKOV O FINANCIRANJU

Financiranje dejavnosti KS je bilo rešeno leta 1976 s podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za financiranje planov in programov razvoja KS. Viri financiranja za trenutne potrebe so dovolj veliki za redno dejavnost in delegatski sistem, za potrebe financiranja srednjeročnih programov razvoja KS pa bodo potrebni dodatni viri finančnih sredstev.

Potrebno bo rešiti tudi način financiranja potreb iz naslova obrambnih priprav KS. Konkretni predlogi sporazumov so že v javni razpravi tako, da bo tudi ta del financiranja zadovoljivo rešen.

V sistem financiranja KS bo treba vključiti tudi SIS, predvsem SIS za telesno kulturo in SIS otroškega varstva, saj imamo na teh področjih veliko potreb.

NAŠ SREDNJEROČNI PROGRAM RAZVOJA

Tu smo si zastavili veliko nalogo, ki so povezane s še večjimi finančnimi obremenitvami vseh udeležencev. Razširiti je treba osnovno šolo Hinka Smrekarja in jo usposobiti za celodnevni pouk. Čimprej je treba odpraviti barakarsko naselje. Zaradi onesnaževanja zraka menim, da bi bilo nujno priključiti večje stanovanjske objekte na toplovodno omrežje za ogrevanje stanovanj in plinsko omrežje razširiti po celotnem območju KS. Nismo pozabili tudi na kulturo, šport ter rekreacijo, saj načrtujemo izgradnjo športno-rekreativnega in kulturnega centra, pa tudi izgradnjo trgovinskega centra ter še nekaterih drugih objektov. Realizacija tega programa pa je odvisna od finančnih možnosti vseh zainteresiranih. Prav gotovo, da bomo nekatere stvari lahko uresničili, nekaj pa jih bo ostalo še za naslednja obdobja.

Pravočasno bomo morali začeti usklajevati srednjeročne planne občine, TOZD in KS. Vse je v marsičem odvisno od usklajevalnega postopka, saj srednjeročni programi (1976—1980), do sedaj niso bili usklajeni.

V lanskem letu smo delali po programu, ki smo si ga zastavili v skladu s srednjeročnim planom razvoja KS. Plan smo skraj v celoti uresničili, razen ureditve Drobošnjakove ulice in parkirišča ob Đakovčevi in Celovški cesti. Za obe investiciji smo si sredstva že zagotovili in jih prenesli v letošnje leto. Z deli v Drobošnjakovi ulici bomo pričeli takoj, ko bo vreme za to ugodno.

NEKAJ POMEMBNEJŠIH DOGODKOV

Za krajevni praznik delovnih ljudi in občanov KS Litostroj smo proglasili 1. september, datum ustanovitve Litostroja.

Ob prvem praznovanju praznika KS Litostroj smo imeli svečano sejo zbora delegatov, na kateri smo izmenjali listini med KS in Titovimi zavodi Litostroj ter podelili bronasta priznanja OF mnogim krajanom.

Med pomembnejše dogodke lahko štejemo tudi izgradnjo

VVZ Litostroj, ki je bil zgrajen iz sredstev prvega samoprispevka. Vsako leto RK KS organizira srečanje starejših krajanov, otroci iz VVZ in osnovne šole pa jim priredijo kulturni program. Sodelovali smo tudi pri organizaciji srečanja upokoencev, pri organizaciji praznovanja dedka Mraza in na drugih srečanjih ter prireditvah.

V letu 1978 si bomo poleg redne dejavnosti in krepitve delegatskega sistema prizadevali uresničiti letni program, posebna naloga pa nas čaka tudi pri pripravah za volitve vseh delegatskih struktur, katerim poteče mandat. Veliko razumevanja in strpnosti bo treba pri dogovarjanjih s TOZD in sosednjimi KS o nadaljnjem skupnem sodelovanju. Upamo, da se bosta sindikat in SZDL povezala, zavzela konkretne sklepe in stališča ter jih uskladila med seboj. Tudi sodelovanje med KS in TOZD še vedno ni zadovoljivo, posebno ne tam, kjer ni razumevanja za delo KS, ali pa tam, kjer razumevamo pod besedo sodelovanje samo finančno pomoč. Vendar so to že preživela pojmovanja KS, delovni človek oziroma krajan hoče več, kakor prositi za pomoč, hoče upravljati s sredstvi, katera odreja ter hoče odločati pri delitvi sredstev, katera je ustvaril.

Peter Pongrac

ŠE ENKRAT O ČLOVEKU IN NJEGOVEM ODNOSU DO NARAVE

V septembrski številki glasila »Litostroj« smo lahko prebrali članek, ki upravičeno govori o problemih onesnaževanja okolja v krajevni skupnosti »Litostroj«. Čeprav se članek nanaša predvsem na problem litostrojskega bloka v Obirski ulici, menim, da po vsej verjetnosti ni edini v tej krajevni skupnosti. Zato tudi razumem avtorja tega prispevka, da ga je zbudilo predvsem tisto, kar bode pravzaprav vsakega izmed nas krajanov, pa tudi mimoidoče. Pač pa bi pisec moral vedeti, da ni le krajevna skupnost kriva oziroma odgovorna za takšno stanje.

Pri reševanju onesnaževanja okolja morajo sodelovati vsi krajanje, družbenopolitične organizacije v tej krajevni skupnosti, delegati v njenih organih, pa tudi delovne organizacije, katerih skrb je tudi družbeni standard oziroma njegov sestavni del — urejeno okolje.

Menim, da bomo problem onesnaževanja okolja lahko rešili le tako, da ga ne bomo reševali akcijsko (le z enim ali dvema člankoma, ali z enim odvozom odpadnega materiala), pač pa z vnaprej pripravljenimi programi dela, z dviganjem kulturnega nivoja ter s preoblikovanjem človekovega odnosa do narave. To pa bomo hitreje dosegli s sodelovanjem med delovnimi organizacijami, krajevno skupnostjo in krajanje.

Predsednik komunalne komisije
Albin Baznik

NA OBISKU PRI UPOKOJENCU SREČKU KERNU

Dolgčas mi pa ni

Krajevna skupnost Litostroj pripravi ob koncu vsakega leta srečanje občanov, starih nad 70 let. Letošnje srečanje, ki je bilo štirinajst dni pred novim letom, me je vzpodbudilo, da sem se napotila k enemu izmed naših upokojencev, ki se vsako leto udeležujejo teh srečanj. Obiskala sem 76-letnega Srečka Kerna, ki je dvanaest let delal kot modelni mizar v Litostroju

Tovariš Kern se je zaposlil v Litostroju leta 1950 in delal v modelni mizarni vse do upokojitve leta 1965. Bil je vodja brigade, ki je štela 7 ljudi, v svojem sistemu udarniškega dela pa je bila enkrat najboljša v Jugoslaviji.

Njegovo življenje je bilo zelo pestro. Rojen Trnovčan je dejal: »Trnovo je že od nekdaj center današnje Ljubljane, saj tudi ni bilo nikoli vas, kot to velja za Šiško, Bežigrad in ostale današnje ljubljanske občine. Mi smo odrasli skoraj dobesedno na kolikih — na nekdanjem ljubljanskem barju.« Tu je odrasel ter enaindvajsetleten odšel po svetu. Služboval je v Zagrebu, Splitu, Slavonskem Brodu, šest let pa je bil z vso družino tudi na delu v Holandiji. Čeprav je bilo to obdobje velike krize (leta 1929), mu kot dobremu delavcu ni bilo težko dobiti službe.

Ob začetku vojne je bil ponovno doma in se že leta 1941 aktivno vključil v narodnoosvobodilni boj. V gozdovih na Papuku blizu Zvečeva so vlivali razne dele — vse od delov za popravilo poljedelskih strojev pa tja do priljubljenih aluminijastih pip za partizane. V tem času je pripravil tudi osnutek in izdelal prve jugoslovanske registrske tablice za vozila, ki so vozila po osvobojenem ozemlju. To je bil tudi začetek organizirane narodne oblasti, registrske tablice pa so bile eden od dokazov državnosti.

Ko sva se v pogovoru ponovno vrnila k Litostroju, je povedal naslednje:

»Rad se vračam v Litostroj in spremljam njegov razvoj. Obiskal sem ga tudi lansko leto, ko je bil ob tridesetletnici odprt za

zunanje obiskovalce. Videl sem, da je zelo napredoval.«

Ker pa je bil osnovni namen mojega obiska pravzaprav pogovor o vsakoletnem srečanju ostarelih občanov, sem ga nekaj več vprašala še o tem:

»Pri teh srečanjih mi je predvsem všeč to, da se nas spominjo. Na srečanja nas pride navadno okrog 50 do 60 in v glav-

nem se vsi poznamo med seboj. Novi so le tisti, ki so dopolnili 70 let, seveda pa jih nekaj starejših tudi umre. V glavnem sem se udeležil vseh srečanj, manjkal sem samo enkrat. Prihajam pa veliko raje zaradi družbe kot zaradi pogostitve, ki nam jo pripravijo. Zanimivo pri teh srečanjih je to, da je med na-

mi precej več žensk kot moških, no, pa saj je znano, da imajo ženske daljšo življenjsko dobo.«

— »Mar menite, da je tovrstnih srečanj dovolj?

»Seveda bi bilo bolje, ko bi jih bilo več, seveda pa bi bili za to potrebni tudi večji stroški. K sreči pa to niso edina naša srečanja. Organizira jih tudi Zveza borcev, včasih pa je srečanja organiziral tudi Rdeči križ in sem se jih večkrat udeležil.«

— Pa vam je sedaj, ko ste v pokoju, kaj dolgčas? Se morda s čim ukvarjate?

»S čim posebnim se ne ukvarjam. Rad gledam televizijo, drugače pa hodim vsak večer v

družbo. Obiskujem Društvo upokojencev na Viču, kjer se srečujemo prijatelji iz vseh koncev Ljubljane. Tam malo poklepeta in tako mi čas hitro mine. Sicer pa je v pokoju tako — imaš se pač tako, kot si sam napraviš.«

Vtis, ki sem ga dobila iz najinega pogovora, je bil, da tovarišu Kernu v pokoju ni prav nič dolgčas. Drobne radosti in užitke si najde in poišče sam in si pri tem zagotovi prijetno počutje. Tudi nič osamljen ni, le to mu je žal, da ne more več potovati kam dlje, ker mu tega na žalost fizična kondicija ne dopušča več. Njegovo plodno in ustvarjalno življenje pa izpričujejo medalja dela in red zaslug za narod, ki ju je dobil še v Slavonskem Brodu ter red dela z zlatim vencem, ki ga je prejel v Litostroju.

M. H.

V SLOVO

V ponedeljek, 19. 12. 1977, smo se za vedno poslovili od našega zvestega sodelavca Ivana Verbančiča, ki je umrl v 49. letu starosti. V naši delovni organizaciji se je zaposlil 17. 2. 1961 in delal kot graver v orodjarni. Še dolgo bomo čutili vrzel, ki je nastala z njegovo smrtjo.

Ohranili ga bomo v lepem spominu, njegovi družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Sodelavci

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem delavcem delovne organizacije Litostroj in sostanovalcem za izraženo sožalje, spremstvo na zadnji poti, govor in podarjene vence ob smrti našega dragega moža in očeta Ivana Verbančiča.

Zalujoča žena Erna in sin Bojan

PREJELI SMO PISMO

Spoštovano uredništvo!

18. decembra bo ravno tri leta, odkar je umrl moj mož Peter Magajna, vendar nam še vedno pošiljate vaše glasilo. Ne vem, če to ni kakšna pomota, ali pa je v navadi, da časopis pošiljate tudi še po smrti vašega delavca njegovim najbližjim. Ker si zelo želim vaš časopis dobivati tudi še vnaprej, sem pripravljena poravnati vso naročnino za tri leta nazaj, obenem pa bi ga rada plačala tudi za naprej. Moram vam napisati, da ga vsi zelo radi prebiramo, saj iz vseh iz njega marsikaj. Zanimivi so bili članki »Bil sem v Perurju«, »Prevoz našega velikan« pa tudi drugi. Na ta način spoznavamo trud in uspeh Litostrojanov, katerih član je bil dvajset let tudi moj mož.

Na koncu bi rada čestitala kolektivu Litostroja ob 30-letnici, v novem letu 1978 pa vam želim še veliko uspehov in sreče!

Lepo pozdravljeni!

Taja Magajna

Nedavno tega smo v uredništvu časopisa prejeli pismo, ki nas je malce presenetilo, obenem pa tudi zelo razveselilo. Pisala nam je vdova nekdanjega člana našega kolektiva Petra Magajne.

Upamo, da nam tovarišica Magajna ne bo zamerila, ker smo njeno pismo objavili. Resnično smo bili veseli, da je naš časopis zanimiv ne le za bralce, ki so zaposleni v Litostroju, temveč tudi za druge.

Naši bralki pa sporočamo, da časopisa po smrti naših delavcev ali upokojencev sicer več ne pošiljamo, vendar pa ga bo ona še vnaprej gotovo dobivala (brezplačno kot vsi ostali), kar bo tudi nam v veliko zadovoljstvo.

Uredništvo

OBVESTILO

Razstava diapozitivov Foto-filmsko društvo LITOSTROJ bo za praznik dela prvi maj priredilo razstavo diapozitivov.

Odbor društva vabi vse Litostrojčane, ki se amatersko ukvarjajo s tem in želijo sodelovati na razstavi, da svoje diapositive čimprej predložijo članoma organizacijskega odbora Vinku Udoviču (tel. 443) ali Zvonetu Bizovičarju (tel. 556).

Odbor FFD

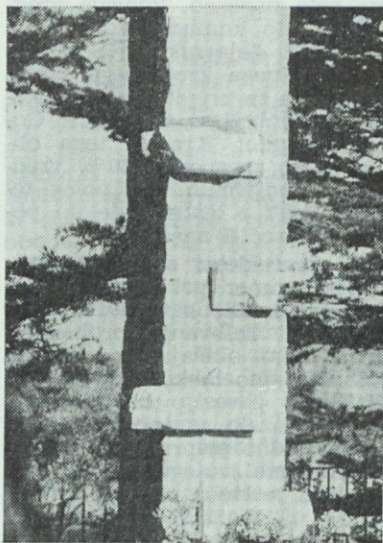
V Bazovici in Trstu

V soboto 17. decembra 1977, je 40 članov naše delovne organizacije obiskalo Trst in okolico. Ogledali smo si Bazovico in spomenik štirim padlim junakom, ustreljenim 6. septembra 1930, ki jih je obsodilo fašistično sodišče v Trstu.

Izvedeli smo nekaj več o tistih dneh, ko so bili v hrbet ustreljeni mladi Slovenci Alojz Valenčič, Franc Marušič, Zvonimir Miloš in Ferdinand Bidovec. Spomenik je zelo oskrunjen in zapuščen, na njem je opaziti sledi sovražne roke, ki je uničila imena, in podrla ograjo.

V večernem času pa smo si v tržaškem gledališču ogledali Nušičevo komedijo »Oblast«, ki je gledalce navdušila in razvedrila.

Janez Oprešnik

Oskrunjen in poškodovan spomenik bazoviškim žrtvam

Izzrebani reševalci

Do 15. decembra smo prejeli 21 križank, izmed katerih smo izžrebali tri pravilne rešitve. Reševalci prejmejo knjižne nagrade, in sicer:

1. nagrado — knjigo Drevo želja (Sandra Paretta) prejme: Vesna Tomc, Adamičeva 13, Ljubljana.

2. nagrado — knjigo Posnemovalci (V. S. Naipaul) prejme: Lili Škrin, Obirska 25 a, Ljubljana

3. nagrado — knjigo Peti letni čas (Branko Šömen) prejme: Albin Habjan, Studenec 16, Ivančna Gorica.

Vse tri nagrade prosimo, da pridejo po nagrade v uredništvo časopisa!

Reševalcem, ki jih je bilo tokrat zelo malo, se opravičujemo za napake v križanki, ki so nastale pri risanju križanke. Pri žrebanju smo te napake upoštevali

Že sedaj pa vas opozarjamo na nagradno prvomajsko križanko, za katero boste lahko prejeli zelo lepe in dragocene knjižne nagrade. Pričakujemo, da se boste odzvali v veliko večjem številu.

Uredništvo

ZAHVALE

Svojim sodelavcem Francu Kranjcu, Francu Černivcu in Karlu Roudiju se najtopleje zahvaljujem za obisk v bolnišnici in na domu v času okrevanja.

Filip Novak

Ob odhodu v pokoj se prisrčno zahvaljujem vsem sodelavcem iz čistilnice in livarne sive litine za darilo ter prisrčno slovo, obenem pa želim celotnemu kolektivu Litostroja še veliko delovnih uspehov.

Gustel Beguš

Iskreno se zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Težka obdelava za podarjeni venec in izrečeno sožalje ob smrti mojega očeta Jožeta STOJNIČA. Zahvaljujem se tudi vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti.

sin Jože Stojnič

Ob smrti mojega dragega očeta Antona Muleja se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Montaža dieselskih motorjev za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Še enkrat iskrena hvala!

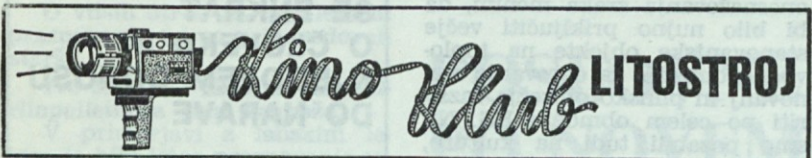
Janez Vider

Prisrčno se zahvaljujem tovarišem Skoku, Zerovniku, Hermanu in Božiču, ki so me obiskali doma v času moje bolezni. Prav lepo se jim zahvaljujem tudi za darilo ter želim njim in vsem ostalim sodelavcem veliko zdravlja in delovnih uspehov v letu 1978!

Ludvik Vidrih

Ob smrti mojega dragega očeta Antona Muleja se najtopleje zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Montaža dieselskih motorjev za podarjeno cvetje, izrečeno sožalje ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Marjan Mulej

POPRAVKI NADALJEVANJA

KINO KLUBA

Doslej smo v našem časopisu objavili 16 nadaljevanj tečaja Kino-kluba. Ker so se v nekaterih nadaljevanjih pojavile napake, ki pogosto spreminjajo celoten pomen stavkov, pa tudi ostale nesmiselne napake, želimo sedaj objaviti popravke po posameznih nadaljevanjih.

2. NADALJEVANJE

1. stolpec: Film je pisava in slika, film je ...
Pravilno: Film je pisava v slikah ...
2. stolpec: Iz raznih postopkov, ki jih ...
Pravilno: Izraznih postopkov ...

3. NADALJEVANJE

2. stolpec: V filmskem traku imamo ...
Pravilno: V filmskem kanalu ...

4. NADALJEVANJE

1. stolpec: Tako kot pri fotoaparatih imamo tudi tu ista sistema ...
Pravilno: Tako kot pri fotoaparatih imamo tudi tu dva sistema ...

7. NADALJEVANJE

To nadaljevanje nosi nadnaslov TEO-

RETICNI DEL

8. NADALJEVANJE

1. stolpec: Uvaja nas v svet, v katerem se je odigralo ...

Pravilno: Uvaja nas v svet, v katerem se bo ...

1. stolpec: Dobro je uporabiti tudi večje število posnetkov v sekundi (npr. 24 ali 23) ...

Pravilno: (npr. 24 ali 33) ...

9. NADALJEVANJE

1. stolpec: Poleg naših izrazov za plane uporabljajo filmski ustvarjalci in kritiki v praksi še več izrazov za vmesne plane (npr. ameriški plan je izraz slike, kjer vodimo človeško ...

Pravilno: (npr. ameriški plan je izrez slike, kjer vidimo človeško ...

1. stolpec: Beseda plan pa se uporablja poleg pomena za izrez še ...

Pravilno: Beseda plan pa se uporablja poleg pomena za izrez še ...

2. stolpec

V 3. poglavju ZORNI KOTI KAMERE in v odstavku Spodnji zorni kot je potrebno zadnji del odstavka spremeniti in ga dopolniti. Tako se ves odstavek do 4. poglavja IZREZ OZIROMA ZASNOVA POSNETKA (KADRIRANJE) glasi:

Pravilno:

— Spodnji zorni kot ali spodnji raket:

Če snema kamera od spodaj navzgor

(objektiv kamere je pod običajno višino pogleda) imamo vtis, da je človek povečan, izraža premoč, zanos in zmagovalstvo. Ljudje so videti večji, zlasti z ozadjem neba ali celo sijem oblakov.

— Zgornji zorni kot:

Če snema kamera od zgoraj navzdol (objektiv je nad običajno višino pogleda) imamo vtis, da je človek pomanjšan, moralno ponižan, povožen, izravnšan s tlemi.

— Nagnjen izrez dobimo, kadar kame-ro zasukamo v optični osi.

2. stolpec: Npr. v filmu »Matie« režiser Pudovkin z velikim planom policijskih škornjev ponazoril potuhnjeno in okrutno značaj nacističnega zatiranja.

Pravilno: ...ponazoril potuhnjeno in okrutno značaj carističnega zatiranja.

11. NADALJEVANJE

2. stolpec: Kostum opredeljuje narodostne ali rasne tipe: npr. eskimski medvedji kožuh, mehiškanski pončo, japonski kimono, arabski gaudarh itd.

Pravilno: ...npr. eskimski medvedji kožuh, mehiškanski pončo, japonski kimono, arabski gaudurh itd.

12. NADALJEVANJE

1. stolpec: Ne ve, kakšno je bilo njeno življenje po času ...

Pravilno: Ne ve, kakšno je bilo njeno življenje v času ...

13. NADALJEVANJE

2. stolpec

V 7. poglavju METAFORE IN SIMBOLI manjka v odstavku Dramatične metafore cel stavek. Popoln odstavek se torej glasi:

Pravilno:

— Dramatične metafore igrajo veliko vlogo za samo dejanje in pojasnjujejo zgodbo. V filmu »Oktobra« sledijo sliki govornika slike virtuozov na harfah. S tem je hotel režiser povedati, da je edini namen buržoaznega govornika, da bi uspal revolucione narne množice.

16. NADALJEVANJE

2. stolpec: Vkljeniti osebe v dekor z dolgimi statičnimi posnetki ...

Pravilno: Vkljeniti osebe v dekor z dolgimi statičnimi posnetki ...

Bralce te rubrike opozarjamo, da objavljamo popravke v vrsti tiska, ki je primeren za popravilo objavljenih nadaljevanj. Pravilne stavke lahko izrežejo ter z njimi prepleejo nepravilne in dodajo tekst manjkajoče stavke. Upamo, da jim bomo s tem delo olajšali.

ing. Peter Poženel

Dokazali smo visoko zavest

Tokrat dobro zastavljena krvodajalska akcija je uspela. Preko 240 krvodajalcev je bilo 4. januarja lepo novoletno darilo ustanovam, ki to dragoceno življenjsko tekočino dajejo ljudem v primerih, ko je treba reševati življenje. Temu človekoljubnemu klicu v sili se marsikdo rad odzove, saj ve, da že jutri lahko njega ali koga od njegovih doleti nesreča. Danes ti meni, jutri jaz tebi, to je osnovni smisel, ki nas združuje v visoki zavesti pomagati si, kadar smo take pomoči zares potrebni.

Zadnji delovni dan v letu 1977 smo prejeli prijave in ugotovili, da se je prijavilo kar 274 delavcev. Število prijavljenih je preseglo vsa pričakovanja. Bili smo prijetno presenečeni, istočasno pa nam je to nakopalo tudi skrb, kako bo akcija ob tako visoki udeležbi potekala. Ta skrb je bila toliko večja, ker je Rdeči križ k akciji pozval tudi podjetje IMP, saj smo bili vsi prepričani, da bo odziv majhen, oziroma v najboljšem primeru tak kot ob prejšnjih akcijah. Da bi skupino prijavljenih delavcev odstopili od predvidenega datuma v naši organizaciji ali v IMP ni bilo možnosti niti časa. Klicali smo transfuzijsko postajo in jih opozorili na izredno veliko število prijavljenih ter jih zaprosili, da svoje ekipe ojačajo, da bi delo lahko potekalo čim bolj nemoteno. To je bilo vse, kar smo v danem trenutku lahko storili. Po tistem pa smo še upali, da bo večje število prijavljenih prišlo na odzvem v kasnejših dopoldanskih urah. Bojazen, da bo na postaji gneča, se je žal uresničila. Kar vsi udeleženci smo si želeli priti čimprej na vrsto. Uslužbenci odzvemne postaje so hiteli, kolikor je bilo mogoče, vendar več kot 60 krvodajalcev v eni uri niso mogli odpraviti. Zaradi gneče je bilo res nekaj slabe volje, vendar smo prepri-

čani, da bo ta kmalu pozabljena in da se ob naslednjih akcijah zopet srečamo. Seveda bomo skušali zadevo organizacijsko bolj izpeljati.

Obiskali smo jih

Ob Novem letu smo obiskali invalidsko upokojene delavce zaradi nesreče pri delu ali poklicne bolezni, otroke delavcev, ki so se smrtno ponesrečili na delovnem mestu in otroke v osnovni šoli Ambrus in Prevole.

Tudi v preteklem letu nismo pozabili na otroke delavcev, ki so se smrtno ponesrečili na delovnem mestu. Srečanja v podjetju nismo uspeli organizirati, zato smo obiskali na domu Julijano Šinček ter Alojza in Ireno Medved. Člani komisije so otrokom izročili darilni paket, znesek v gotovini, koledar in značko ob 30-letnici Litostroja. Otroci in njihove matere so bili obiska in daril veseli in se vsem delavcem za pozornost najlepše zahvaljujejo. V letu 1978 nam želijo veliko osebnih srečanj in delovnih uspehov.

Že nekaj let ob novem letu sindikat obdaruje osnovni šoli v

Številka 234 je res pohvalna. Od tega je bilo 88 mladincev, odzemu krvi se je prvič odzvalo kar 84 delavcev, med darovalci je bilo 16 žena, največ udeležencev je bilo iz nekdanjega TOZD PI (86) in TOZD FI (82), iz TOZD PS (22) in IRRP (11) udeležencev itd.

Izrednemu pozivu Rdečega križa, ki je bil 27. decembra 1977, pa se je odzvalo tudi 6 delavcev in 17 učencev našega izobraževalnega centra. To je razveseljivo dejstvo, saj tako vidimo, da krvodajalcev ne bo zmanjkalo, ker so z nami tudi najmlajši člani kolektiva.

Vsem darovalcem se najsepe zahvaljujemo, posebna zahvala pa gre sodelavcem aktivistom akcije, katerih prizadevnost je nedvomno vplivala na tako velik odziv.

A. N. in M. K.

Udeleženci izredne krvodajalske akcije 5. novembra 1977

pravili v ta namen, so nam zaigrali. V njihovi sredini smo preživeli res prijetno urico, ki bi se še podaljšala, če nas ne bi priganjal čas. Otroci iz kolektiva obeh osnovnih šol so se delavcem Litostroja za prejetu darilo najlepše zahvalili in vsem zaželeli veliko uspehov v letu 1978.

Sindikat Litostroja je s košaro bonbonov obdaril tudi vse vrtnice v neposredni bližini, pa tudi na osnovno šolo Hinka Smrekarja ni pozabil. Odobril ji je znesek 3500 din za nakup materiala in pripomočkov, ki jih potrebujejo v oddelku podaljšane varstva.

M. K.

PLANINCI PRED LETNIM OBRAČUNOM

15. februarja se bodo spet zbrali litostrojki planinci na rednem občnem zboru, da kritično pregledajo, kako je bilo z njihovo dejavnostjo v preteklem letu.

Razgovor o tem je bil tudi predmet januarske seje, ki jo je ob polnoštevni udeležbi odbornikov vodil predsednik Ludvik Šarf v prijaznem društvenem prostoru obnovljene barake pri balinišču poleg delavske restavracije.

Ugotovljeno je bilo, da je aktivnost društva resnično velika, pa naj imamo v mislih iz-

letništvo, sodelovanje pri akcijah splošnega družbenega pomena, gospodarsko in propagandno dejavnost, skrb za naravo in članov — zlasti mladine — v vrste planincev.

Ob tej priložnosti je bil potrjen tudi podrobnejši program društvenih akcij in izletov za tekoče leto. Program bo kot običajno izšel na posebnem tisknem letaku, tako da bodo vsi zainteresirani lahko že vnaprej izbirali svojim željam in možnostim najprimernejša pota in smeri.

Člane in tiste, ki žele kakršnih koli informacij v zvezi z delom in načrti društva, obveščamo, da je uvedena redna dežurna služba v društvenem prostoru pri balinišču, in sicer vsak četrtek od 14. do 16. ure. Vabimo vas, da nas obiščete, da zvešmo za vaše posebne želje in ali oni izlet po napotkih planinskih priročnikov, s pomočjo zemljevidov, literature in drugih pripomočkov, s katerimi obilno razpolagamo v svojem matičnem prostoru.

ETO

SREČANJE VETERANOV

29. decembra smo litostrojki gasilci povabili v Litostroj zaslužne veterane, ki so delali v naši delovni organizaciji dvajset let in še več.

Srečanje, ki so se ga udeležili skoraj vsi upokojeni gasilci ter gostje, med katerimi sta bila direktor skupnih služb podjetja Stane Vogelnik in predsednik OO sindikata Ivo Jarc, je bilo v prenovljenih prostorih gasilske službe, potekalo pa je v izredno prijetnem vzdušju, saj smo se ponovno srečali stari in dolgoletni prijatelji.

Na začetku je zbrane pozdravil vodja gasilske službe Štefan Vogrinčič, jim zaželel dobrodošlico in jim nazdravil. V imenu povabljenih pa se je

PISMONOŠA

Bilo je leta 1939 v Tacnu pod Šmarno goro.

Tokrat je tovariš Franc Leskošek-Luka živel nekaj časa v ilegali v hiši mojega strica Mihe Novaka. Bivališče je imel v majhni podstrešni sobici nad hlevom. Moj oče je bil njegova zveza in prek njega je tovariš Leskošek prejemal razna obvestila in časopise. Da oče ne bi postal sumljiv, sem moral po njegovem naročilu jaz vsako jutro odnesti tovarišu Luki časopis in pošto. V začetku sem prav rad vsako jutro odnašal časopis k stričevi hiši v Breg, kjer je bival tovariš Luka. Se posebno sem bil navdušen tudi zato, ker sem upal, da bom dobil kakšno nagrado, kajti vedel sem, da ima stric Miha neznansko dobre suhe klobase v dimniku. Tako sem vsako jutro z radostjo požvižgal in si v mislih slikal trenutke, ko bo stric videl, da sem priden in bo rekel: »No, ker si ves čas pridno nosil časopis, si zaslužil tole klobaso.« Predstavljaj sem si veselo trenutke in zadovoljstvo, ki bi potem sledilo. Pa nič. Nihče se ni spomnil name in tako sem neko jutro med potjo sklenil, da se bom uprl. Ko sem jo tako spet primahal s časopisom pod pazduho, me je na dvorišču že nestrpno čakal tovariš Leskošek in tudi stric je bil zraven. Tovarišu Leskošku sem ponudil časopis in dejal: »Danes sem ga pa zadnjikrat prinesel. Zastonj ga pa že ne bom nosil!« Oba sta me malo začudeno pogledala in se nato zasmejala moji odločnosti. »Kaj bi pa rad imel za nagrado?« me je vprašal tovariš Leskošek. »Klobaso!« sem na kratko odrezal. Tokrat pa sta se oba še bolj zasmejala in obljubila sta mi, da bo moji silni želji ustrezno. In res je bilo.

Poslej sem spet brez vseh sitnosti veselo vsak dan nosil časopis tovarišu Luki, za katerega pa takrat še nisem vedel, kdo je.

Po vojni, ko sem se ponovno srečal z njim, se me je spomnil in me vprašal: »No, kako, imaš še vedno tako rad klobase?« in spet je bilo obilo smeha.

A. Novak

Veselo novoletno kegljanje

Ob koncu leta 1977 je konferenca OOS TZ Litostroj priredila že tradicionalno družbeno rekreativno tekmovanje v kegljanju, samo organizacijo tega tekmovanja pa je zaupala kegljaški sekciji Litostroja, ki je nalogo uspešno izpeljala.

Tekmovanje je bilo na kegljišču »Rogovilec« v Črnučah. Tekmovali smo ekipno in posamezno, sicer pa je bil sistem 20 lučajev v polno. Rezultati tekmovalcev so se šteli za ekipno uvrstitev in za vrstni red posameznikov. Sedem najbolje uvrščenih tekmovalcev je sestavljalo eno ekipo.

Nastopilo je pet ekip, in sicer:

1. Uprava podjetja — kapetan, Marko Križnik,
2. Samoupravni organi — kapetan, Vlado Krošelj,
3. Svet ZK — kapetan, Vukosav Živkovič,
4. Konferenca OOS TZL — kapetan, Miro Podbevšek,
5. Predsedstvo ZSMS TZL — kapetan, Filip Novak.

Skupno je nastopilo 50 tekmovalcev.

Rezultati tekmovanja so bili naslednji:

EKIPNO

1. Konferenca OOS TZL	622 kegljev
2. Svet ZK	653 kegljev
3. Uprava podjetja	619 kegljev
4. Predsedstvo ZSMS TZL	613 kegljev
5. Samoupravni organi	433 kegljev

POSAMEZNO

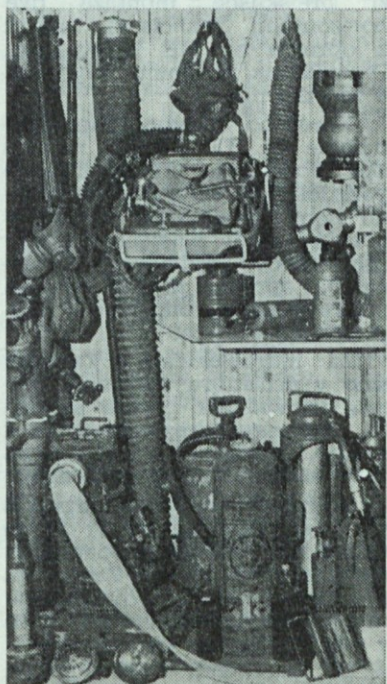
1. Marjan Lesar	116 kegljev (Uprava)
2. Rudi Potočnik	114 kegljev (ZK)
3. Stjepan Šimunič	113 kegljev (ZSMS-TZL)
4. Tone Zobec	111 kegljev (OOS)
5. Alfred Kölnar	107 kegljev (OOS)

Vse ekipe so prejele praktične nagrade, prvih pet tekmovalcev pa je prejelo diplome.

Za popestritev tekmovanja so poskrbele prisotne tovarišice. Le-te so se izkazale in ugnale precej svojih kolegov. V medsebojnem obračunu so zasledile prva tri mesta naslednje tekmovalke:

1. Jeraj — 81 kegljev,
2. Lovšin — 80 kegljev,
3. Hajič — 79 kegljev.

Ker je bilo to družbeno rekreativno tekmovanje, je moral vsak tekmovalec prinesiti s seboj domiselno darilo v vrednosti 20 din za srečolov, ki je sledil razglasitvi rezultatov. Srečolov je prispeval k vedremu razpoloženju, saj so bile srečke, ki niso zadele, opremljene z gesli, ki so kupce spravljale v dobro voljo in spodbujale k ponovnemu nakupu.

Del gasilskega muzeja

NOVI STROJI — BOLJŠA TEHNOLOGIJA

nadaljevanje (4)

Tokrat vam predstavljamo tri stroje enake vrste, izdelane v znani tovarni WOTAN — WERKE v Düsseldorfu v Zahodni Nemčiji. Prvi stroj smo dobili konec leta 1974 in ga vključili v proizvodnjo v začetku leta 1975. Točen model stroja je B 105 M — teletrol, kar pomeni, da omogoča daljinsko upravljanje z numeričnim odčitavanjem koordinat x in y (prečni hod in vertikalni premik).

Na tem stroju dela tovariš Milan Kovačič, ki je končal poklicno šolo v našem izobraževalnem centru leta 1959.

Drugi in tretji stroj pa sta izdelana v tovarni Ivo Lola Ribar iz Železnika pri Beogradu. Izdelana sta na podlagi licenčne dokumentacije WOTAN — WERKE in nosita uradni naziv B 105 S — standard. Za stroje tega modela velja, da so grajeni za ročno upravljanje (konvencionalni stroji), opremljeni pa so s preciznimi optičnimi napravami za nastavljanje in odčitavanje x in y koordinat (za prečno in navpično smer hoda).

Tehnične karakteristike teh strojev:

Glavno gibanje izvaja delovno vreteno, ki nosi orodje — bodisi sveder, povrtalo, rezkar ali rezkalno glavo.

Podajno gibanje posreduje miza, na katero se namesti in pričvrsti predmet. Le-ta je pravokotne oblike s stranicami 1100 × 1400 mm. Miza je vrtljiva, kar je izredno važno, saj omogoča obdelavo pod pravim kotom. Nosilnost mize znaša 4000 kp.

Miza pa lahko opravlja naslednja gibanja:

- vzdolžni hod (x koordinata) 1800 mm;
- prečni hod (z₂ koordinata) 1250 mm.

V kombinaciji z izpahom delovnega vretena z₁ = 700 pomeni, da je prečni hod mize in aksialni premik delovnega vretena (z₁ + z₂) skupaj 1950 mm. Vertikalni hod (y koordinata, ki ga izvaja vretenjak) je 1250 mm, moč pogonskega motorja stroja pa je 12,5 kW.

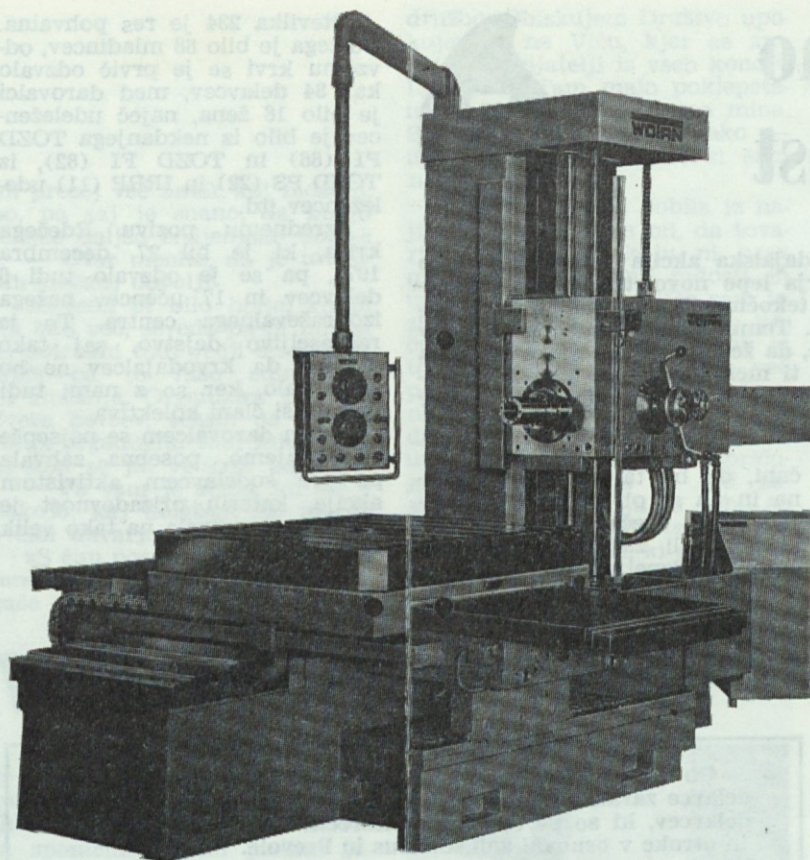
Na enem teh strojev dela tovariš Janez Dimnik, ki je v Litostroju že vse od njegove ustanovitve. K nam je prišel iz Kodeljevega, iz tovarne in livarne strojev Alojzij Dolenc, kjer je delal pri izdelavi motornih slamožnic. To podjetje je bilo priključeno Litostroju ob njegovi ustanovitvi 31. 8. 1946. leta. V

saj je že dve leti in pol delal na prvem stroju v izmeni s tovarišem Kovačičem. Prišel je tako rekoč z modernjšega stroja z daljinskim upravljanjem in na pravo za odčitavanje pozicij na konvencionalni stroj, zato nas je toliko bolj zanimalo, kaj bo povedal o stroju, s katerim upravlja sedaj. Odgovoril nam je, da je s strojem zadovoljen in da ga lahko oceni kot dobrega. To je vsekakor laskava ocena za tovarno I. L. Ribar iz Železnikov pri Beogradu.

Ko govorimo o teh strojih, velja omeniti še to anekdoto. V času izgradnje Litostroja, ko še ni bil postavljen objekt mehanske obdelave, so v podjetje že prihajali stroji od pomoči UNRRA. Za prispelo opremo smo morali najprej najti primeren prostor za uskladiščenje. V ta namen je bila izbrana garaža v starem upravnem poslopiju, za skladiščnika pa je bil postavljen tovariš Radoš Krulej. Od pomoči UNRRA je leta 1947 prispel vodoravno vrtalno rezkalni stroj znane ameriške tvrdke Lewis. Takratni direktor Franc Pečar je hotel seznaniti s tako pomembnim dogodkom tudi ministra za industrijo SRS tovariša Leskoka. Ko sta si v skladišču ogledovala stroj, sta bila tako vznemirjena nad to pomembno pridobitvijo, da sta ga dobesedno božala. Naš sogovornik tovariš Krulej je prav na tem stroju napravil življenjski izpit, saj nam je leta 1953 pokazal, kako je treba delati. Dobili smo naročilo za izdelavo 25 žerjavov za Indijo — za pokrajino Madras. Ker ima vsak žerjav po 3 reduktorje, je padla zadolžitev za izdelavo 75 ohišij menjalnikov, ki so morali biti obdelani v razmeroma kratkem roku, prav na ta stroj.

— Povejte nam, kako ste se lotili tega posla?

Ko sem se seznanil z nalogo, sem izbral ustrezno orodje, ki je bilo namenjeno samo temu delu. Ker takrat v obdelovalnici še nismo imeli organiziranih in v celoti opremljenih stranskih — pomožnih obratov, katerih skrb je, da po sodobnih principih ostrojo orodja, se je tedaj izvrševalo samo po mojih navodilih in pod mojim nadzorstvom. Omenim naj še, da smo šele ob tej priliki začeli v večji meri uporabljati povrtala, tako fiksna, kakor nastavljiva, in sicer v maloserijski proizvodnji. Namreč — prav ta povrtala so omogočala izdelati sedeže na kroglične ležaje v predpisanih tole-

Za mene takrat ni veljal znak zvonca za začetek pa tudi ne za konec dela v izmeni. Prav tako

tudi ne znak za odmor, namenjen malici. To pomeni, da sem začel z delom pred 6. uro, ma-

lico sem použil med delom, a tudi znak za konec izmene me je vedno našel še pri stroju, ne pa v garderobi, pri umivalniku ali celo čakanju v vrsti, da odžigosam čas odhoda. Seveda so bili tudi popoldnevi namenjeni nadurnemu delu, če so roki to zahtevali.

Mislím, da smo upravičeno lahko ponosni, da smo v razmeroma kratkem času obogatili mehansko obdelavo s tremi izredno pomembnimi stroji za naloge iz našega proizvodnega programa. Ponosni smo tudi na vse tri delavce na njih, ki so že velikokrat izkazali svojo strokovno sposobnost, pa tudi pripravljenost, da se žrtvujejo za uspešno opravljanje nalog. Želeli bi, da bi se tudi pripravljali proizvodnje v večji meri angažirali pri preskrbi ustreznega dela, ki so ga tako delavci po svoji strokovnosti kot delovna sredstva — stroji zmožni opraviti.

Naše poročilo bi bilo pomanjkljivo, če bi ob tej priliki pozabili omeniti področnega delovodjo tovariša Jesenovca, ki bdi nad stroji ter skrbi, da imajo delavci pri strojih delo, ustrezno orodje in merila. Glavni dispečer tovariš Torkar pa z njim uspešno sodeluje pri izvajanju delovnih nalog.

A. Levstek

vesti iz obratov

TOZD MONTAŽA

TURBINE

Za dravsko hidroelektrarno Srednja Drava II. pospešeno potekajo montažna dela na terenu. Prvi pogon agregata »B« je predviden v času od 23. do 27. januarja.

Oprema agregata »A« je še v fazi mehanske obdelave in vmesnih montažnih del. Glede na vrstni red montaže posameznih sklopov je potrebno še nedobavljeno opremo postopoma odpremiti od 10. februarja do 10. aprila 1978. Kolikor bo to izvršeno v predvidenem roku, bo os prosta 17. maja, prvo začetno vrtenje agregata »A« pa je predvideno za 20. junij letos.

Dve Francisovi turbini za HE Gazivode sta izdelani in sta trenutno v zaključni fazi predaje odpreme.

Obdelava novih delov za vodilnike HE Zvornik je tudi že končana, pričela se je preizkusna montaža novih in obstoječih delov vodilnika. Za preizkusno montažo gorilnika še niso gotovi na novo naročeni deli, ki so še v končni fazi mehanske obdelave.

Od izvoznih naročil sta v fazi preiskusne montaže dve horizontalni Francisovi turbini z opremo za HE Mangapapa. Predvidoma ju bomo odpremili v začetku marca.

Naročeno opremo Francisove turbine za HE Sjenica mehansko obdelujejo in izdelujemo polizdelke. Z večmesečno zamudo bomo poslali na mehansko obdelavo tudi zvarjenec za spiralni okrov. Predvidoma bo naročena oprema za HE Sjenica pripravljena za odpremo v maju letošnjega leta.

Za hidroelektrarno Zakučac smo v decembru odpremili spiralo in vodilnik prvega agregata. Odprema prvega gorilnika z gredjo, tesnilko in ležajem pa je predvidena do 28. februarja.

Polizdelki za drugi agregat so v glavnem že gotovi in se nahajajo v začetnih operacijah mehanske obdelave. Zasun za prvo serijo je v fazi preizkusne montaže, drugi zasun pa je še v fazi mehanske obdelave.

Od naročenih dveh loputah 3900 po izvršenem tlačnem preiskusu preiskusno montiramo,

druga loputa pa je še v mehanski obdelavi.

Za izvozno naročilo Hemzen Dam — Irak, smo sedaj odpremili 15 ton predbetoniranih delov. Vsa ostala oprema pa je še v delu v tozdi PUM in PZO.

ŽERJAVI

Za ZSSR se pospešeno odvijajo montažna dela na tretjem žerjavu, ki ima nosilnost 160 ton in na polarnem žerjavu z nosilnostjo 400 ton.

Oprema za prvi in drugi žerjav za Krško je še v fazi mehanske obdelave, preizkusna montaža pa mora biti izvršena do aprila letos.

Za ZSSR pa montiramo še 8 podajnih mehanizmov za reduktorje.

ČRPALKE

Pravkar zaključujemo montažna dela na črpalkah tipa VO-17 s pripadajočo opremo za Energoinvest iz Sarajeva. V fazi montaže so trenutno tudi črpalke VO-17 za IMP Ljubljana.

Pričela se je tudi montaža črpalke za termoelektrarno Šostanj in Đerdap.

Razveseljivo je, da prihajajo nova naročila, vendar pa so vezana na zelo kratke roke. Dve izmed večjih podpisanih pogodb sta naročila za 145 črpalk za Ormož in Virovitico (končni rok odpreme je december 1978).

DIESELSKI MOTORJI

Za proizvodnjo dieselskih motorjev smo v zadnjih mesecih prejšnjega leta prejeli več zelo nujnih naročil. Za ladjedelnico Uljanik je naročenih 9 motorjev tipa 6 T 23 LH z zelo kratkim rokom dobave (od julija do septembra letos).

Podpisana je tudi pogodba za izdelavo 6 motorjev tipa 6 T 23 LH; naročnik pa je ladjedelnica 3. maj iz Reke.

Izmed važnejših naročil moram omeniti še šotor tipa 620 MTBH 30 za tovarno Rade Končar iz Zagreba.

Bruno Seme

TOZD PUM

Ob zaključku poslovnega leta 1977 se moramo spomniti vseh uspehov in tudi težav, ki so nas

spremljale. Trdimo lahko, da je bilo leto 1977 za TOZD PUM zelo uspešno, saj smo izdelali:

- ulitkov sive litine 2021 ton ali 9,2 % več kot 1976,
- ulitkov specialne litine 1627 ton ali 22 % več kot 1976,
- ulitkov jeklenih litin 3205 ton ali 7 % več kot 1976 in izdelali modelov za 99.700 ur ali 10 % več kot 1976.

Posebno je potreba pohvaliti vse delavce, ki sodelujejo pri proizvodnji specialnih litin, kjer je porast proizvodnje največji, kljub temu, da še niso zgrajene vse naprave, ki so predvidene za rekonstrukcijo. Ne smemo prezreti dejstva, da smo izdelali skoraj vse ulitke v željenih rokih naših naročnikov, če pa katera roka nismo uspeli izpolniti, to kljub temu ni vplivalo na končni rok proizvoda. Izgledi za izdelavo ulitkov v letošnjem letu so že v začetku ugodnejši kot lansko leto, saj je zasledba z naročili za 22 % večja kot lani v tem času. Poleg tega je predvidena še izdelava ulitkov, za katere nimamo dokumentacije, in sicer za opremo HE Hemren Dam, HE Ruahihi, HE Nabrifra, za polarni žerjav za SZ, za dieselske motorje, viličarsko proizvodnjo, reduktorje za SZ, črpalke za tovarno sladkorja Ormož itd.

Predvidevamo naročilo ulitkov blagovne proizvodnje v večji količini, in sicer za Rudnik Bor, Majdanpek, Brodogradilišče Split, cementarna Tuzla, Salonić Anhovo, Usje Skopje, Podused Zagreb, Slovenija ceste Ljubljana, Rade Končar Zagreb, Đuro Đaković Slav. Brod, Jugoturbina Karlovac, Jelšingrad Banja Luka. Omeniti je potrebno, da moramo hitreje izdelovati ulitke za našo proizvodnjo viličarjev in stiskalnic, za katero je predviden najvišji porast.

Ponovno pa opozarjamo vse odgovorne, da nam za naročila, ki so predvidena za letošnjo finalizacijo, čimprej dostavijo vso dokumentacijo in nam s tem omogočijo normalno delo.

A. G.

POPRAVEK

Tokrat moramo objaviti popravek k članku »Proslava v livarni jeklene litine«, kjer nam jo je v nadnaslovu zagodel tiskarski škrat. Pomotoma smo napisali »Proslavo ob dnevu republike, 40. obletnici oktobrske revolucije...« pravilno pa je seveda ob 60. obletnici oktobrske revolucije. Za napako se opravičujemo, saj še vedno velja, da je bila oktobrska revolucija pred 60 leti.

Uredništvo

Litostroju je bil zaposlen na različnih delovnih mestih, na klasičnih rezkalnih strojih, kasneje pa je upravljal vodoravne — rezkalne stroje z mizami, kot so: ameriška miza znamke Lewis, češka miza TOS H 100 ter od leta 1963 na francoski Grafenstaadn H — 102.

S tretjim strojem pa upravlja tovariš Anton Bizjak, prav tako absolvent naše industrijske kovinarske šole, ki jo je končal leta 1969. Tovariš Bizjak ima že nekaj prakse na Wotan strojih,

rancih, ki zagotavljajo zamenljivost.

Zatem sem jih z že zasnovanim vpenjalnim priborom kompletiral tako, da so resnično služili svojemu namenu, ne da bi jih bilo potrebno med samim delom dograjevati. Uspelo mi je, da sem predvideni čas obdelave določene vrste reduktorja s 25 ur skrajšal na 9 efektivnih ur.

— Takrat so vam sodelavci močno zavidali na rokavnem izpolnjevanju obvez, pri čemer ste dosegli tudi lep preseg norme?